

Майн Рид
Борци за свобода

I

Един млад човек, който крачеше по крайбрежната улица на Ню Орлеанс случайно се спря пред обява, на която с едър шрифт бе напечатано следното: „Към патриотите и приятелите на свободата.“ Следваше текстът на прокламацията, а след няколко вдъхновени израза – повикът към всички патриоти и приятели на свободата за въстание против мексиканския тиранин Санта Ана и неговите сподвижници.

– Ще ида! – извика младият човек, след като прочете обявата. Тя известяваше и за митинга, определен за същата вечер в едно кафене на Пойдраската улица Младият човек, запомнил адреса, се готвеше да тръгне, когато изведнъж насреща му застана исполин, обут с ботуши от крокодилска кожа.

– И така, вие сте решили да вървите? – попита гигантът.

– Какво ви влиза в работа? – грубо го прекъсна младият човек.

– Това ме интересува много повече, отколкото предполагате – отвърна великанът, като продължаваше да му препречва пътя, – защото обявата е поставена от мене.

– Значи вие сте разлепвач на обяви? – попита с усмивка младият човек.

Великанът отвърна със силен смях, напомнящ конско цвилене.

– Разлепвач на обяви – издума той най-сетне, – не е лошо казано! Ха-ха-ха! Във всеки случай харесва ми тази откровеност.

– Кажете, моля ви, кой сте вие?

– Чували ли сте някога за Крис Рок?

– Как! Крис Рок от Тексас? Същият, който във Фанинг...

– Бе смъртно ранен, което не му пречи да се чувства прекрасно – забеляза Крис Рок, като прекъсна своя събеседник.

– Този, който по някакво чудо се спаси в Голиатската битка?

– Същият, млади човече! И щом толкова добре ви е известно моето минало, тогава няма защо да ви уверявам, че не съм разлепвач на обяви. Като чух как извикахте „ще ида“, помислих си, че всякакви церемонии са излишни между хора, които, надявам се, скоро ще станат приятели. Ще дойдете ли тази вечер в кафенето?

– Да, с готовност ще го сторя.

– Аз също и ако погледнете нагоре, лесно ще ме намерите в тълпата, тъй като едва ли ще бъда по-нисък от другите – прибави той с тон,

който подсказваше колко се гордее със своя висок ръст. – Потърсете Крис Рок, а като го намерите, знайте, че може да ви бъде полезен!

– Непременно ще го направя – отговори младежът, въодушевен от запознанството.

На тръгване великанът му подаде ръката си, която по размери напомняше лопата, и добави, като внимателно го изгледа, неочаквано позразен от някаква мисъл:

– Не сте ли били на военна служба?

– Само учех във военно училище, нищо повече.

– Къде? В Съединените щати?

– Не, аз съм роден от другата страна на Атлантическия океан.

– О, англичанин! Впрочем за Тексас това е без значение, там се срещат хора от различни страни на света. И така, вие сте англичанин?

– Не! – бързо отвърна чужденецът с лека иронична усмивка. – Аз съм ирландец, и то от тия, които не крият това.

– Толкова по-добре! Значи сте се възпитавали във Военното училище. Бихте ли могли да обучавате хора?

– Да.

– Дявол да ме вземе, ако вие не сте човекът, който ни трябва! Не бихте ли се съгласили да станете наш офицер? Струва ми се, че сте подходящ за това.

– О, да, съгласен съм, но като чужденец имам малък шанс да бъда избран. Вие търсите офицери, нали?

– Да, още тази вечер ще проведем избори. Запомнете, млади човече, вие определено ми харесвате и аз съм уверен, че притежавате големи способности. Чуйте, има един кандидат за капитан, той е полуиспанец-полуфранцузин, креол от Ню Орлеънс. На мнозина от нас, особено на по-старите тексасци, ни се струва, че той не е подходящ, макар и да е добил популярност тук. Мнозина предполагат, че е бил на военна служба, но в неговите разбирания има нещо, което не ми вдъхва доверие. Не само аз съм на това мнение. Ако се явите в определеното време и произнесете една подходяща реч... Умеете ли да говорите?

– Да, мога да кажа няколко думи.

– Прекрасно, аз също ще ви подкрепя, след което ще предложи да изберат вас за капитан; откъде да знам, може би ще получим необходимите ни гласове. Ще се опитате, нали?

– Ще пробвам – отвърна ирландецът с вид, който ясно говореше, че предложението му допада, – но защо не издигнете вашата кандидатура? Вие вече сте служили и вярвам, ще бъдете превъзходен офицер.

– Аз кандидат за офицер?! Наистина, достатъчно съм висок и грозен, но такива претенции нямам. В Тексас ние не можем да се наречем истински войници, ето защо мексиканците ни превъзхождат. Бихме могли да се състезаваме с тях само ако вие приемете да дойдете с нас. Съгласен сте, нали?

– Да.

– Значи решено – каза тексасецът, като стискаше ръката на младия човек с почти меча сила – до залез слънце има още шест часа. Съветвам ви да си пригответе речта и аз от своя страна ще се срещна с някои приятели, за да подготвя вашия успех.

Великанът направи няколко крачки, но изведнъж се спря и извика:

– Чакайте!

– Какво има? – попита младият ирландец.

– Сигурно Крис Рок е един от най-разсеяните хора в Ню Орлеънс. Помислете, аз ще предлагам вашата кандидатура, без да знам името ви. Как се казвате?

– Керней. Флоранс Керней.

– Флоранс ли? Та това е женско име.

– Да, но в Ирландия е много разпространено.

– Интересно! Впрочем това няма никакво значение. Съветвам ви да дойдете по-рано на събранието, за да поговорим с другарите, това ще е полезно. А ако имате и десетина долара, за да почерпите хората, и това ще е от значение.

Тексасецът се оттегли, като остави Керней свободно да обмисли съветите, дадени му с такава готовност и желание.

Ще обясним на читателя кой бе Флоранс Керней и защо беше в Америка.

Половин година преди описаната среща той дошъл в Ню Орлеънс с един търговски кораб, превозващ памучна прежда.

Дворянин по произход, възпитан във военно училище, Флоранс предприе пътуване към новия свят, за да завърши своето образование. Мисълта да посети една страна, която малко бе изследвана от европейските туристи, му бе внушена от чичо му, който бе пътувал много.

Флоранс Керней прочете няколко пъти историята на Мексико от Фернан Кортес и описанието на тая живописна страна му направи силно впечатление. От тогава той постоянно мечтаеше да види страната Анахуак и нейната древна столица Теночтиланд. След свършване на училището тази мечта се превърна в постоянна мисъл, а по-късно в твърдо решение. Това намерение бе на път да се реализира, когато ние се

срещнахме с Флоранс Керней в Ню Орлеънс.

Той възнамеряваше да отпътува с кораб към някое от мексиканските пристанища Темпико или Вера Крус Но защо се бавеше да напусне Ню Орлеънс? Причината, която го задържаше все още на брега, беше една красавица, в която той се бе влюбил до лудост Имаше и друго, което спираше неговото пътуване – той не знаеше испански език. Флоранс искаше да го изучи преди тръгването си, а в Ню Орлеънс най-лесно можеше да се намери учител. Този, към когото младежът се обърна с такава молба, се наричаше Игнасио Валверде.

Той бе мексиканец от доста знатен произход, станал жертва на тиранина Санта Ана, изгонен от своята родина и заселил се в Съединените щати. Положението му на изгнаник, останал без средства, бе крайно тежко.

Дон Игнасио, някога богат земевладелец, сега бе принуден да дава уроци по испански език на случайни ученици. Между тях бе и Флоранс Керней. Изучавайки езика, той обикна дъщерята на дон Игнасио Валверде.

Като се раздели с Крис Рок, младият герой тръгна бавно по брега на Мисисипи, с наведена глава и поглед, забит в пясъка, като че внимателно разглеждаше безбройните раковини. След това изведнъж с учудване загледа блестящата вода на реката. Всъщност много малко го интересуваха раковините на Мисисипи, а още по-малко го интересуваха речта, която трябваше да произнесе на събранието на „патриотите и приятелите на свободата“. Той изцяло бе пленен от силната страст, която изпълваше сърцето му.

„Във всичко това има нещо странно – мислеше си Флоранс, – аз се готвя да се сражавам за страна, на която съвсем не симпатизирам и да се боря срещу друга, който не само че не мразя, но искам и да изуча. Изминах хиляди километри, въодушевен от най-мирни и приятелски чувства, а сега трябва да отида в Мексико като враг, с оръжие в ръка! Принуден съм да отида в родината на тази, която завладя сърцето ми! Да, ето истинската причина: не успях да спечеля любовта й... В това се убедих тази сутрин. Но защо ли мисля за нея? Луиса Валверде се интересува от мен толкова, колкото от креолите, които се навъртат край нея като пеперуди около цвете! Само един от поклонниците ѝ има известен успех. Това е Карлос Сантандер. Този човек е подлец и мерзавец, но Луиса не може да прозре в него измамника.

По дяволите! Как съм могъл да се влюбя в тази мексиканка след всичко, което чух от нейните съотечественици. Тя просто ме е

омагьосала. Колкото по-скоро се освободя от нейния чар, толкова по-добре за мен. Тази тексаска история ще ме спаси. Ако Луиса не сподели моите чувства, то аз, борейки се против родината ѝ, ще мога донякъде да унижа нейната гордост. Ах, Тексас, ако виждаш в мое лице защитник, то причината за това не е любовта ми към теб, а желанието да залича от сърцето си един горчив спомен. Така е – почти извика Флоранс, мога да нарека щастлива срещата ми с Крис Рок. Искам да се избавя от пленяващата усмивка на Луиса и сякаш небето ми изпрати покровител, който ми предлага да стана началник на доброволците! Защо да се откажа от такъв добър шанс? Това е рядка сполука. Продължавайте, Крис Рок, продължавайте! Направете всичко, каквото можете. И ако бъда избран, Тексас ще спечели един защитник, а Луиса Валверде ще се лиши от един обожател.“ Когато свърши своя вътрешен монолог, Флоранс Керней вече беше стигнал хотела, едно великолепно здание, където живееше. Като влезе в салона, той седна, за да обмисли своите по-нататъшни действия.

II

Събранието на доброволците трябваше да стане в кръчмата на ул. „Пойдрас“. Наестият за случая салон можеше да събере около триста души. Близо двеста се отзоваха на призива, а половината от тях бяха твърдо решени да тръгнат против Санта Ана.

Според съвета на тексасеца Флоранс Керней дойде на събранието по-рано. Крис Рок бе вече там, обиколен от неколцина другари – чистокръвни тексасци, които след дългите борби за свободата на младата република се бяха върнали в Ню Орлеънс не само да се развлекат, а и да спечелят нови приятели. Младият ирландец им бе представен като приятел, който можеше да докаже това с по едно питие за всички. Керней би сторил това с голяма готовност, ако още при влизането си в салона не бе забелязал, че привържениците на противната партия раздават не чаши с вино, а долари. Личеше, че другата група бе решена на всичко, за да наложи своя кандидат.

Керней не само че не видя своя съперник, но не успя да узнае даже името му. Можете да си представите учудването на младия ирландец, след като в салона влезе мъж, който той отлично познаваше: това бе неговият съперник в любовта му към Луиса Валверде, Карлос Сантандер, придружен от свои верни хора. Керней не вярваше на очите си, знаейки че този човек бе близък не само с дон Игнасио, но и с други мексиканци. Как може Сантандер да стане предводител на отряд и да отмъсти на мексиканците за нахлуването им в Сан Антонио, столицата на Тексас? Вярно е, че изгонените мексиканци останаха врагове на Санта Ана и затова кандидатурата на Карлос Сантандер не бе нещо невъзможно. За да възтържествуват над диктатора, за да може партията да вземе властта, те биха помогнали, ако се наложи, и на заклетите им врагове.

Кандидатурата на Сантандер се видя на Керней повече от странна. Но сега не бе време за догадки. Едва успял да размени предизвикателен поглед със своя съперник, председателят призова присъстващите за внимание. След кратка и прочувствена реч той предложи незабавно да се започне изборът.

Това предложение единодушно бе прието. Започна спокойна работа. Изборите се проведеха по най-примитивен начин. Имената на кандидатите се написваха на листчета, които се раздаваха на присъстващите.

Когато всички дадоха гласовете си, съдържанието на шапката се

изсипа върху масата. Председателят преброи бюлетините в присъствието на двама секретари. За известно време настъпи тишина, рядко прекъсвана от кратките бележки на председателя и шепота на секретарите. Най-сетне председателят обяви резултата: Флоранс Керней бе избран за капитан с 33 гласа повече.

Тези думи бяха последвани от гръмко ура, в което най-силно се чуваше гласът на Крис Рок. След това великанът, промъкнал се през тълпата, здраво стисна ръката на своя нов приятел, който ставаше от този миг негов началник.

Победеният използва суматохата и незабавно се измъкна с посърнал вид.

Оставаше да се избере поручик и подпоручик. След тях идваше ред за подофицери, трябваше да се организира пълен команден състав. След края на изборите общ възторг обхвана всички. Като град се посипаха поздравите, звъняха чаши, произнасяха се речи: с една дума, празникът бе в своя разгар. Нищо не бе забравено, даже не закъсняха да се пошегуват със Санта Ана и неговия дървен крак. Разделиха се, след като изпяха една патриотична песен.

III

Като се сбогува с новите си другари и напусна кръчмата, Флоранс Керней се спря, без да знае накъде да тръгне.

„Дон Игнасио навярно ще ме чака и ще поиска да ме види, въпреки че дъщеря му да не желае това. Приех неговата покана, но сега не мога да се възползвам от нея... Ах, ако знаех по-рано... След това, което видях днес, много по-добре ще е да отида в хотела и да се откажа завинаги от среща с нея“ – помисли Флоранс.

Но вместо да се върне в хотела той продължаваше неподвижно да стои, без да може да вземе някакво решение.

Коя бе истинската причина за това колебание? Единствено това, че мисълта му бе заета с нещастната му любов към Луиса Валверде. „Какво ли я интересува дали ще отида у тях на вечеря или не?“ Получил предната вечер покана от дон Игнасио, Флоранс Керней побърза да отговори положително. Обаче по-късно той стана очевиден на една сцена, която го накара да съжалява за своето решение. Завари Карлос Сантандер да шепне на ухото на Луиса любовни думи, които накараха младото момиче силно да поруменее. Флоранс нямаше право да държи на Луиса сметка за поведението ѝ. По време на уроците бе виждал дъщерята на своя учител не повече от десетина пъти. Понякога те водеха съвършено безинтересен разговор за времето, за испанския език, за Ню Орлеънс, в който и двамата бяха чужденци. Само веднъж момичето се отнесе с по-голям интерес към думите му, когато той сподели, че се готви да отиде в Мексико. Разказа всичко, каквото бе чувал за мексиканските разбойници, също за красотата на мексиканките, като забеляза доста наивно, че животът му там ще бъде по-сигурен, отколкото сърцето. Керней долови, че Луиса особено внимателно се вслуша в тая фраза.

– Да, дон Флоранс – отговори тя меланхолично, – вие ще видите в Мексико много неща, които ще оправдаят вашето очакване. Моите съотечественички са наистина красиви, даже твърде красиви. Щом, ги видите, вие скоро ще забравите...

Сърцето на Керней затупа по-силно. Той чакаше да чуе: „Луиса Валверде.“ Но вместо това тя завърши фразата с думите „нас, бедните изгнаници“. И все пак в гласа ѝ имаше нещо, което дълбоко трогна Керней.

Ако сега той не бе обичан, това не значеше, че никога няма да бъде

обичан.

От тогава той се отдаде на сладостни мечти и надежди, които изведнъж изчезнаха, щом завари Луиса да слуша нашепванията на Карлос Сантандер. Това бе достатъчно, за да изчезне и последната искрица надежда от сърцето на Керней и да поеме риска на неизвестното. Ето същинската причина, поради която той отиде при доброволците и стана техен началник.

Младият ирландец, все още силно огорчен, направи няколко крачки, спря се и си каза:

„Дали ще я видя пак или не? Но защо не? Ако тя е изгубена за мен, аз нищо не бих рискувал, ако пожелае още веднъж да се наслажда на нейното присъствие. Както и да е, от това няма да стана по-нешастен. Може би моето ново положение ще и направи впечатление. Нужно ли е да й кажа, че се готвя да унищожа с огън и меч Мексико? Ако тя обича своята родина, моето намерение ще я ужаси и нейната тъга ще бъде моето отмъщение.“ Трябва да признаем, че това бяха много странни мисли за един влюбен, който отива да се види със своята любима, но ако преценим по-внимателно казаното, всичко ще ни се види естествено и Флоранс, без да се колебае повече, тръгна към дома на дон Игнасио Валверде.

Дон Игнасио Валверде живееше в малка къща на улица „Касакалво“. Това бе дървена постройка във франко-креолски стил, едноетажна, с ниска веранда. Дон Игнасио бе единствен обитател в този дом. Той имаше само една прислужница, млада мексиканка със смесена кръв. Средствата на дон Игнасио не му позволяваха разточителство. Гостната стая не бе голяма, но добре мебелирана. Книгите, арфата и китарата подчертаваха изтънчения вкус на домакина. Луиса Валверде артистично владееше и двата инструмента, които бяха много популярни в нейната родина.

Същата вечер, когато се проведе изборът на офицери, дон Игнасио, останал сам с дъщеря си, я помоли да му изпее нещо с акомпанимент на арфа. Обаче мислите на мексиканската сеньорита бяха далеч от музиката; щом свърши песента, тя напусна гостната и излезе на верандата. Скрита зад една завеса от погледите на минавачите, Луиса като че ли очакваше някого. Тъй като тя знаеше, че баща ѝ бе поканил Флоранс на вечеря, можеше да се предполага, че именно него чака.

Ако това бе наистина така, то какво ли е било нейното разочарование, когато видя, че към дома се приближава съвсем друг човек! Позвъни се и Пепита, слугинята, отиде да отвори вратата. След това се чува

стъпки по стълбата, която водеше за верандата. Младото момиче се върна в гостната. Тази вечер бе особено топла и задушна и вратата бе откритата, за да бъде по-прохладно. Недоволство, дори тъга се изписа по лицето на Луиса Валверде, когато на лунната светлина тя позна Карлос Сантандер.

– Влезте, дон Карлос – каза дон Игнасио, като видя посетителя през прозореца. След минута креолът влезе в гостната и Пепита му поднесе стол. – Ние не очаквахме да дойдете днес.

Макар и привидно любезен, в гласа на дон Игнасио се долавяше неискреност. Ясно бе, че тази вечер Сантандер се появи не навреме. Студеният прием на Луиса изразяваше досада. Вместо усмивка младото момиче сви вежди и така сурово го изгледа, че не оставаше никакво съмнение относно нейните недоброжелателни чувства. Явно бе, че не него очакваше, когато се криеше зад завесата.

И действително идването на Сантандер бе неприятно за домакините. Дватама, макар и по различни причини, не желаеха той да се срещне в дома им с очаквания от тях гост.

Дали Сантандер почувствува хладния прием? Дон Карлос Сантандер обладаваше не само красотата, но и рядък ум. Външното спокойствие и прикритостта бяха неговите характерни черти.

При все това в този момент той не успяваше да се овладее. Бе неспокоен, раздражителен, очите му страшно блестяха, като че креолът още се намираще под впечатлението на преживения неуспех.

Дон Игнасио долови това, но не каза нищо.

Личеше, че гостът има някакво тайнствено влияние върху домакинята и го държи под своята власт. Наистина беше така. Сантандер, макар и роден в Ню Орлеанс, имаше мексикански произход и се смяташе гражданин на страната на своите прадеди. Само неговите близки другари знаеха, че се ползва с особеното доверие на мексиканския диктатор. Дон Игнасио бе намислил да използва тази връзка. Неведнъж Сантандер подканяше дон Игнасио да се върне в родината и да освободи конфискуваните си имоти.

Изгоненият патриот, изнемогващ от дълго чакане, почти бе готов да се съгласи, докато в друго време това предложение би му се видяло уничително.

За да уговори условията, дон Игнасио даде знак на дъщеря си да излезе. Тя побърза да изпълни желанието на баща си, зарадвана, че ще може отново да остане сама на балкона.

Работата се отнасяше до сключване на договор, който да осигури

вършане на имотите на дон Игнасио и отменяне постановлението за неговото изгнание.

Ръката на Луиса Валверде, обещана на Сантандер, бе цената на тази сделка. Креолът само определи условията.

Влюбен до полуда в Луиса, в същото време той не се заблуждаваше относно нейните чувства. Не се надяваше да завладее сърцето ѝ, но искаше да получи ръката ѝ.

Обаче съдбата бе решила нещата да не се уредят тази вечер. Докато преговаряха, те чуха стъпки – някой се изкачваше към верандата. След това се разнесе гласът на Луиса, която поздравяваше учтиво. Дон Игнасио бе по-скоро смутен, отколкото изненадан. Той прекрасно знаеше кой е дошъл. Сантандер долови тихи думи от верандата, не можа да се съдържи на мястото си, скочи и извика:

– Дявол да го вземе! Това е онова куче – ирландецът.

– По-тихо! – каза дон Игнасио. – Сеньор дон Флоранс може да ви чуе.

– И аз това искам – възрази Сантандер.

За да няма съмнение, той повтори фразата на английски. Отвън отекна кратко, но енергично възклицание на засегнат човек. След това последваха умолителни думи на жена. През прозореца можеше да се види раздразеното лице на Керней, а до него – Луиса, бледа, трепереща, молеща го да се успокои. Керней, без да мисли много, с един скок се озова в гостната. Лицето на мексиканеца изразяваше страх, лицето на креола – силна възбуда, а на Керней – оскърбено негодувание.

Измина минута в тягостна тишина. Като затишие пред буря. След това с глас, пълен с достойнство, младият ирландец поиска извинение от дон Игнасио за своето неуместно нахлуване в гостната.

– Не трябва да се извинявате – отвърна дон Игнасио, – вие дойдохте по моя молба, сеньор дон Флоранс, и вашето присъствие прави чест на моя скромнен дом.

– Благодаря ви, дон Игнасио Валверде – отговори младият ирландец. – А сега, милостиви господине – продължи той, като се обърна към Сантандер със строг поглед, – ваш ред е да се извините.

– За какво? – попита Сантандер, като се преструваше, че не разбира.

– Затова, че си позволихте непристойни изрази! След което той прибави:

– Аз искам да си вземете думите назад!

– Никога! Не съм свикнал да давам и да вземам.

Сантандер скочи към ирландеца и го заплю.

Керней силно разгневен, улови револвера си, но като се обърна и видя изплашеното лице на Луиса, направи усилие над себе си и каза спокойно на Сантандер:

– Вашата визитна картичка господине!

– Вземате! – изсъска креолът, като я хвърли на масата. След това си взе шапката, поклони се учтиво на дон Игнасио, погледна Луиса и излезе.

Макар унижен и победен, той постигна своята отдавна бленувана цел. Ще се дуелира с Керней, като сам избере оръжието. Сантандер вярваше в своята победа. Без тая увереност той никога не би се решил на това, защото, макар и самохвалко, бе страхлив.

IV

Ню Орлеънс още почиваше в гъста мъгла, когато по улицата на едно от предградията, водещо към Поншартренското езеро, се движеше кола, впрегната с чифт коне. В нея имаше четирима пътници – двама на капрата и двама вътре. Един от тях бе капитан Флоранс Керней, а другият поручик Франсис Критенден, и двамата назначени за офицери само преди няколко дни. Те отиваха към Поншартренското езеро, където бе проляна немалко кръв в името на честта. Нямайки познати в Ню Орлеънс, Керней си спомни за младия човек, избран същата вечер за поручик, и го помоли да му бъде секундант. Критенден, по произход от Кънектьки, с готовност се съгласи.

Третият от пътниците бе един доктор, който поради своята професия всякога присъстваше на дуелите. Този беше хирург в отряда на доброволците.

Освен малкото дървено сандъче, което се клатушкаше отстрани, имаше и друго, поставено върху седалката срещу Критенден. То се отличаваше от първото със своята форма. Който е виждал сандъче за пистолети, веднага би го познал. Уговорено бе, че ще се дуелират с шпаги, но защо бяха взети пистолети?

Това учуди Керней и той запита чии са те. Критенден посочи своята фамилия, гравирана върху сребърната дъска, красяща капака на сандъчето, и добави:

– Аз не съм голям майстор във фехтовката и затова предпочитам огнестрелно оръжие. Секундантът на вашия противник не ми се нрави твърде и аз мисля, преди да почне дуелът, да поговоря с него. В такъв случай може би ще потрябват и пистолетите.

Керней се усмихна мълчаливо, обаче вътрешно бе много доволен, че в случай на измяна имаше верен приятел.

Присъствието на човека върху капрата вдъхваше още по-голямо спокойствие и сигурност. Това бе Крис Рок, който сам пожела да наблюдава дали в дуела ще се спазват всички правила. И неговото мнение както за противника, така и за неговия секундант не бе твърде добро. С предвидливостта на човек, свикнал да се бие срещу индианците, той винаги носеше пушка. Когато наближи голяма и пустинна поляна недалеч от брега, колата спря. Мястото за дуела бе избрано от секундантите. Маркар противниците да не бяха се явили още, Керней и Критенден слязоха

от колата, в която остана само младият хирург, зает с приготвяне на бинтове и инструменти.

– Надявам се, че не ще ги употребите, докторе – каза засмян Керней. – Не бих желал вашата помощ, преди да победим Мексико.

– И аз също – отвърна спокойно хирургът.

След това Критенден взе шпагите. Преминали рова, който отделяше пътя от мястото на дуела, двамата седнаха на едно дърво. Крис Рок остана на капрата, като пазеше пълно мълчание.

Изминаха десет минути, през които Керней бе погълнат от сериозни мисли. Колкото и храбър да е човек, все пак в такива моменти не може да не чувства известна душевна тревога. Той бе дошъл тука, за да убие или да бъде убит. И едната, и другата перспектива действат еднакво угнетяващо върху нравственото състояние на човека, колкото и да е силен духом. В такива минути, който не притежава вродена храброст, трябва да вярва в правотата на своето дело и в оръжието, с което ще си служи. Флоранс Керней, макар и новак в тая работа, не се отчайваше. Даже мрачният вид на околната местност и дългият висящ мъх, обвил клоните на тъмния кипарис като ресни върху ковчег, не будеха у него тежки предчувствия. Чувстваше се малко смутен при мисълта за обидата, а също и при спомена за две черни очи.

Тези чувства съвсем противоречат на това, което изпитваше преди 24 часа, когато отиваше у дон Игнасио Валверде. Сега не се съмняваше, че сърцето на Луиса му принадлежи. Тя сама му го призна. Не бе ли достатъчно това да го окуражи в дуела?

Той дочу далечен шум от колела. Това навярно е колата на противника. След десет минути от нея изскочиха двама души. Макар и с дълги наметала, лесно можеше да се познаят – Карлос Сантандер и неговият секундант. Третият човек остана в каретата, навярно това бе лекарят. Флоранс знаеше, че Сантандер, макар и страхлив, бе убил на дуел двама души. Неговият секундант, френският креол Дюперон, също бе известен със своите победи над няколко противници.

Ню Орлеънс се славеше като град на дуелите. Керней знаеше какъв човек бе неговият противник и затова чувството на тревога бе оправдано. Обаче той показваше хладнокръвие.

При вида на идващия Сантандер, при спомена за Луиса и обидата Флоранс мобилизира силите си. Самоувереното и нагло лице на Сантандер не го уплаши.

Когато двамата новопристигнали застанаха на известно разстояние, Критенден тръгна към тях. Размениха се взаимни поклони.

Противниците останаха на местата си. Секундантите се приближиха и започнаха преговори. Впрочем те трябваше да си кажат само по няколко думи, тъй като оръжието, разтоянето и сигналът бяха предварително определени. За помирение и дума не можеше да става, тъй като никой не желаше да иска извинение. Погледите на двамата противници говореха, че са твърдо решени да доведат дуела докрай. Свършили преговорите, секундантите отново се върнаха при своите довереници. Младият ирландец съблече горната дреха и нави ръкавите на ризата си. Сантандер беше с червена риза.

Всички млъкнаха. Кочияшът върху капрата, двамата лекари и грамадният тексасец приличаха на мъгляви призраци сред огромните кипариси, представляващи удивително подходящ декор за тази сцена.

Изведнъж сред гробната тишина се чу остър и пронизителен вик, който можеше да всее ужас и в най-безстрашната душа. Той наподобяваше смеха на луд. Никой не му обърна внимание. Това бе белият орел. Скоро крясъкът спря и само ехото го повтори няколко пъти. В това време откъм гората се понесе нов, не по-малко тъжен звук – викът на голямата южна кукумявка, която като че отговаряше на писъка на белия орел.

През всички векове и във всички страни викът на кукумявката се е смятал за предвестник на смърт.

Още нестихнали ужасяващите звуци, двамата противници се приближиха един към друг, вдигнали шпагите с една-единствена мисъл: да убият!

Застанаха, държейки шпагите в хоризонтално положение. Секундантите бяха на местата си, една крачка настрана от сражаващите се. Оставаше само да се даде началният сигнал за дуела.

– Почвайте! – извика с твърд глас Критенден.

В отговор противниците кръстосаха оръжията с такова ожесточение, което доказваше взаимната ненавист. Ако бяха по-спокойни, нямаше да се нахвърлят с такъв жар. След минута те се овладяха и плъзгащите хе шпаги като че се сляха ведно. Опитният наблюдател би доловил, че Керней владееше шпагата много по-добре от своя противник. Младият ирландец държеше ръката си постоянно права, действаше само с китката, докато креолът, подгъваше лакът и излагаше ръката си на ударите на противника.

Главната цел на Сантандер бе да атакува, без да се грижи за прикриване, но дългата и гъвкава стомана на Керней успешно отблъскваше всички удари.

След няколко несполучливи атаки Сантандер видимо бе поразен от своя неуспех. По лицето му мина тревожна сянка. За пръв път той имаше пред себе си противник, който твърдо и самоуверено се бранеше. Керней познаваше не само теорията на самозащитата: принуден през всичкото време да се брани, не можа да прояви своето изкуство за нападение. Доловил слабата страна на противника, той с ловък удар рани ръката на креола, като я проряза от китката до лакътя. Тържествуващ вик се изтръгна от устата на Критенден, който хвърли въпросителен поглед към другия секундант, като че залитваше. „Доволен ли сте?“ Той изрази това и с думи.

Дюперон погледна спокойно Сантандер, усещайки неговия ответ.

– До смърт – извика креолът страшно възбуден.

– Добре – отвърна ирландецът, но вече не така спокоен, без да скрива злобата, предизвикана от противника, който жадуваше за смърт.

Последва кратко прекъсване, от което се възпозва Сантандер, за да превърже ранената си ръка, което, макар че нарушаваше дуелните правила, му бе разрешено.

Когато противниците отново се срещнаха, секундантите не бяха вече при тях. При вика „До смърт!“ те се оттеглиха, както е прието при такъв род дуели. Оставаше само да наблюдават и да се намесят в случаи, че някой от двамата постъпи некоректно. Значението на думите „До смърт!“ е добре известно в Ню Орлеънс. Това вече значи разрешаване за убийство. След тези фатални думи настъпи гробно мълчание. Чуваше се само шумът на кръжащите във въздуха птици. То ва бяха ястреби, които подушваха кръв.

Отново се понесе смразяващият вик на орела; от тъмния лес му отвърна зловещият писък на кукумявката. Противниците се срещнаха и техните кръстосани шпаги извънтяха с такава сила, че кукумявката и орела изплашени млъкнаха.

Макар дуелът да се водеше с ожесточение, двамата мъже запазваха присъствие на духа. Всички техни движения сочеха удивителна издръжливост и ловкост.

Ако непрестанната атака на Сантандер учудваше Керней, то неговият противник не бе по-малко изненадан, срещайки неизменно обтегнатата ръка. Ако креолът можеше да удължи с няколко сантиметра шпагата си, той не би закъснял да я забие в хълбока на ирландеца. Вече два пъти го засегна, като одраска гърдите му.

Дуелът продължаваше двадесет минути без никакъв резултат. Ризата на Керней от снежнобяла стана червена. Ръкавите и ръце му бяха в

кръв – не от неговата, а от кръвта на противника. Лицето на Сантандер имаше ужасен вид. Керней използва един удобен момент и му нанесе удар, с който разряза бузата тъй, че имаше вероятност да остане белег за цял живот. Това даде повод за край на дуела. Сантандер, който много държеше на своята красота, като усети, че е ранен по лицето, се хвърли като луд върху противника си. Обаче шпагата, вместо да пронизе ирландеца, срещна токата на неговата презрамка, където се задържа за секунда. Сега за първи път Керней, свил лакът, удари своя противник право в сърцето. Всички чакаха Сантандер да падне мъртъв от този толкова силен удар. Ала шпагата на Керней не само че не прободеше тялото, но върхът ѝ се пречупи. Младият ирландец остана поразен.

Човек трябва да е най-долен подлец, за да използва тая фатална несполука на Керней, което, разбира се, направи Сантандер. Той се готвеше да се хвърли върху обезоръжения Флоранс, когато Критенден възмутено извика: „Измама!“ Обаче неговата намеса не би спасила живота на ирландеца, ако не се бе обадил друг човек, който ясно видя това, което отдавна подозираше. За миг шпагата на Сантандер падна от неговата окървавена и безпомощно увиснала ръка в резултат на точния изстрел, който се разнесе от капрата на колата, където седеше Крис Рок.

– Подъл креол! – извика яростно той. – Ето ти заслуженото за твоята измама! Свалете му ризата и ще видите какво има под нея! Аз прекрасно чух звъна на шпагата! – Крис Рок скочи от капрата, прескочи пълния с вода ров и се хвърли към противниците. Като отстрани секундантите, той хвана Сантандер за врата и разкъса дрехата му. Под нея се появи металическа броня. Невъзможно е да опишем сцените, които произлязоха след това и изумлението на хората, насъбрани около Сантандер. Тексасецът, силата на когото бе пропорционална на ръста му, още държеше мексиканеца. Изпод ризата на Сантандер се виждаше броня, неуязвима за шпагата. Сега напълно се изясни защо така лесно той се съгласи на дуела и защо бе убил двама свои противници Двамата лекари и коларите, свидетели на това мошеничество, също се приближиха. В Ню Орлеънс даже и обикновените хора добиват рицарски дух при вида на подобни постъпки С една дума, креолът бе напуснат от всички, даже от своя секундант. Като видя измамата, в която бе въвлечен, Дюперон изказа презрението си, като нарече Сантандер подлец. След това се обърна към Критенден и Керней и добави:

– Милостиви господа, приежете моето извинение за станалото. Предлагам ви да се дуелирате с мен, когато и където обичате.

– Ние сме напълно удовлетворени – забеляза Критенден. – Надявам

се че и капитан Керней споделя мнението ми.

– Да – отвърна ирландецът. – Аз ви освобождавам от всякаква отговорност, защото съм дълбоко уверен, че и вие не сте знаели за бронята.

Дюперон благодари вежливо, след което изгледа още веднъж с презрение Сантандер, повтори думата „подлец“ и напусна мястото на дуела.

– Какво да правим с него – попита Крис Рок, като продължаваше здраво да държи Сантандер, – да го застреляме или да го обесим?

– Да го обесим – извикаха в един глас кочияшите, които бяха възмутени до дъното на душата си.

– И аз съм на същото мнение – забеляза исполинът. – Да бъде разстрелян, това е твърде висока чест за тоя негодник! Той заслужава да бъде пребит като псе.

И като се обърна към Критенден, попита:

– Какво да правим с него, г-н поручик?

– Според мен, той е достатъчно наказан, ако в него е останала поне искрица съвест.

– Съвест? – извика Крис Рок. – Нима такива хора разбират значението на тази дума? По дяволите! – продължаваше той, като тресеше своя пленник с такава сила, че стоманената броня звънеше. – С удоволствие ще забия ножа си в него!

– Крис Рок, успокойте се – извика Критенден. Керней подкрепи своя секундант и добави:

– Той не заслужава ни гняв, ни отмъщение. Пуснете го.

– Вие сте прав, господин поручик – отвърна тексаецът, аз бих осквернил ножа си, ако го изцапам с кръвта на тоя негодник. Но една хубава баня не ще му навреди И той тръгна към рова, мъкнейки след себе си Сантандер. Последният не се противеше, знаеше, че в противен случай ще бъде по-лошо. Пленникът съзнаваше, че и при най-малкия опит да избяга Крис Рок ще му забие ножа в гърба.

След минута тексаецът хвърли креола в рова и той стремително полетя към дъното.

– Вие заслужавате нещо по лошо – каза Крис Рок. – Ако можех да постъпя както искам, бих ви обесил, защото никоой друг не е заслужил това повече от вас. Ха! Ха Ха! Вижте каква чудна баня прави тоя мерзавец.

Последните думи и смехът бяха предизвикани от жалкия вид на Сантандер, който с труд излизаше от водата под тежестта на стоманената броня, цялата покрита с кал. Коларят (другият бе си отишъл с лекаря

и Дюперон) цял се тресеше от смях. Керней, Критенден и хирургът – също. Най-накрая Крис Рок позволи на Сантандер да си отиде, от което той побърза да се възползва. Тръгна бързо по пътя, после навлезе в гората и изчезна. След няколко минути по същия път мина колата на Керней и неговите приятели, които внимателно се оглеждаха, за да видят още веднъж Сантандер. Но от него нямаше и следа и скоро престана да ги занимава, защото сега мислите им бяха изцяло насочени към предстоящата битка срещу Мексико.

V

В древни времена Спарта е имала своите Термопили. Обаче геройските подвизи не принадлежат само на Стария свят. И сега има битки като тази, разиграла се в Тексас, която няма равна на себе си в летописите на другите народи.

За доказателство може да послужи боят при Сан Хасинта. Един войник се биеше срещу десет. Такава бе защитата на форта Аламо, която струваше живота на полковник Коршет и на не по-малко храбрия герой Джим Боуви.

От всички подвизи, извършени от смелите защитници на младата република, един беше изключително голям – мирският бой. Макар поражението да бе последица от некадърността на избрания вожд, победените се покриха с безсмъртна слава.

Белият флаг бе издигнат едва тогава, когато бяха притиснати от многочислените сили на врага. Боят, започнал с пушки, се печелеше от враговете. Като град се сипеха куршумите от прозорците, прикритията зад стените и плоските покриви на къщите. Започна и атаката: ножове, саби, револвери, приклади на пушки – всичко бе употребено от тексасците.

Напразни усилия! Численото превъзходство възтържествува над смелостта и героизма. Мирската експедиция, на която се залагаха толкова надежди, завърши с поражение, но се покри с безпримерно мъжество. Останалите живи бяха пленени и отведени в столицата на Мексико. От целия корпус доброволци нито един отряд не заслужи такава слава, както тоя, сформиран в Ню Орлеънс на улица „Пойдрас“. Никой от участниците му не посрами героизма на своя предводител Флоранс Керней, който напълно оправда гласуваното му доверие. Това бе признато от всички, които преживяха този фатален ден. В числото на оцелелите бе и Керней. Съдбата запази също и Критенден, и Крис Рок. Както и във фанингския бой, гигантът вършеше същински чудеса и косеше враговете, докато не бе тежко ранен и принуден да напусне сражението. Той се биеше като лъв наред с тоя, който спечели неговите симпатии в Ню Орлеънс и бе избран за капитан. Крис Рок питаше бащински чувства към Керней. Той така обикна младия ирландец, че бе готов да даде за него и живота си.

По-нататък ние ще се уверим в това. Който е запознат с историята

на Тексас, помни, че пленниците, заловени в Мир, избягаха в планината. Това стана близо до град Ел Саладо.

Тогава настъпи дългоочакваният миг. Една сутрин, когато конвоиращите ги войници почиваха, преди да продължат трудния път, се разнесе уговореният вик:

– Напред, приятели!

Всички разбраха този зов. Тексасците се хвърлиха върху стражата, отнеха оръжието ѝ и си пробиха път към полето.

Макар бунтът да завърши с победа, това бе само отсрочване на пленничеството.

Притиснати от бързо дошлата на помощ стража, бегълците бяха жестоко преследвани сред съвършено непознатите им пусти местности, лишени от храна и вода. Не е чудно, че всички отново бяха заловени и отведени в Ел Саладо.

Сцената, която се разигра след това, бе дивашка. Войниците възнамеряваха да разстрелят до един бегълците; такова бе мнението на мнозинството. Това варварство едва не бе изпълнено и тогава никой нямаше да узнае нищо нито за нашия герой Флоранс Керней, нито за неговия приятел Крис Рок. Обаче между злодейците се намериха и неколцина по-благоразумни, които не се съгласиха на това масово избиване.

Те знаеха, че колкото и далеч да бяха от Съединените щати, все пак слухът за разстрела би стигнал дотам. Какво би последвало от това? Биха имали работа не с един лошо организиран отряд от тексасци, но с добре дисциплинирана и многочислена армия. Решено бе да се спрат на по-милостиво наказание. Да разстрелят по един на десет души; да се избират жертвите бе излишно, защото всички бяха еднакво виновни и съдбата на заловените бе предоставена на сляпата случайност. Стигнаха в Ел Саладо, пленниците бяха построени в редици и внимателно преброеени. В каската на един драгун бяха насипани бобови зърна, колкото бе числото на пленниците. Зърната бяха два цвята – бели и черни. На девет бели зърна слагаха едно черно. Този, който извадеше него, трябваше веднага да бъде разстрелян. Щом напълниха каската с боб, веднага пристъпиха към фаталната лотария. Аз, който пиша тези редове, твърдя, че никога в историята на човечеството не е срещан по-доблестен пример от този, който бе даден с Ел Саладо.

Хората, които проявиха неописуем героизъм, бяха от различни националности. Между тях имаше англичани, шотландци, французи, немци, даже испанци, които говореха на езика на своите палачи.

Когато започнаха да поднасят каската, никой от пленниците не

трепваше. Всички спокойно бръкваша в нея, някои даже се шегуваха, като размиваха и останалите. Един от тях, Крис Рок, като разтърси каската, извика:

– Другари, никога не ми се е случвало да играя по-сериозна игра от тази! Впрочем няма защо да се плашите, винаги ми е вървяло и моят смъртен час още не е ударил!

Тази вяра в щастливата му звезда не го излъга, тъй като той изтегли бяло зърно. Дойде ред на Керней. Без да се смути, той се готвеше да пусне ръка в каската, когато тексасецът изведнъж го спря.

– Не, капитане, не бива! – каза той. – Аз съм ранен... сериозно ранен, както виждате, навярно не ми остава да живея много. Вашият живот е по-скъп от моя, позволете ми да тегля жребия вместо вас. Знаете, че това е разрешено от тези мошеници.

И наистина офицерът позволи.

Не само Крис Рок бе готов да се жертвува, и друг поиска да тегли вместо капитана. Керней се отнесе с признателност към жертвата на Крис Рок, обаче отклони неговото желание.

– Благодаря, драги приятелю – каза той горещо, като изтръгна ръката си от тая на тексасеца и бързо бръкна в каската. – Колкото и да сте ранен, вашият живот е по-нужен от моя, пък и аз, може би, не съм лишен от щастие. Ето, ще видим сега!

И той не се излъга. Разнесе се радостен шепот. Керней държеше бяло зърно между пръстите си.

– Слава Богу! – извика великанът. – И двамата сме щастливи и ако не ми е съдено да умра, то вярвам, ще поживея добре!

Наистина, силите и здравето му се възвърнаха, когато стигнаха до затвора.

VI

Едно от най-забележителните здания в Мексико е Акордадският затвор. Рядко се случва чужденец, минал през Мексико, да не го посети и да не изпита чувство на тъга и отвращение. Обаче в нито един затвор на света няма толкова разнородни престъпници и толкова различни престъпления.

Килиите (това здание някога е било манастир) са препълнени с крадци, фалшификатори, разбойници, убийци. В това ужасно общество попаднаха нашите двама пленници.

Едничката утеха на Крис Рок и Керней бе надеждата, че ще ги затворят заедно в една килия, но тази надежда не се осъществи напълно, тъй като трябваше да търпят присъствието на други двама затворници.

Освен тексаски затворници имаше и мексиканци. Един от тях в друга обстановка би имал твърде порядъчен вид; макар със скъсана и мръсна дреха, все пак той приличаше на човек с добро възпитание и от знатен род.

Пленничеството лишава лъва от свободата, но не може да го унизи, така бе и с този затворник. Лицето му, пълно с решителност, изразяваше доброта и ласка, отразени в големите му черни очи; цветът на лице то бе жълтомаслинен, като у мексиканец с най-чиста кръв, брадата и мустациите – черни като смола, а косите се спускаха на кичури върху раменете му.

Човекът изведнъж се понрави на Крис Рок, който не промени мнението си за него даже когато узна, че той е крадец, като допускаше, че в Мексико крадецът може да бъде относително честен човек. Кражбата изглеждаше по-малко достойна за порицаване в страна, където самите съдии могат да бъдат крадци. Като изключим неговата вина, никой в Акордада не знаеше миналото му. При това той неотдавна бе попаднал в затвора и предпочиташе да прекарва в килията си, отколкото да участва в грубите игри на затворниците. При все това името му стана известно и тогава някои си спомниха, че той бе началник на една шайка салтеадори (мексикански разбойници).

Четвъртият обитател на килията бе пълна противоположност на Руперто Ривас, който, макар облечен с груби дрехи, запазваше горд и благороден вид. А Ел Сорильо, когото другарите му наричаха Малката лишица, бе олицетворение на низост и грубост, и при това бе физически

изрод, истински Квазимодо. Тези двама души, тъй различни помежду си, бяха приковани един за друг до пристигането на Крис Рок и Керней. Началникът на затвора заповяда да ги разделят, като прикова джуджето с тексаския великан, а Керней с Руперто Ривас.

От всички обитатели на Акордада Крис Рок се чувстваше най-зле. Неговото сърце, всякога отзивчиво, не би останало равнодушно и към прикования с него другар, ако нравственото уродство на този човек не превишаваше физическото. Тексасецът научи, че джуджето, с което бе принуден да живее ден и нощ, бе извършило: подло убийство като отровило своята жертва.

Тази близост пораждаше такова отвращение у Крис Рок, че отначало го обхващаше ярост, скърцаше със зъби, тропаше с крака, като че искаше да смачка и превърне в прах отвратителния изрод.

През първите дни арестантите непрестанно се учудваха защо са подложени на такова наказание, което вероятно беше следствие на лична мъст; никой от другите мирски пленници не беше тъй унижен, всички бяха оковани заедно, а не с мексикански престъпници. А защо за тях направиха изключение? Въпреки всичко те не успяха да си обяснят причината. Известно бе, че Крис Рок и Керней взеха дейно участие в бунта в Ел Саладо, но не бяха само те единствените участници; с никой друг не постъпиха така, както с тях.

Освен че ги приковаха с престъпници, с тях се отнасяха и доста грубо; даваха им лоша храна и по-малко количество, отколкото на другите; понякога надзирателят се гавреше и им се присмиваше. При влизането на Крис Рок и Керней в затвора началникът се отнесе тъй грубо с двамата, че и надзирателят си позволи да следва неговия пример. При все това Флоранс Керней и Крис Рок разбраха най-сетне каква е работата, когато на третия ден от затварянето им видяха пред вратата на своята килия фигурата на Карлос Сантандер!

VII

В рамката на вратата наистина бе застанал Карлос Сантандер в пълна униформа, с шпага и каска с бели пера на главата. За да обясним неговата поява, трябва да отбележим още няколко подробности от живота му, които читателят не знае. Както казахме и по рано, той бе роден в Ню Орлеънс, но имаше мексикански произход и се смяташе за мексикански гражданин. До срещата му с Флоранс Керней той бе заемал някаква длъжност, дадена му от правителството или от диктатора Санта Ана. Никой не знаеше точно какво работи в Ню Орлеънс, макар най-близките му другари да подозираха, че е таен агент на мексиканския управител, или просто шпионин.

Подозрението не бе лишено от логика, тъй като той получаваше средства от Санта Ана за услуги, нямащи нищо общо с дипломатическата служба. За да разберем каква бе службата му, достатъчно е да припомним неговото отношение към доброволците от Пайдраската улица.

Дошъл на събранието, желяейки да постъпи в отряда на доброволците и да им стане капитан, Сантандер само изпълняваше известни указания, отвратителната цел на които бе достойна за самия дявол. Ако успееше да стане началник на отряда, то резултатът от похода не би бил по-добър, тъй като капитанът, според получените инструкции, трябваше да извърши предателство още при първия удобен случай. Измамен в своите сметки, той не желаше да постъпи в редовете на доброволците като обикновен войник и реши да напусне Ню Орлеънс и да отиде в Мексико.

За щастие мълвата за историята на дуела не стигна нито в Мексико, нито в Ню Орлеънс, където Дюперон я премълча от самолюбие. Керней, Крис Рок и Критенден в самия ден отпътуваха в Тексас, заети със свои задачи.

Оставаха само двамата колари, които, ако не бяха напуснали Ню Орлеънс, не биха изгървали да разкажат още на първия срещнат тази скандална история, но бидейки ирландци и подтикнати от достойното поведение на своя съотечественик, те още в същия ден се присъединиха към отряда на доброволците и участваха в злополучната Мирска експедиция.

Сантандер избягна разгласяването на подлата си измама. Неговата поява в такъв блестящ вид не е трудно да се обясни. Една от слабостите

на Санта Ана, човек колкото суетен, толкова и храбър, бе да се обгражда с бляскава свита; офицерите, които я образуваха, приличаха на пауни със своите разкошни мундири.

След идването си в Мексико Сантандер първо бе назначен за адютант на Санта Ана. Благодарение на своята красива външност той твърде скоро бе произведен полковник и зачислен в свитата на главнокомандувачия.

Ако Флоранс Керней и Крис Рок можеха да подозрат, че ще срещнат този човек в Мексико, и то в такъв, вид, не биха понесли с такова търпение негодите на своето тежко пътуване и може би биха се отнесли по-равнодушно към жребия си. Този човек им припомни сцената с дуела, Крис Рок си спомни как застави негодника да се изкъпе, неговия жалък вид, когато излезе от водата, цял покрит с кал. Каква разлика със сегашния му наперен фасон. Керней, спомняйки си всички тия подробности, забеляза върху бузата му следите от раната, която му нанесе, макар Сантандер грижливо да криеше белега под добре поддържаните си бакенбарди. Имаше защо да се смути ирландецът и дори храбрият тексасец усети, че сърцето му заби в тревожно предчувствие.

При това лицето на Сантандер не им внушаваше спокойствие; струваше им се, че върху него бе написана смъртната им присъда. Карлос Сантандер се усмихваше, но това бе сатанинската усмивка на победителя – зла, насмешлива, говореща ясно, както и думите. „Вие се намирате под моя власт и трябва да очаквате моето отмъщение!“ Той съвсем не дойде случайно, а да им покаже своята сила. Неговата поява изясни защо бяха подхвърлени на такава особена строгост. Той искаше да ги унижи; в това ги убедиха думите на началника на затвора, който се обърна към Сантандер.

– Ето ги, полковник, вие виждате, че те са оковани според вашата заповед. Каква двойка! – добави той, като насмешливо сочеше Крис Рок и джуджето. – Боже мой! Човек може да умре от смях, като ги гледа, Ха-ха-ха.

Сантандер, доволен от тази шега, цял се тресе от циничен смях, който се носеше шумно из целия затвор.

И четиримата затворници мълчаха. Само джуджето продума, когато отвориха вратата: „Добър ден, Ваше превъзходителство, вие навярно сте дошли да ни върнете свободата?“ Това бе казано, разбира се, с ирония, тъй като гърбавият прекрасно знаеше, че не може да разчита на милост. Никой не отговори на въпроса. Дошлите бяха много заети с другите обитатели на килията, за да обърнат внимание на него. Съмнителният

крадец, застанал с лице към стената, даже не се обърна, когато Сантандер размени няколко реплики с Крис Рок и Керней. Полковникът започна разговора и изведнъж тонът му стана предизвикателен:

– Ето къде попаднахте! Не ще и дума, много хубава компания! Тукашното общество съвсем не прилича на онова, което посещавахте някога в Ню Орлеънс, сеньор Флоранс! А вие, тексаски великане, как ви се вижда тукашният въздух след вашите прерии?

Като помълча малко, за да се наслади на думите си, Сантандер добави:

– Добър резултат от Мирската експедиция, която имаше за цел да завладее Мексико! Макар и не по ваше желание, вие всички попаднахте в столицата. Какво чакате още?

– Всичко друго, но не и добро от човек като вас! – рязко отвърна Крис Рок.

– Как! Вие не чакате нищо хубаво от мен, стария приятел, след това, което стана между нас на брега на Поншартренското езеро? Попаднали между чужди, вие трябва да се радвате, че имате такъв познат, който много ви е задължен! Сега ще направя всичко, което зависи от мен, за да ви се отплатя.

– Правете каквото искате – отвърна Крис Рок, – ние не разчитаме на вашето великодушие, каквото у вас надали има, обаче и да имаше, то Крис Рок би се отказал от него.

Сантандер не очакваше подобен отговор. Неговото идване в Акордадския затвор имаше за цел само да се надсмее над победените врагове. Той бе известен за всичко, което се случи с тях от Мир до Мексико. Надяваше се да ги намери разкаяни, молещи от него милост, а изведнъж вместо страх затворниците му показаха открито своето презрение. Тексасецът бе готов да се хвърли върху неканения гост, ако последният пристъпеше и крачка към него.

– Прекрасно – каза Сантандер, без да обърне особено внимание на думите на Крис Рок, – ако вие не желаете да приемете от мене услуги, то аз повече няма да ви предлагам нищо. А вие, сеньор ирландец, навярно не ще бъдете толкова дребнав?

Като изгледа своя бивш противник, младият ирландец отговори твърдо:

– Понеже от опит зная, че вие сте недостоеен за удара на моята сабя, то считам, че сте недостоеен и да разговаряте с мен. Изглеждате жалък даже и в желязната броня. Вие сте подлец и аз ви презирам!

Силно засегнат, Сантандер не се смути. Изгубил надежда да унижи

своите врагове и страхувайки се да не бъде компрометиран пред началника на затвора, ако се разгласи историята с бронята, той реши да прекрати разговора си с пленниците. За щастие никой не знаеше английски език, на който се водеше този кратък разговор.

– Виждате, сеньор Педро, тези двама господа са мои стари познати – обърна се той към началника на затвора, – печалното положение на които твърде много ме интересува и бик бил доволен да им помогна. Но се страхувам, че трябва да се подчиня на законите.

Дон Педро загадъчно се усмихна, докато слушаше Сантандер. Той не се съмняваше в интереса, който проявяваше полковникът към затворниците, още повече, че оковавването им стана по нареждане на самия Сантандер. Поради своето положение той никога не искаше обяснение от хора, които стояха по-горе от него. А Сантандер бе от свитата на самия диктатор. Началникът на затвора добре знаеше това. Ако му заповядаха да удуши или тайно да отрови тези затворници, той би изпълнил това без колебание. Жестокият тиранин, който го назначи за началник, знаеше с какъв човек има работа и неведнъж се бе ползвал от него, за да се избави от своите политически или лични врагове.

През всичкото време четвъртият затворник продължаваше да стои с лице към стената и с гръб към говорещите. Тексасците не можаха да разберат странното му поведение. Изглежда, Сантандер не знаеше кой е този човек, но неговото държание привлече вниманието му и той попита началника на затвора:

– Кой е този обитател на килията? Той като че се срамува да си покаже лицето, което навярно е безобразно като моето.

Тази бе една от обичайните фрази на Сантандер, който знаеше превъзходството си над другите.

– Той е салтеадор – отвърна началникът на затвора.

– Интересен човек – забеляза полковникът, – искам да го видя, за да се уверя – прилича ли на истински разбойник.

Като каза това, той влезе в килията, за да разгледа крадеца, който в същото време обърна глава към него. Те застанаха един срещу друг; не си казаха нито дума, обаче погледите им говореха ясно, че не се виждат за пръв път. Ненавист се изписа върху лицето на Сантандер и той издаде злобен вик, когато срещна две очи, които го пронизаха.

Бързо се обърна и се отправи към вратата, до която обаче не стигна без инцидент. В бързината си той се блъсна в гиганта Рок, който бе препречил килията, и презрително го бутна с крак, за да излезе. За негов късмет той бе успял вече да излезе, когато великанът, скочил от мястото

си, се хвърли след него; началникът успя навреме да затвори вратата, с което спаси живота на Сантандер. Като се обърна към Керней, Крис Рок съвсем спокойно каза:

– Не бях ли хиляди пъти прав, капитане, когато казвах, че този подлец трябва да се обеси на Шелския път? Каква глупост извърших, че не го удавих! А сега ще имаме неприятности с него.

VIII

От познатите действащи лица в нашия роман не само Карлос Сантандер, Флоранс Керней и Крис Рок се озоваха от Ню Орлеънс в Мексико. Същото стори и дон Игнасио с дъщеря си. Земите му бяха върнати и спечелвайки милостта на диктатора, най-сетне Игнасио Валверде бе назначен за министър.

Всичко това той дължеше на Сантандер. Красивият адютант, ползващ се с доверието на диктатора, лесно отмени указа за заточението на дон Игнасио и издействува позволенията той да се върне в отечеството си.

Не е трудно да се отгатне причината за всичко това; тук играеше роля не приятелството, не човеколюбието, а само страстта към дъщерята на дон Игнасио. Страхувайки се да остане в Ню Орлеънс след дуела, Карлос не би могъл да вижда повече Луиса Валверде. Само егоистичната любов го подтикна да иска милост за политическия престъпник; колкото до връщането на имотите на дон Игнасио, то бе само последица от реабилитиране правата на заточеника. Почестите, както и новият висок пост му бяха подарени от самия Санта Ана. Причината, която го подбуди да облагодетелства един доскорошен политически враг, бе същата, която движеше и Карлос Сантандер – мексиканският диктатор също бе забелязал Луиса Валверде, а тя наистина бе красива.

За оправдаването на дон Игнасио може да се каже още много: изгонването от отечеството, което доведе до изгубване на имотите, раздялата с другарите, необходимостта да живее в чужда страна, сред непознати хора; най-после, нуждата да работи за насъщния – такова бе неговото положение в Ню Орлеънс. Той понасяше тези изпитания търпеливо и безропотно. И затова няма нищо чудно в неговото решение след официалното съобщение за помилване да се върне в родината си.

Познавайки добре своя покровител Карлос Сантандер, той си обясняваше и причините, които го бяха накарали да се застъпи за него. От онази паметна вечер, когато Сантандер се показва в такава лоша светлина, той престана да посещава Валверде, но се яви няколко дни след дуела с пластир на бузата и превързана ръка. Надяваше се, че мълчанието на Дюперон и доктора могат да бъдат в негова полза; останалите свидетели, както той научи, бяха заминали за Тексас. Значи нямаше защо да се бои. И той излъга нагло как в дуела нанесъл толкова рани на Керней,

че животът му бил в опасност.

Разказа това не на Луиса, а на баща ѝ; когато този слух стигна и до нея, тя едва не се поболя от скръб, но Сантандер бе вече отпътувал и нямаше от кого да узнае подробностите. След няколко месеца, срещнали се вече в Мексико, той повтори същата измислица. Прочете за Керней в един американски вестник, в който при описването на Мирския бой, бяха казани доста ласкави думи за капитана. В числото на убитите негово то име липсваше, от което следваше, че той е жив.

Ето какво бе положението на нашите герои след Мирския бой: Карлос Сантандер – полковник в щаба на диктатора, дон Игнасио Валверде – министър; дъщеря му – красавица, която се ползува с всеобщо внимание; Флоранс Керней, бивш капитан доброволец и Крис Рок, най-добрият стрелец в целия отряд – оковани в един ужасен затвор.

Обаче ги очакваше още по-голямо унижение, за което Керней се досети. Уроците, които той взе от Игнасио, не бяха напразни; разговорите, които води с войниците по време на походите, му дадоха възможност да усъвършенства испанския език. Карлос навярно бе предположил, че вратата на затвора е достатъчно дебела, за да не се чува нищо в килията. Но ирландецът чу много неща и най-сетне разбра защо той и Крис Рок бяха хвърлени в затвора заедно с най-отвратителните престъпници.

– Сеньор дон Педро – казваше Сантандер, – тези тексасци са мои стари познати; срещнах ги в Ню Орлеънс, дето помежду ни се завързаха отношения, които не намирам за нужно да описвам. Нека ви бъде известно че аз съм задължен на двамата затворници и затова искам да им се отплатя. Мога да разчитам на вас, нали? Отговорът на дон Педро доказваше, че той прекрасно бе разбрал всичко:

– Да, вие можете да разчитате на мен. Кажете само какво желаете и вашата заповед веднага ще бъде изпълнена.

– Прекрасно – каза Сантандер, след като помисли малко, – искам, първо, да им дадете възможност да подишат въздух на улицата, не само на тексасците, но и на другите двама.

– Нима! – отвърна учудено началникът на затвора. – Затова те трябва да ви благодарят.

– По-малко, отколкото предполагате, ако знаете каква работа ще им дам.

– Каква работа?

– Малка...

– На коя улица?

– Кайе де Платерос.

– Кога?

– Утре. Ще ги изведете сутринта и ще ги оставите до вечерта, докато премине процесията. Вие ме разбирате?

Струва ми се, че да, полковник. Веригите ще останат ли на тях?

– Да, непременно; искам да останат оковани тъй както са сега: джуджето с великана, а другите двама заедно.

– Всичко ще бъде изпълнено.

С това завърши любопитният разговор. Керней събщи чутото на Крис Рок, но сам не знаеше как да си обясни това; обаче другите двама затворници, които също така разбраха разговора, бяха съвсем наясно.

– Добре – извика джуджето, – това значи, че не ще минат и 14 часа, когато ще се търкаляме до пояс в мръсотии. Прекрасно, няма какво да се каже! Ха-ха-ха!

Слушайки смеха на този изрод, можеше да се мисли че му предстоеше не някоя отвратителна работа, а твърде приятно удоволствие.

IX

В мексиканските градове плоските покриви на къщите се наричат *azotea*.

Върху асотеата хората прекарват по-голямата част от деня; там си почиват и приемат гости. Тая особена архитектура от източен произход съществува и сега в Мексико. Домовете са с плоски покриви, като тераси. Климатът – сух и топъл – е главното условие за построяване на такива покриви. Няма страна в света, където животът на открито да е по-привлекателен, както тук. Изключение правят само дъждовните дни. Има още една причина, която прави мексиканските покриви най-приятни за отмора; върху тях не се чувства дим, тъй като почти не съществуват комини. Тук те са съвършено излишни. В кухните употребяват дървени въглища, а тъй като те не задимяват, то въздухът остава напълно чист. Добре уредената асотеа бива украсена с цветя, красиви растения, малки дръвчета портокали, камелии и палми; понякога над парапетите се издига възвишение, откъдето човек още по-добре може да се любовува на красивата природа. А къде има по-прекрасни изгледи от тия, които заобикалят Мексико?

Където и да се обърнеш, навред се открива дивна гледка, галеща погледа. Ту зелени долини с цветовете на дъгата, като започнеш от светложълтата царица, до тъжнозелените тютюневи плантации; ту цели полета пипер и фасул; бистри потоци, които отразяват сребристия блясък на слънцето – всичко това се ограда от верига планини с вечни снегове и гигантски върхове.

С една дума, от който покрив да се погледне, всичко очарова окото и весели душата! Въпреки това върху асотеата на един дом седеше младата девойка и не обръщаше никакво внимание на природата; цялата ѝ фигура изразяваше тъга, която околният свят не можеше да разсее.

Това бе Луиса Валверде; тя си спомняше друга, не по-малко красива страна, дето бе преживяла няколко изгнанически години. Последната бе за нея най-щастлива, защото тогава тя позна любовта! Предмет на нейната обич бе Флоранс Керней. Но къде е той сега? Тя не знаеше нищо за него, дори дали бе жив. Той отпътува, без да ѝ каже истинската причина за своето заминаване.

Тя узна от него само, че е избран за капитан на отряда от доброволците, който, както ѝ казаха по-късно, тръгнал за Тексас. След това тя

успя да научи за героичната битка на доброволците и претърпените несполуки.

Луиса разбра, че останалите живи бяха пленени и отведени в Мексико, където се отнасяли с тях жестоко, чу за тяхната решителност, с която те се бяха опитали да се освободят, след което отново били пленени.

В това време девойката бе вече в Мексико, тъй като скоро след заминаването на доброволците баща ѝ получи милост. Тя с трепет следеше всички събития около Мирската експедиция и четеше всички мексикански вестници, със свито сърце преглеждаше списъците на ранените и убитите и стигнала до списъка на избитите в Ел Саладо, примряла от страх, Луиса въздъхна облекчено, когато прочете и последното име. Все още ѝ се виждаше чудно, че за Флоранс Керней не се споменаваше.

Как такъв герой е могъл да остане неизвестен. Защо нищо не бяха писали за него? Къде може да е той сега? Този въпрос не ѝ даваше мира. Трябваше да се мисли, че Керней е загинал безславно от някаква болест или при нещастен случай; неговото тяло навярно лежи в някоя далечна прерия, дето са го погребали другарите му. Тъжните мисли, на които се отдаваше през всичко време Луиса, покриха с бледност бузите ѝ и изпълниха душата ѝ с тъга. Нито почестите, с които бе обсипан нейният баща, нито възторгът от нейната красота можаха да разсеят скръбта ѝ.

Обикновено хората, които тъгуват за нещо, се усамотяват, затова дъщерята на дон Игнасио избра терасата, където прекарваше по-голямата част от деня в дълбок размисъл. Баща ѝ, зает с държавни работи, прекарваше по цял ден в двореца.

Но тази сутрин Луиса, изкачвайки се на асотеата, изглежда, бе заета със съвсем други мисли; погледът ѝ, блуждаещ по-рано равнодушно по околната живописна местност, сега бе устремен към онова място, където пътят, водещ надолу по Чапултепекския водопровод в Такубаи, завиваше наляво. По-нататък той се губеше сред плантациите и съвсем изчезваше.

Защо Луиса не отделяше поглед от завоя на пътя? Защо лицето ѝ бе тъй оживено? С трескав поглед тя очакваше не красив конник, а един слуга когото бе изпратила в Такубаи. Дадената му поръчка бе причината за нейното нетърпение: тя изискваше голяма ловкост и предпазливост, които метисът Хосе наистина притежаваше. Освен това девойката имаше в него пълно доверие и знаеше, че той никога няма да я издаде. Това не бе въпрос за живот или смърт, но във всеки случай работата бе доста деликатна, защото трябваше да се узнае има ли между отведените в Такубаи пленници човек на име Флоранс Керней.

Може да се стори чудно защо младото момиче не пожела да узнае това по-рано, тъй като бе от дълго време в Мексико? Но работата е там, че тогава Луиса живееше с баща си във вила, отдалечена от града, и едва предишната вечер узна, че дългоочакваните пленници най-сетне са пристигнали. Тя веднага дойде в града, за да се осведоми за своя любим, ала не се сети да попита в Акордада, макар и да бе чула, че няколко души от пленниците са били откарани в затвора.

Ако дон Флоранс е останал жив, то не е възможно да бъде подхвърлен на такова унижение; така поне мислеше тя.

Колко далеч бе девойката от оня заговор, съставен, за да унижи в очите ѝ оня, който заемаше изцяло сърцето ѝ. Докато седеше потънала в мисли, лакеят ѝ подаде плик с печат и герб. Като го отваряше, Луиса не подозираше, че държи в ръката си главната нишка на заговора. В плика се оказа билет от самия диктатор, който я канеше да присъства на една голяма процесия, определена за следния ден; добавяше се, че за нея ще бъде изпратена парадна кола.

Колко дами в Мексико биха завидели на подобна чест!

Забележете, че Антонио Лопес ле Санта Ана не само се подписа саморъчно на тази покана, но добави: „Con estima particular“ (с особена почит).

Въпреки това ласкателството не достави удоволствие на Луиса Валверде, а напротив, извика у нея чувство на погнуса и страх. Не за пръв път диктаторът ѝ оказваше такова внимание, обсипвайки я с любезности.

Като прочете поканата, тя небрежно я хвърли и отново се загледа към канала, надявайки се да съзре идващия слуга. Но видя, че идва гостенка. Луиса, макар и испанка по произход, имаше златисти коси и нежно, бяло лице. Тази, която я посети сега, бе брюнетка с тъмен цвят на лицето, черните ѝ коси бяха вдигнати високо на тила, лекият мъх на горната ѝ устна още повече подчертаваше белината на зъбите ѝ. Ярката червенина на бузите напомняше роза; удивителна хармония се разливаше по цялото и лице, където женският чар съперничеше с някаква дива хубост.

Младата жена, външността на която току-що описахм, бе красивата Исабела Алмонте.

Луиса Валверде и графиня Алмонте бяха близки приятелки и не минаваше ден, без да се видят. Те живееха на една и съща улица; графинята имаше собствена къща, макар и купена на името на нейната леля. Освен красотата графинята притежаваше и титла, оставена ѝ от

старинен род в Мексико; твърде богата, тя беше собственица на много чифлици и къщи. Ползваше се с пълна свобода и харчеше пари, без да дава някому сметка, весела, безгрижна като птичка.

Този път Луиса Валверде бе поразена от загриженото лице на своята приятелка и ускореното ѝ дишане. Червенината на лицето ѝ и блясъкът на очите ѝ показваха, че има важна причина, която я караше да бърза.

– Madre de Dios! – извика съчувствено нейната приятелка. – Какво има, Исабела?

– О, Луисита, ако знаете!

– Но какво се е случило?

– Той е в затвора...

– Той е жив! О, света Богородице! Произнасяйки тези думи, Луиса се прекръсти, като вдигна набожно очи към небето, като че произнасяше благодарствена молитва.

– Жив е – повтори графинята, – нима вие предполагате, че е мъртъв?

– Не знаех какво да мисля; тъй отдавна не съм имала вест за него. Щастлива съм, че той е тук, макар и в затвора; докато човек е жив, жива е и надеждата.

Графинята започна постепено да се успокоява. Лицето ѝ изразяваше не само тревога, но и силна изненада. Какво искаше да каже нейната приятелка? Защо тя бе доволна, като узна, че, той е в затвора?

– Докато човек е жив, жива е надеждата! – повтори Исабела.

– Боях се, че той е мъртъв. Кажете, вие уверени ли сте, че е в затвора? Мислех, че може да е убит или загинал някъде из прериите.

– Карамба! – викна графинята, като я прекъсна. – Какво искате да кажете, като говорите за тексаски прерии. Аз не съм чувала Руперто да е бил някога там.

– Руперто? – повтори Луиса и веднага радостта ѝ се смени с тъга. – Аз пък мислех, че говорите за Флоранс Керней.

Те и двете бяха разкрили отдавна една на друга тайните на сърцата си и Луиса Валверде прекрасно знаеше кой бе Руперто, че е от добра фамилия и че е храбър войник. Но в същото време, както и дон Игнасио, принадлежеше към победената партия, мнозинството от която живееше в заточение или в своите далечни чифлици.

Руперто отдавна не бе идвал в Мексико, макар и мнозина да допускаха, че той е в страната и се крие в планините, говореха също, че извършил много убийства и станал предводител на група салтеадори,

които неведнъж покривали пътя за Акапулко с кръв, там, където той пресичал планината; тая арена на множество престъпления носи името „Cruz del Marques“¹.

Но много подробности останаха неизяснени за дъщерята на дон Игнасио.

– Извинете, Исабела – каза тя, като прегърна и нежно притисна графинята до сърцето си.

– По-скоро аз трябва да моля от вас извинение – отвърна приятелката ѝ, като забеляза силното впечатление, което нейната грешка направи на Луиса. – Аз трябваше да се изразя по-ясно, но вие знаете, че всичките ми мисли са за моя скъп Руперто.

Съдейки по себе си, тя разбираше, че мислите на нейната приятелка са заети само с Флоранс Керней.

– Вие казвате, Исабела, че той е затворен. Кой е сторил това и защо?

– Кой го е сторил? Разбира се, стражата по нареждане на правителството, а защо – защото той принадлежи към либералната партия, това е едничката негова вина. И знаете ли какво ще ви кажа още – винят го, че е салтеадор!

– Могат да го обвиняват, обаче той не е такъв. Впрочем никак не ме учудват постъпките на някои хора в правителството. Ние познавахме дон Руперто още преди нашето изгнание; такъв човек никога не би се унижил да стане бандит.

– Бандит! Моят Руперто, най-горещият патриот и най-честният човек на света!

– Къде и кога са го заловили?

– Някъде в околностите на Св. Аугустин преди известно време, а аз току-що узнах.

– Странно, аз бях миналата седмица в Св. Аугустин и нищо не съм чула за това.

– Защото всичко се върши тайно. Дон Руперто живееше някъде в планините; прекалено смел, за да бъде предпазлив, той се спуснал в Св. Аугустин, където някой го предал.

– Къде е той сега, Исабела?

– В затвора.

– В кой затвор?

– Тъкмо това искам да разбера; засега зная само, че го обвиняват в

1. Кръстът на маркиза (исп) – бел. ред

разбойничество. Сантисима! – викна тя, като нервно тъпчеше с крак ветрилото си. – Нека клеветниците се пазят, той ще им отмъсти, щом го оправдаят, истината винаги побеждава. Колко бих искала да стане така, макар с цената на всичко, което имам! Да подозират Руперто в разбойничество!

Като седнаха най-после на терасата, приятелките заговориха малко по-спокойно след първата възбуда.

Техният поглед върху общото положение на нещата бе съвсем различен.

Едната знаеше, че любимият ѝ се намира в затвора, и това я довеждаше до отчаяние; другата пък се надяваше, че и нейният любим е попаднал там, И увереността в това би ѝ доставила радост. Читателят знае откъде произлиза това различие в схващанията. Графинята на свой ред започна да разпитва приятелката си.

– Сега аз разбирам, *amiga mia*, защо вие помислихте, че говоря за Флоранс: вие допускате, че той е сред пленниците, които току-що дойдоха. Нали?

– Бих искала да се надявам!

– Предприехте ли нещо, за да узнаете това?

– Да, изпратих човек в Такубаи, за да научи нещо за него. Чух, че били отведени там.

– Някои са отвели неизвестно къде, е по-голяма част са попаднали в Акордада.

– Как! В тази ужасна яма, сред най-подли негодяи! Тексасците са военнопленници и не могат да ги подхвърлят на такова унижение!

– Но е факт. Узнах това от Сантандер.

Споменаването на това име направи силно впечатление на Луиза. Тя ту се червеше, ту бледнееше пред спомена за ненавистта, която съществуваше между Сантандер и Керней. Силно разтревожена, тя почти не чуваше графинята, която продължаваше да разпитва.

– На кого възложихте тази трудна работа?

– Изпратих Хосе.

– Отлично, той действително напълно заслужава доверие и е доста хитър; но, *amiga mia*², той е само слуга, а в Такубаи и сред войниците от гарнизона или затвора трудно ще може да се добере, за да получи нужната справка. Снабдихте ли го с пари?

– О, да!

2. Приятелко моя (исп.) – бел. ред

– Тогава има надежда да ви донесе задоволителен отговор. Вашата кесия ще бъде златният ключ, който ще отвори вратата на затвора за дон Флоранс, стига той да е там.

– Надявам се.

Тази вяра на младото момиче би се видяла много странна на човек, който познава действителността.

– Какво не бих дала, само да узная, че е жив.

– Това ще се разбере скоро. Кога трябва да се върне Хосе?

– Време е вече да се прибере. Той замина преди няколко часа. Кога-то идвахте вие, аз като че го видях: може би той вече е дошъл, докато ние разговаряхме.

– *Amiga mia*, какво съвпадение! И аз направих същото и ето че чакам завръщането на моя пратеник, комуто поръчах да се осведоми за участието на Руперто. Аз дойдох при вас, за да споделя това, и щом съдбата ни е еднаква, заедно ще дочакаме известията, каквито и да бъдат те.

– Какво виждам? – извика пак графинята, като взе от пода хвърления от Луиса билет, – Покана с карета и любезности от негова светлост! Противни ся ми неговите ласкателства. Вие ще отидете ли?

– Не, не мисля.

– Бих искала да отидете. Навярно и баща ви ще пожелае същото?

– Защо?

– Защото...

Прекъсна я шум от стъпки. Бяха пратениците, които случайно се връщаха едновременно. Младите жени бързо излязоха да ги посрещнат. Слугите стояха със свалени шапки, единият пред графинята, другият пред Луиса Валверде, така че се чуваха отговорите и на двамата.

– Сеньорита – каза Хосе, – този, съдбата на когото трябваше да узная, не е в Такубаи.

Страшно пребледняла, Луиса Валверде извика:

– Нищо ли не научихте за него? Даденият отговор веднага я успокои.

– Сеньорита, аз даже го видях.

– Вие видяхте дон Флоранс, къде е той, говорете по-скоро.

– В Акордада.

– В Акордада – повтори в същото време като ехо друг глас. Това бе графинята, която също узна, че и нейният любим се намира там.

– Аз го видях в килията, сеньорита – прикован е с един тексаски пленник – Той бе в килията сеньорита – обясняваше слугата Хосе, – прикован с един крадец.

X

Във всеки град има някоя улица, която се ползва с благосклонността на висшето общество; в Мексико това е улица „Платерос“, или Улицата на бижутерите, наречена така поради голямото количество бижутерийни магазини, които се намират на нея.

По тази улица се разхожда знатната младеж на Мексико. Тук идват сеньори и сеньорити, за да избират накити в магазините. Ако проследим разходките им, то от „Улицата на бижутерите“ те отиват към Аламед, прекрасно място с красиви алеи, цветя и фонтани, засенчено от големи дървета. Под знойното южно небе всички търсят сянка от палешите лъчи на слънцето.

Там младите сеньори прекарват част от деня, ту разхождайки се из алеите, ту около фонтана, любувайки се на кристалната водна струя, бликаща от скалата; в същото време следят с поглед сеньоритите, които с удивително изкуство махат със своите ветрила. Тези крехки играчки не са предназначени само за освежаване на кожата; някои тънки движения, в които са приковани погледите, изразяват много повече чувство, отколкото думите.

Улица „Платерос“, която завършва при входа на Аламед, продължава и по-нататък, но вече с друго име, наричана понякога Paseo чест на бившия вицецрал на Нова Испания. Това е Мексиканският проспект, посещаван както от пешеходци, така и от екипажи. Всеки ден в определен час алеята бива задръстена от народ и конници.

Пътуващите с екипажи сеньори и сеньорити са твърде изячно облечени, с деколтирани дрехи, къси ръкави и без шапки; косите им, повечето черни, са украсени със скъпоценности и живи цветя, дъхави жасмини или цветове от нар. На малки седла яздят блестящи конници, които разиграват буйните си коне. Като ги гледаш, ще помислиш, че едва задържат конете си, които през цялото време дразнят с шпорите.

Всеки ден, като изключим първата седмица от великденските пости, когато висшето общество преминава по Paseo Viejo на другия край на града, тази бляскава процесия се точи по улиците „Платерос“ и „Сан Франциско“. Тук често погледът се спира и на едно друго, не толкова привлекателно зрелище: посред улицата минава канал, който не е покрит изцяло, както в европейските градове, а с плочи, които лесно се свалят. От града към селото няма никакъв наклон, който би улеснявал

изтичането на нечистотиите и те се натрупват в изкопите, като ги изпълват, тук излизат от къщите помии и ако от време на време не се почистват каналите, целият град би затънал в мръсотии. Понякога се случва така, че черната течност се прецежда през плочите и залива улицата с неприятна миризма. Но това не спира движението, дамите обръщат своите хубави нослета, без да жертват заради това разходките си по „Paseo“. Ако зловонието бе стократно по-голямо, те и тогава не биха се отказали от своите навици.

Почистването на каналите е тежка работа, за което трудно може да се намерят хора. Даже просящите я смятат унизителна и само последният бедняк би се съгласил да я върши поради мъките от глада. Почистването е както отвратително, така и унизително, затова се предоставя най-често на затворниците; те вършат тази работа с отвращение и ги плашат ни толкова мръсотията и вонята, колкото страшната жега под палещото слънце.

Жестоко е да гледаш тези оковани двойки хора: от предпазливост, макар да стоят потопени в калта до пояс, надзирателите не свалят оквите от краката им! Нещастниците са озлобени към цялото човечество. Някои от тях закачат минувачите с груби насмешки и ругатни.

От всичко казано дотук става ясно защо Керней с такова безпокойство се вслушваше в разговора на Сантандер с началника на затвора. Той още не знаеше същината на работата, но прикованият до него затворник им обясни, всичко. На сутринта началникът на затвора дойде до тяхната врата и заповяда:

– Хайде пригответе се за разходка!

Нашите герои знаеха какво им предстои, но мислейки, че неговият разговор със Сантандер не бе известен на затворниците, началникът добави с насмешка:

– Сеньор полковник Сантандер съвсем ще ви разглези със своето внимание. Грижейки се за вашето здраве, той иска да се разходите; това е особена милост, която ще ви донесе и полза, и удоволствие.

Дон Педро обичаше да се подиграва и се гордееше с това. Но този път неговата ирония излезе много безсолна. Джуджето не се съдържа и отвърна:

– А! – закрещя то с нечовешки глас. – Да се разходим по улицата! Вие искате да кажете под улицата, дон Педро!

То отдавна бе в затвора, знаеше името на началника и си позволяваше с него някои фамилиарности, които понякога му прощаваха поради неговата недъгавост.

– Ах ти, изрод! – забеляза изненадан дон Педро. – Ти винаги си позволяваш неуместни шеги, от които аз ще се помъча да те отуча, като ти покажа днес как трябва да се държиш.

После, като се обърна към Ривас, каза:

– Сеньор дон Руперто, знам че бихте се чувствали щастлив, ако ви освободя от тая малка екскурзия, но получих заповед, която не мога да наруша.

Това пак бе подигравка, измислена с цел да измъчи затворника; поне крадецът така го разбра и като се обърна към своя тиранин, каза:

– Мерзавец, който обезчести оръжието си в Сакатекас, вие сте най-подходящият човек за длъжността началник на такава отвратителна яма като тази. Продължавайте да вършите подлости, аз ви презирам!

– Дявол да го вземе! Много сте дързък, сеньор капитан Ривас! Но знайте, че преди да напуснете Акордада, вие ще чуете още за мен; не се надявайте, че графинята ще успее да ви изкопчи от ноктите ми. За вас най-добре ще се погрижи госпожа бесилката.

След тази закана той викна на пазачите, които бяха заети с нещо на двора.

– Откарайте арестантите, където ви наредиха. Последните думи бяха отправени към главния надзирател, висок и здрав мъж.

– Да г-н началник – отвърна той с почитителен поклон. – Аз зная, каква е работата.

– Те ще останат там цял ден; такава е моята заповед.

– Слушам, сеньор! – отвърна надзирателят. Скоро след оттеглянето на началника на затвора тъмничарят отвори вратата и викна:

– Бързо, марш в канала!

XI

Ваше превъзходителство знаменити генерал дон Хосе Антонио Лопес де Санта Ана.

Такова бе името и титлата на човека, който сега държеше в ръцете си съдбата на Мексико. Четвърт век той бе бич и проклятие за младата република. Макар властта на диктатора да бе временна, деморализацията, родена от деспотизма, дълго време надживя управлението на тирана. Санта Ана достатъчно бе принизил мексиканците в социално и политическо отношение, за да ги направи неспособни да понасят каквато и да е форма на конституционен режим; те не можеха да различават вече враговете от приятелите на свободата. А тъй като след всяка смяна на диктатора възвръщането на либералния режим не можеше изведнъж да възстанови правовия ред, то върху него се сипеха маса обвинения, при което забравяха злините на владетеля. За нещастие не само на мексиканците е присъщо неумението да се справят със сложните политически въпроси. Англия, както и други нации, не прави изключение в това отношение. Обаче в началото на съществуването на Мексиканската република тези плевели се бяха разрасли с необикновена сила в полза на Санта Ана, който много пъти е бил свалян от властта и прогонван. Въпреки всичко скоро той отново е бил повикван, за голямо удивление на нацията, а по-късно и на историците, които и до ден-дневен не могат да разберат това явление. Но обяснението е много просто; силата на неговото могъщество е била заключена в прокарваната от него политика на деморализация. Разделяй и владей е толкова старо политическо правило, колкото и деспотизмът; ласкателството като средство за закрепване на властта, е също не по-малко известно. И тоя именно път избра Санта Ана, като не пропусна да поласкае народното самолюбие и завърши с унижаване на нацията, както това се случи преди няколко години във Франция и което предстои на всеки народ, идеалите на когото не превишават собственото надценяване. Диктаторът на мексиканската република се стремеше и към императорската корона и най-ревностно преследваше тази цел. Всъщност той се ползваше с императорска власт; погизил свободата в своята страна, неговият едничък устрем бе насочен към короната. За да подготви своите поданици към замислената промяна, той реши да поразит тяхното въображение, като към своята държавническа титла прибави още званието главнокомандуващ войските. Неговият

дворец приличаше на крепост. Пред всички врати пазеше стража, а вътре по всяко време можеше да се видят офицери, облечени в парадна униформа. Чужденец и всеки посетил Мексико не би повярвал при вида на столицата му, че се намира в републиканска страна.

В деня, когато Карлос Сантандер дойде в Акордада, диктаторът седеше в салона, където бе определена аудиенция за неговите приближени; официалните работи бяха привършени и той беше сам, когато влезе дежурният адютант и след дълбок поклон сложи на масата пред господаря си една визитна картичка.

– Да, мога да го приема – каза диктаторът, като я погледна. Адютантът излезе и след минута се появи Карлос Сантандер в униформа на хусарски полковник.

– А, сеньор дон Карлос – извика весело и любезно Санта Ана, – на какво дължа удоволствието да ви видя? Навярно някоя нова победа, ако се съди по вашия тържествен вид.

– Екселентисимо...

– О, не бъдете толкова скромни! Вие сте най-щастливият смъртен, ако се съди по разказите.

– Това са само приказки... уверявам ви. Напротив...

– Аз зная, че упорито сте ухаждали една прелестна особа, която сте познавали, струва ми се, още в Луизиана?

Той хвърли изпитателен поглед върху Сантандер, като че сам се интересуваше от дамата, за която му намекваше. Отбягвайки неговия поглед, Карлос отговори уклончиво:

– Ваше превъзходителство е твърде добър, като ми отделя такова внимание.

– Ето що, *amigo mio*, вие даже не намирате за нужно да отричате и всъщност потвърждавате моята догадка! Ха-ха-ха!

Като се протегна в креслото, Санта Ана силно се изсмя. Той само се шегуваше, без да мисли да укорява.

– Да, сеньор дон Карлос, историята на вашите любовни връзки ми е добре известна, но далеч съм от мисълта да ви осъждам. Като живея сам в стъклен дом, аз не мога да хвърлям камъни по чужди стъкла. Ха-ха-ха!

– Впрочем, Ваше превъзходителство, все едно какво мислят хората, стига съвестта да е спокойна.

– Браво, брависимо! – извика Санта Ана. – Карлос Сантандер проповядва морал. Не, това е много! Това може да размее и конете.

Полковникът бе малко озадачен и не разбираше към какво клони този разговор, затова реши най-после да отбележи:

– Много се радвам, че Ваше превъзходителство днес е в чудесно настроение.

– Не е ли затова, че имате намерение да молите за нещо? – Санта Ана обичаше понякога, когато е насаме, да прави твърде обидни забележки. – Впрочем я ми кажете откъде имате този белег на бузата си? Не съм го виждал по-рано.

Червенина изби по лицето на Сантандер; той никога никому не бе разказал историята на белега, така грижливо скриван под бакенбардите му.

– Последница от дуел – каза той.

– Къде?

– В Ню Орлеънс.

– О, това е градът на дуелите, аз зная от опит, защото поживях там известно време.

Санта Ана бе пътувал из Съединените щати след сражението при Санто Пасинто, където бил пленен.

– А кой беше вашият противник? Вярвам, че сте му се отплатили както трябва.

– Нещо повече!

– Нима го убихте?

– Не, защото това не зависеше от мен, а от моя секундант, който ме помоли да пощадя противника.

– А коя бе причината за дуела? Но защо ли питам? Сигурно тук е замесена жена.

– Ваше превъзходителство, нашият спор имаше съвсем друга причина.

– Каква?

– Аз исках да посветя оръжието си за славата на Мексико и неговия достоен вожд.

– Наистина ли, полковник?

– Ваше превъзходителство, вярвам не сте забравили знаменитата експедиция на доброволците?...

– Да, с техния капитан. А какво стана с него? Участвал ли е в боя при Мир?

– Да, ваше превъзходителство.

– Убит ли е?

– Пленен.

– Застрелян?

– Не.

– Значи той е тук? Как се казва?

– Керней, той е ирландец.

По лицето на Санта Ана се четеше, че това име му е познато. И истина същия ден сутринта дон Игнасио се застъпи за помилването на Керней и освобождаването му от затвора; обаче министърът не получи положителен отговор. Дон Игнасио не се ползваше с голямо влияние пред диктатора и цялата, тая история се видя на Санта Ана подозрителна. Без да спомене нищо за това, той попита Сантандер.

– Този ирландец е в Такубаи?

– Не, в Акордада е.

– Тъй като тексаските пленници са под ваша разпоредба, вие навярно ще искате нещо за него? Какво желаете?

– Искам вашето разрешение да накажа този човек, както заслужава.

– За белега, с който е украсил лицето ви? Съжалявате, че не сте му се отплатили както трябва, нали полковник?

Смутен, Сантандер отговори:

– Не съвсем така. Той трябва да бъде наказан за друго.

Санта Ана внимателно изгледа Сантандер.

– Тоя Керней – продължи блестящият полковник – е един от най-големите врагове на Мексико и на Ваша светлост. В една своя реч той ви нарече узурпатор, тиран, предател, който неведнъж е изменил на свободата и родината си. Позволете ми да не повтарям тия оскърбителни епитети, с които ви е обсипвал.

Очите на Санта Ана блеснаха от гняв и мъст; често му се бе случвало да среща във вестниците своето име унижено, това дълбоко го възбуждаше, още повече че собствената му съвест потвърждаваше всички деяния, които му се приписваха.

– Дявол да го вземе! – извика той. – Ако вие говорите истината, правете с този ирландец каквото искате; застреляйте го или го обесете, все ми е едно. Впрочем, не, почакайте, защото сега преговаряме с министъра на Съединените щати за тексаските пленници. При това Керней като ирландец е английски поданик и английският консул може да ни създаде неприятности. Не трябва да го застрелваме, нито да го бесим. Отнесете се с него внимателно, вие ме разбирате.

Полковникът разбираше ясно какво искаше да каже диктаторът, като произнесе с особен израз думата „внимателно“. Всичко вървеше така, както желаше Сантандер. Като напусна салона на диктатора, лицето му сияеше от злобно тържество. Отсега гой можеше да измъчва донасите човека, който го унижи!

– Ето ти комедия! – викна Санта Ана, след като вратата се затвори след адютанта. – Преди да спуснат завесата, и аз искам да изиграя една роля в тая пиеса. Сеньорита Валверде, несъмнено, е прелестна, но тя е недостойна и обувките да развърже на графинята; тази жена, ангел или демон, би могла да постигне това, което никоя друга не е могла... да завърти главата на Санта Ана!...

Диктаторът прекара няколко секунди неподвижен, след което запуши цигара. Лицето му се помрачи. Сега той владееше живота на мексиканския народ, като действаше ту със сила, ту с хитрост и не подбираше средствата, ако се вярва на общата мълва Тая промяна в лицето му бе извикана от спомени, но не от угризения на съвестта. Може би тук се примесваше и чувството на страх да сподели някога участта на своите жертви, защото всеки тиранин небезоснователно се бои от мъст. Престъпната и развращаваща власт на Санта Ана тъй безогледно си служеше с ножа, че убийството стана почти обикновено нещо, затова диктаторът се боеше да не свърши дните си от ръката на някой убиец.

Но и нещо друго го безпокоеше.

Колкото и здраво да бе стъпил на своя диктаторски пост, надявайки се скоро да го превърне в кралски трон, той все още не можеше да се чувства в пълна безопасност. С помощта на арести, убийства, заточения и конфискация той сполучи привидно да унищожи либералната партия, но колкото и да бе слаба, тя все пак съществуваше и чакаше удобно време, за да се прояви. Санта Ана знаеше това от личен опит, в който често се редуваха тържеството и поражението. В един от северните градове даже бе разкрит заговор; това приличаше на далечен гръм, готов скоро да се превърне в буря.

При все това мрачните мисли, които се появиха в тази минута у Санта Ана, нямаха никаква връзка с политиката, тъй като той мислеше за жена... за една от тия две особи, за които неотдавна спомена, и по-конкретно – за прелестната графиня.

На младини той не беше грозен и много се гордееше със своята външност. Чертите на лицето му бяха тънки и изразителни, косата и мустаците му черни, бляскави, цветът на лицето малко мургав. И сега въпреки годините и прошарените му коси той още би могъл да прави впечатление, ако не бе оня зловещ израз, който понякога се явяваше на лицето му.

Само едно обстоятелство го огорчаваше дълбоко това бе неговият дървен крак; щом го погледнеше, в очите му се явяваше болезнено страдание Колко често проклинаше той принц Жоанвил, защото се лиши от

крака си, когато защитаваше Вера Крус от французите. Понякога Санта Ана трябваше да бъде благодарен на принца, тъй като дървеният крак увеличаваше популярността му и той го използваше често, за да спечели отново милостта на народа.

Но с какъв печален вид го гледаше сега! Макар да му бе полезен в политиката, то за това, което жадуваше сега, едва ли можеше да му донесе полза. Може ли една жена като графиня Исабела да обикне човек с дървен крак! Обаче диктаторът не губеше надежда, като разчиташе ако не на своята външност, то на своето положение. Санта Ана съумя да отстрани опасността от съперничество, като затвори човека, който се ползваше с благосклонността на графинята. С много труд той най-сетне го залови, като го обвини в кражба и разбойничество. Като прекара известно време в размисъл и допуши цигарата, Санта Ана изведнъж тържествуващо се засмя. Тази усмивка бе плод на съзнанието му за неоспорима власт над омразния съперник. Какво не би дал сега, за да упражни своята власт и върху графинята.

Скоро диктаторът бе изтръгнат от мислите си от почукване на вратата.

Отново се появи адютантът и му подаде едновременно две визитни картички. Щом ги видя, лицето на Санта Ана се промени. Като прочете имената на посетителките, диктаторът се смути. Адютантът никога не го бе виждал така развълнуван, защото бързаше да приеме посетителките.

– Поканете ги! – заповяда той, но като размисли, каза на адютанта да покани дамите първо в приемната, докато му позвъни. Ако се съди по лицето на младия офицер, той бе твърде доволен от разпореждането да прави компания известно време на дамите, които му се видяха очарователни; едната от тях бе Луиса Валверде, а другата – Исабела Алмонте.

След като адютантът излезе, Санта Ана отиде при голямото стенно огледало и се огледа; засука мустаците, като вдигна върховете им нагоре, прекара ръка по косата си, оправил украсения със злато мундир и отново седна на креслото; той приемаше всички седнал, дори дамите.

Като знаеше, че дървеният крак разваля общото впечатление, предпочиташе това положение, което му позволяваше да скрива своя недостатък. Като натисна звънеца, той зае поза, пълна с достойнство и величие. Адютантът отвори вратата пред младите жени.

Те влязоха смутени и развълнувани.

– Моля, седнете – каза любезно диктаторът. – Какъв рядък случай – графиня Алмонте прави чест на двореца със своето присъствие! Що се

отнася до сеньорита Валверде, ако нямах официална връзка с баща ѝ, бих имал честта още по-рядко да я виждам!

Като говореше, той им посочи с ръка креслата. Дамите седнаха, все още развълнувани и леко треперещи.

Смушаваше ги не присъствието на диктатора, а целта на тяхното идване. Подозираше ли Санта Ана нещо или не, те не можеха да разберат, защото лицето му остана мрачно и загадъчно. След като ги приветства сърдечно, той млъкна, чакайки някоя от посетителките да заговори. Графинята се реши първа.

– Ваше превъзходителство – каза тя с престолено смирение, – ние дойдохме да ви помолим за една милост.

При тези думи мрачното лице на Санта Ана засия. Исабела Алмонте го молеше за милост. Какво по-хубаво от това? Макар и с голямо усилие, диктаторът едва скриваше своята радост, когато отговаряше на графинята.

– Ако тази милост зависи от мен, нито графиня Алмонте, нита Луиса Валверде могат да се плашат от отказ. Кажете открито за какво се отнася.

Графинята, все още не се решаваше, да поясни. Още повече че Санта Ана е бил молен вече тази сутрин и макар да не бе отказал окончателно, надеждата бе малка. Читателят навярно не е забравил, че и дон Игнасио бе идвал при диктатора да го моли за помилването на Флоранс Керней и Руперто Ривас. Посетителките знаеха това, защото министърът се застъпи по тяхно настояване и молба. Само безнадеждността ги застави да се отнесат лично към диктатора по същия въпрос.

Неочакваната намеса на графинята не се изплъзна от вниманието му. Той бе твърде доволен, че му се отвори случай да въздейства върху жената, която го интересуваше.

– За съжаление трябва да ви кажа, че всичко това крайно ме огорчава – започна диктаторът с печален глас, след като узна, че двете жени, които ухажваше, открито проявиха своето разположение към други.

– Защо, Ваше превъзходителство? – попита графинята настойчиво. – По каква причина вие отказвате свободата на хора, които не са извършили никакво престъпление и са затворени за вина, която ваша светлост тъй лесно може да прости?

Никога Исабела не е била по-хубава, както в тая минута. Лицето ѝ зарумения, очите ѝ искряха от негодувание, сега тя се бе изправила в цял ръст, висока, горда – олицетворение на гняв и презрение. Тя инстинктивно разбра, че всички молби са напразни. Вече нямаше съмнения

относно чувствата, които тя храни към Руперто Ривас. И Санта Ана отвърна с хладен цинизъм.

– Това ваше мнение нищо не доказва. Човекът, за когото се застъпвате, трябва сам да докаже своята невинност; същото мога да кажа и за затворника, който интересува вас – добави той, като се обърна към Луиса Валверде.

Девоиците нищо не отговориха, понеже разбраха, че всички техни усилия са напразни. Дъщерята на дон Игнасио вървеше напред; тъкмо това желаше Санта Ана.

Забравил за своя дървен крак, той изведнъж скочи от креслото, закуца след посетителките и успя да прошепне на Исабела Алмонте:

– Ако графинята пожелае да дойде сама, молбата ѝ ще има по-голям шанс за успех!

Графинята прекоси залата, вдигнала презрително глава, сякаш не чу неговите думи. Тя прекрасно разбра скрития смисъл и страшно негодувание се изписа в огнения ѝ поглед.

XII

– Животът на моя беден Руперто е в опасност. В това съм уверена и може би аз ще стана причина за неговата смърт!

Графинята произнесе тези думи, като че не бе на себе си, докато пътуваха с Луиса обратно към къщи.

Може би приятелката ѝ не би чула тези слова, ако не отговаряха напълно и на нейната тревога, защото и тя мислеше за опасността, която заплашва скъпия за нея човек. И с ужас се питаше: не е ли тя виновна затова?

– Вие се страхувате, че ще станете причина за неговата смърт? – извика Луиса Валверде. – Да, струва ми се, че ви разбирам...

– Да не говорим повече, това е твърде ужасно, По-късно ще узнаете всичко. Сега трябва, без да губим време, да се заловим на работа, като използваме всички наши сили. Боже, помогни ни!

Не по-малко загрижена и тъжна от графинята, Луиса се задоволи да повтори възкликанието на своята приятелка:

– Боже, помогни ни!

Известно време двете мълчаха, потънали в своите мисли; сетне графинята отново забеляза:

– Колко съжалявам, *amiga mia*, че не сте способна на хитрост!

– Света Дево – извика приятелката ѝ, изненадана от странната забележка, – но защо?

– Дойде ми една идея, с която ще можем да постигнем нещо, но ако и вие ме подкрепите.

– О, Исабела, какво не бих направила, за да спася Керней!

– Вашата помощ ми е необходима да освободим Руперто, а не Керней. За последния аз ще се погрижа сама.

Удивлението на дъщерята на дон Игнасио все повече се усилваше. Какво искаше графинята от нея? Най-сетне тя се реши да попита:

– Каква роля ми определяте?

– Ролята на ловка кокетка и нищо повече. Кокетството съвсем не беше в характера на Луиса Валверде. Имайки голям брой поклонници, тя в никакъв случай не можеше да бъде упрекната в лекомислие. От деня, в който обикна Керней, сърцето ѝ принадлежеше само нему. Мнозина я осъждаха, че е твърде недостъпна и студена, без да подозират колко силно биеше сърцето ѝ, ала само за един човек. Средството, което

измисли Исабела, дълбоко смути нейната приятелка. Като видя вълнението ѝ, графинята побърза да добави:

– Това е само временно, мила. Няма да играете тази роля тъй дълго, че да се компрометирате; при това аз съвсем не ви предлагам да завъртите главите на всички ваши поклонници, а само на едного.

– На кого?

– На Карлос Сантандер, хусарския полковник, адютанта на негово превъзходителство. Неговата репутация не е много почтена, но той се ползва от милостта на Санта Ана.

– Ах, Исабела, каква заблуда е да се предполага, че аз мога да имам някакво влияние върху него! Карлос Сантандер много по-малко от всеки друг желае да спаси Флоранс Керней и знаете ли защо?

– Да, зная. Но той може да ми помогне да освободя Руперто. За щастие, моите лични качества не са оценени от полковника, който предпочита вас. Той не е озлобен срещу Руперто, но го преследва само за да угоди на своя началник.

– Какво трябва да правя?

– Вие трябва да любезничите с него, макар и привидно, дотогава, докато постигнем желаното.

– Уверена съм, че от това нищо няма да излезе.

– Точно обратното, *amiga mia*. Наистина това ще бъде много досадно, но ще го направите за мене, нали? За благодарност аз ще постъпя също така и ще играя друга роля пред друг човек, за да спася Флоранс Керней!... Нали ме разбирате?

– Не напълно.

– Друг път ще ви обясня по-подробно, позволете само...

– Драга Исабела, за вас съм готова на всичко.

В този момент екипажът спря пред дома на Луиса. Графинята, която освободи коларя, отиде при своята приятелка.

– Да не губим време – каза Исабела, – трябва да се възползваме от случая, ако той ни се удаде още днес, по време на процесията.

– Тежко ми е да мисля за нея. Да съзнаваш, че всички се веселят, а в това време той гние в затвора! Ние ще минем край него! Чувствам, че у мен ще се яви безумно желание да се хвърля към него.

– Да, това ще бъде най-доброто средство да погубите Флоранс и никога повече да не го видите. С това бихте разрушили целия ми план. Аз ще ви обясня всичко, като му дойде времето.

– Значи вие непременно ще идете?

– Да, заради моя проект; ето защо ви моля да ме вземете със себе

си. Санта Ана не трябва да се дразни, и колкото да му бях сърдита, все пак съжалявам, че си позволих толкова рязко отношение с него. Но можех ли спокойно да слушам Руперто да бъде наричан крадец! Впрочем няма лошо без добро. И така, по-скоро се облечете, вземете си най-хубавите дрехи, поставете скъпоценностите си, а най-главното – бъдете готова при пристигането на парадната кола. Дявол да го вземе! – добави тя, като погледна часовника, трябва да побързаме. Аз също трябва да се облека.

Като направи няколко крачки към вратата, Исабела изведнъж спря.

– Още една дума – каза тя. – Като разговаряте с Карлос Сантандер, недейте да правите печална гримаса. Скръбта е лошо оръжие за постигане на каквато и да е цел. Окуражете се, моля ви, поне когато сте със Сантандер. Изглеждайте весела, усмихвайте се непринудено. И аз от своя страна ще се държа тъй със Санта Ана.

Когато Исабела Алмонте остави своята приятелка, на лицето ѝ веднага се появи тъга; и тя не по-малко от Луиса имаше нужда от кураж, като с големи усилия се опитваше да изглежда весела и безгрижна.

XIII

Група оковани арестанти вървеше по улица „Платерос“. Надзирателят Доминго ги пазеше като държеше в ръка огромен камшик. Няколко пазачи от затвора и войници ги следваха. Затворниците бяха оковани по двама заедно, при което веригите бяха поотпуснати. При такава система не бе потребна многобройна стража, а само един часовой. Възможността за бягство беше невъзможна.

Свалиха плочите и откриха пълния с воняща кал канал; около него бяха наслагани различни инструменти и лопати. Доминго, който не се отделяше нито крачка от затворниците, даде заповед за работа. Отказът бе немислим, даже най-обикновеното колебание се наказваше с камшик. Керней и Крис Рок по неволя трябваше да следват другите, но никой не почна работа с такова отвращение както тексасецът. Той размаха във въздуха лопатата с такъв застрашителен вид, като че искаше да смаже главата на стоящия до него войник.

– Проклятие! – извика той. – Макар ти, да не си виновен, все пак с наслада бих ти счупил главата! Ах, защо не съм в Тексас! Не бих пощадил нито един мексиканец!

Макар да не разбираше езика, войникът, изплашен от страшния му вид, отстъпи с такъв глупав израз на лицето, че Крис не можа да не се засмее. След това мълчаливо грабна лопатата.

Отначало работата бе поносима – като се изгребва обилната кал, не става нужда да се влиза в канала, обаче скоро на дъното остава гъста маса, която не може да се събере, ако не се влезе вътре. Заповядаха им да го сторят. Това варварство бе достойно само за диваците, обаче Доминго никак не се смути и като изплющя бича, повтори заповедта си.

Някои се спуснаха внимателно, потъвайки до пояс в калта, а други тъй дълго не се решаваха, че стана нужда да се употреби камшикът.

От всяка окована двойка бе нужно само единият да влезе в тинята. Въпреки отвращението си от джуджето Крис Рок, боейки се то да не загъне или да се задуши в калта, решително се спусна в канала.

Макар и доста висок, тексасецът потъна до колене.

Керней и Ривас още не бяха се спуснали.

Те чувстваха взаимна симпатия един към друг и спореха, кой от тях да влезе в нечистотиите. Техният спор бе прекъснат от един пазач, който улови Ривас за рамото и му заповяда да се спусне. Ривас побърза да

се подчини, подтикнат от чувство на великодушие към младия ирландец. Ако Карлос Сантандер беше тук, той би заставил Керней да влезе, но пазачът, помнейки дръзките думи, които Руперто каза на полковника, избра него.

Работата напредваше, някои от арестантите изхвърляха калта на улицата, други я прибираха с лопати, за да не се разлива – един отвратителен и унищожавач човешкото достойнство труд!

Колкото и мъчителна да беше работата, все пак някои от арестантите подмятаха шеги към минувачите!

Стражата оставаше безучастна, тъй като шегите бяха насочени към простосмъртните, които бяха свикнали на такъв род обноски.

Впрочем така постъпваха арестантите само от най-долната категория, другите се чувстваха така унижени, че избягваха да се шегуват. Знаем, че някои от тях заслужаваха по-добра участ, случваше им се да виждат сред минувачите познати лица, които с поглед или усмивка им изказваха съчувствие.

В Мексико арестантът трябва да бъде най-големият злодей, за да го изостави неговата любима. От време на време някоя мургава девойка доближаваше работниците, произнасяше няколко думи, след което им подаваше жадувания пакет, най-често с тестени неща за ядене.

Най-голям интерес предизвикваха великанът и джуджето.

В Мексико рядко можеше да срещнеш човек висок два метра. Крис Рок бе изключение. Великанът, окован с един пигмеи, не можеше да не привлече вниманието на минувачите, които гледаха изумени.

Насмешливи подмятания размиваха публиката. Тексасецът не разбираше причините за тоя смях, който силно го дразнеше. Той подозираше, че се смеят на високия му ръст, който бе негова гордост.

Впрочем и шегуващите се не разбираха думите, от които им се отговаряше, защото и Крис Рок не им оставаше дължен. Ето няколко негови реплики:

– Дявол да ви вземе, жълтомуцунести пигмеи! Ах, да мога да ви натикам в тексаските прерии, тогава ще ви дам да разберете.

За негово щастие стражата нищо не разбираше, иначе, макар и с исполински ръст, Крис Рок зле би пострадал. Насмешливите погледи го вбесяваха и бяха една от причините, която го накара да влезе в канала; там поне той бе запазен от неприятните погледи.

Беше пладне. Слънцето безмилостно печеше, но арестантите бяха длъжни да работят до вечерта, когато отново ще бъдат отведени в затвора. Надзирателят не им даваше нито миг почивка, като се движеше сред

тях със самодоволен вид.

След обяд стана нещо, което можеше да бъде благоприятно за арестуваните; грамадна тълпа бързаше от съседните улици и запълваше тротоарите. Хората бяха облечени празнично. Скоро арестуваните узнаха причината за това оживление.

Тълпата все повече се увеличаваше. Керней и Ривас, знаейки местния език, разбраха, че се готви празненство – поставяне основния камък на Сен Кормското предградие. Тая церемония трябваше да бъде извършена с възможно най-голям блясък и тържественост. Процесията, тръгнала от Пласа Гранде, трябваше да мине през Кайе де Платерос. Това именно привличаше тълпата. Празниците са толкова обикновени в столицата на Мексико, че не възбуждат любопитство вън от границите на Сан Кормското предградие.

Тоя квартал имаше нужда от църква, защото бе населен от всякаква сбирщина, която се ползваше с лоша слава. Приближаването на процесията се долавяше отдалеч по барабаните и звука на военната музика. Напред вървяха улани, а след тях две карети: в едната епископът, а в другата – духовенството, разкошно облечено.

След тях се движеше позлатената кола на Санта Ана. Диктаторът и придружаващите го офицери бяха с парадна униформа. Керней остана изумен, когато между тях позна своя бивш учител по испански език Игнасио Валверде. Още неопомнил се, мина друга кола, която още повече го изненада, в нея бе дъщерята на дон Игнасио, очарователната Луиса Валверде.

„Да, това бе Луиса Валверде! Съмнение не може да има“ – мислеше си Флоранс Керней Той изпитваше безпокойството на човек, който знае каква опасност заплашваше неговата любима; страхът се усили още повече, като позна в офицера, който яздеше редом с нейната кола, Карлос Сантандер, в позлатен мундир, с тържествуваща и доволна усмивка на уста.

Хусарският полковник не бе в свитата на диктатора; явно бе, че той си бе избрал място, за което можеше да му се завиди, защото втората особа, която седеше в колата, бе красивата графиня Алмонте Изглежда, че Сантандер не я виждаше, защото цялото негово внимание беше насочено към Луиса Валверде, която, поне така изглеждаше, с доволство слушаше неговите любезности. Това бе достатъчно, за да изпълни сърцето на Керней не само с печал, но и с ярост. Разяждан от безпокойство, той се питаше: „Може би те са се оженили? Тя му е дала сърцето си! А пък аз мислех, че то е мое...“ Тия мисли преминаха със светкавична

бързина в главата на Керней; в същата минута той видя, че младите жени обръщат въпросително глави към него.

Керней забеляза, че галопирацията кавалер сочи него, казвайки нещо, което затворникът не можа да долови:

– Вижте тексасците! – извика Сантандер. – Тоя, ако не се лъжа, е един от вашите някогашни познати, доня Луиса. Чудно! – добави той. – Защо е вързан с един престъпник? Впрочем аз не би трябвало да наричам престъпник човека, който се ползва със симпатиите на графиня Алмонте, ако се вярва на слуховете. Вярно ли е това, графиньо?

Отговор не последва. Младите жени гледаха своите любими мъже.

Керней наблюдаваше Луиса Нейното неволно потрепване, внезапната бледност, пламъкът на чудните ѝ очи, всичко му напомняше онова време, когато той вярваше, че е обичан, и будеше същата надежда и сега. Но графинята и Ривас се разбраха много по-добре, отколкото Керней и Луиса.

Лицето на Исабела първо изразяваше учудване, а после – негодувание. Очите ѝ веднага му подсказаха, че той ѝ е скъп, също както и преди, че макар и в ужасен вид, той си остава за нея същият благороден Руперто. Да повярва, че той е станал бандит? Никога! Погледът на Руперто Ривас, чужд на ревността, изразяваше пълна вяра в любовта на графинята.

Макар че разказът на тая сцена доста продължи, погледите, разменени между четиримата, траяха само една минута. Каретата с младите жени продължи пътя си. След това минаха още няколко коли с други дами; после се яви кавалерията – улани, хусари, драгуни, и най-сетне военната музика, заглушавана от виковете на тълпата: „Viva Santa Ana!“

XIV

– Исабела, възможно ли е това? Той – сред затворниците в мръсния канал? Боже мой! – извика отчаяно Луиса, като се обърна към графинята.

Приятелките седяха заедно на дивана в дома на дон Игнасио. Те изнемогнаха от умора. Не бе леко да сдържат своите чувства през тези часове, когато сърцата им се късаха от мъка. Те се усмихваха тогава, когато им се искаше да плачат. Сега, върнали се вече вкъщи, те можеха да дадат пълна свобода на душите си.

Графинята, както и нейната приятелка, седеше мълчалива и отчаяна; нейният вид изразяваше дълбока тъга.

– Да! – въздъхна графинята, още под въздействието на кошмара. – Сега почвам да разбирам цялата сериозност на положението. Моят Руперто, както и вашият Флоранс са в много по-голяма, опасност, отколкото си я представях тая сутрин. Аз прочетох смъртната присъда на последния в очите на Карлос Сантандер. Казват, че всички тексасци ще бъдат застреляни.

– О, Исабела! Как можете да говорите такива ужасни неща? Ако убият него, тогава нека убият и мен! Скъпи мой Флоранс! Пресвета Дево!

На стената, както във всяка мексиканска къща, висеше изображението на покровителката на страната. Луиса стана и се хвърли на колене, пред нея. Тя прекара така няколко минути в гореща молитва.

Поведението на графинята бе съвсем друго. Макар и набожна католичка, тя нямаше такава свята вяра в застъпничеството на светиите. Употребата на барута ѝ се виждаше много по-уместна, но тя искаше да използва злато вместо барут.

– Съвсем излишно е да стоим на колене – каза тя на своята приятелка. – Да се помолим мислено, както Сме правили. Сега ще приложим друго средство; колкото и да струва, безразлично е. На работа, Луиса!

– Готова съм – отвърна тя, като ставаше, – но кажи ми какво трябва да правя?

Графинята, като отпусна глава на ръцете си, помълча няколко минути; пръстите, покрити с пръстени, леко потриваха челото, като че искаше да съсредоточи мислите си. В нея се оформи един план, който тя искаше да осъществи. Произнесените най-сетне думи доказваха, че

всичко е решено.

– Приятелко, няма ли между вашите слуги някой, ва когото бихме могла да се доверим?

– Аз напълно вярвам в Хосе.

– Да, но за първия опит той е негоден. Трябва да се даде едно писмо, за което е нужна женска хитрост и умение. Ние ще използваме Хосе за друго; и аз също имам няколко верни хора, обаче няма човек в Кайе де Платерос, който да не ги познава. При това аз не се доверявам на тяхната ловкост. Трябва да намерим жена, ловкостта на която да е равна на предаността – Не е ли удобна за това Пепита?

– Малката метиска, която доведохте от Ню Орлеънс?

– Същата. Тя е едно много умно и предано момиче.

– Всичко, което съм чувала за нея, говори, че тя е най-подходяща. По-скоро, дайте мастило и хартия повикайте Пепита.

Тъй като всичко необходимо за едно писмо беше на лице, графинята веднага нахвърля няколко думи върху един лист, който, вместо да сложи в плик, започна да мачка, като че ли бе недоволна от написаното и искаше да го унищожи: всъщност тя съвсем нямаше такова намерение.

– Момиче – каза тя на влязлата Пепита, – вашата господарка ме уверява, че може да разчитаме на вашата досетливост и преданост. Вярно ли е това?

– Не мога да се хваля, но в моята преданост доня Луиса не може да се съмнява.

– Ще можете ли да предадете това писмо, като пред никого не ще кажете думица за него?

– Да, ако моята господарка ми заповяда. На кога трябва да предам писмото?

Това запитване, макар и отправено към Луиса, се отнасяше повече към графинята, в ръцете на която се намираще писмото, което трябваше да се даде на Пепита. Отговорът имаше нужда от размисляне. Писмото бе адресирано до Руперто Ривас. По какъв начин Пепита, която не го познаваше, можеше да му го предаде? Луиса първа намери изход.

– Кажете й – прошепна тя на Исабела, – нека предаде писмото на Флоранс Керней, тя го познава и може...

– Господи! – извика графинята. – Вие прекрасно го измислихте. Как не се сетих за това! По скоро й обяснете в какво се състои работата.

– Пепита – каза Луиса, като взе от ръката на графинята късчето хартия, – вие ще предадете това на тоя, когото добре познавате.

– Къде съм го виждала, сеньорита?

– В Ню Орлеънс.

– На дон Карлос?

– Не – отвърна Луиса с небрежна гримаса, – на дон Флоранс Керней.

– О, Боже! Нима той е тук? Аз не знаех това Къде ще го намеря?

Излишно е да се повтаря по-нататъшният разговор доста е да се каже, че Пепита прекрасно разбра къде можеше да се намери дон Флоранс и какво трябваше да му каже Поръчката пък, която дамите дадоха на Хосе, бе много по-сложна и по-опасна. След 20 минути той вече знаеше какво се иска от него и обеща да изпълни на всяка цена дадената поръчка. Имаше няколко причини, които будеха неговото усърдие: предаността му към младата господарка, желанието да угоди на Пепита, в която бе влюбен, и най-сетне, блестящият великолепен златен часовник на ръката на графинята, който тя посочи, като каза:

– Това ще бъде вашата награда, Хосе, часовникът или неговата стойност, което поискате...

Той веднага отиде да се приготви, като реши да направи всичко, което зависи от него, само да спечели наградата.

XV

Церемонията бързо привърши и процесията отново се върна на Кайе де Платерос. Затворниците продължаваха да работят. Безполезно е, мисля, да обяснявам с какво нетърпение двама от тях очакваха завръщането на колите.

Макар и в плачевен вид, нито един от тях не се страхуваше да ре яви пред жената, чийто очи проникваха дълбоко в душата му.

Ривас се надяваше, че разменил поглед с графинята, още по-добре ще я разбере; Керней, по-недоверчив, жадуваше да види още веднъж любимите очи.

Ривас и Керней не напразно чакаха; процесията наистина се връщаше. Ето и очакваната от тях кола; същите дами седяха в нея, но редом с тях вече не галопираше Сантандер, който навярно по заповед на началството бе отишъл другаде.

Отсъствието на полковника зарадва двамата арестанти. Те си размениха още по-смели погледи, придружени с едва долавящи се знаци. Можеше ли Керней да иска повече от това, след като знаеше обстоятелствата? И защо му са думи, когато очите тъй красноречиво изказват безкрайната любов и доверие?

Когато каретата отмина, Ривас каза на приятеля си.

– Помните ли как веднъж началникът на затвора ми се присмиваше, споменавайки името на една графиня.

– Помня.

– Тази графиня седеше наред с онази млада жена, която ви правеше някакви знаци. Мога да ви кажа, че ако най-великата преданост може с цената на златото да купи свободата ми, то за нас още не е изгубена надеждата да напуснем стените на затвора.

Разговорът се прекъсна от идването на Доминго който за минутка бе отишъл да се подкрепи в близката кръчма. Завърнал се, той започна жестоко да се кара на арестантите, които от дълго работеха, но вече с известни прекъсвания.

Тълпа любопитни изпълваше улицата; по несигурния вървеж на мнозина от минавачите можеше да се види, че й те са се черпили в кръчмата; някои предлагаха и на войниците да пият; те не биха се отказали да пият и с арестуваните, ако бе позволено; часовете един по един напускаха своите постове, за да пият чаша вино. И Доминго не остана

назад от другите; гласът му често почна да се чува от съседната кръчма.

Това даваше възможност на арестуваните да се чувстват по-свободни и да разговарят помежду си.

По време на почивката ирландецът забеляза, че Ривас, обърнал лице към Пласа Гранде, внимателно разглеждаше минавачите, сякаш чакаше някого. И Керней ги наблюдаваше, но само от любопитство, когато вниманието на неговия другар бе привлечено от младо момиче, застанало на тротоара.

Тя имаше среден ръст и бе облечена като всяка простичка жена: в къса рокля, с голи ръце, боса; главата и гърдите ѝ бяха покрити с ребо-со³. Лицето ѝ не се виждаше, а само едното ѝ око проблясваше изпод шала; момичето отиде при прозореца на златаря, като че се любуваше на изложените неща.

Керней не би забелязал това момиче сред минавачите, ако не бе нейният настойчив поглед, устремен към него, какъвто не можеше да се чака от непознато лице. Нейният маниер на държане бе също особен – макар застанала пред магазина с наведена глава, погледът ѝ не се отделяше от Керней.

Отначало този явен интерес го учуди. Ако тя бе обута в сатенени обувки и копринени чорапи, обяснимо бе; но едно просто момиче с дебела рокля и груб шал на раменете! Това бе непонятно!

При все това обяснението не се забави... Момичето, като се увери най-последно, че е привлякло вниманието на Керней, разтвори малко шала си, като показа част от лицето и двете си очи. Керней позна малката слугиня, която с усмивка му отваряше вратата на Каса де Калво в Ню Орлеънс.

Това бе Пепита, но облечена не така, както бе свикнал да я вижда Керней.

Бе облечена с национален костюм, който носеше и в Ню Орлеънс; при това бе боса и дрехата ѝ бе поизносена.

– Навярно е уволнено, горкото момиче! – помисли Керней.

Той не би я съжалявал, ако бе я видял преди половин час с муселинена кърпа, бели чорапи и гълбово-атлазени пантофки. Тя смени облеклото по настояването на графинята с по-подходящ за случая прост костюм.

Като мислеше, че е останала без работа, и си спомни вниманието, което му е оказвала тя, когато посещаваше дома на дон Игнасио,

3. Вид шал (исп.) – бел. ред.

Флоранс се готвеше да я извика, за да я окуражи с няколко ласкави думи. Доминго го нямаше, а най-близкият часовой се оттегли с някакъв човек в тълпата.

В това време Керней забеляза, че Пепита му направи знак с глава и ръка, което означаваше: не говорете с мен. И той нищо не каза, но не преставаше да я наблюдава. Тя, убедена, че никой не я следи, предпазливо измъкна от шала късче бяла хартия, очевидно записка. След това отново го скри. Нейният многозначителен поглед, който придружи това движение, казваше: „Вие виждате какво нося, не ми пречете да действувам.“ Приблужи се не до Флоранс, а до Крис Рок и джуджето. С любопитство заразглежда чудната двойка, така че никой не можеше да я подозира в нещо. В това време Ривас отново трябваше да се спусне в канала, нищо не знаеше за Пепита, макар тя да бе изпратена при него. Малката слугиня действаше предпазливо, което напълно оправдаваше избора на нейната господарка.

– О, Боже! – извика тя, като застана с гръб към Керней и устреми очи върху оригиналната двойка, а в това време тя прошепна на Флоранс: „Писмо, дон Флоранс... не за вас, а за сеньор Ривас. Предайте му го аз не смея... вземете го от ръката ми, без да види някой.“ После отново извика: „Великан и джудже! Колко странно!“ Керней успя да вземе бележката. Като изпълни възложената й поръчка и като каза още веднъж „О, Боже!“, тя се приготви да тръгне към отсрещната страна на улицата, като при това успя да съобщи на Керней:

– Скоро ще дойде кола с две дами... една от тях, която ви е тъй скъпа... ви обича.

Думите ѝ го зарадваха много, но той не посмя да отговори. Пепита бе вече доста далеч.

Той не разбра какво искаше да каже тя относно колата, но уверен, че обяснението се намира в писмото, побърза да го предаде на арестанта. Ривас, доловил странното държане на момичето, разбра, че тя е дошла с известна цел, и не се учуди, когато Керней дойде при него и каза:

– Имам да ви съобщя нещо. Доближете вашата лопата до моята и обърнете внимание на пръстите ми.

– Добре, разбирам – отвърна Ривас.

След няколко минути техните лопати като че случайно се чукнаха. Трябваше да си много прозорлив, за да доловиш тая хитрост и уловиш момента, когато листчето хартия се прехвърли от едната ръка в другата. Можеше да се помисли, че арестантите случайно са се сблъскали.

Сега Ривас трябваше да прояви своята ловкост – да прочете

писмото, без да го видят. Защото, ако някой от часовите го видеше и вземеше писмото, това би компрометирало автора му, за името на когото Ривас не можеше да не се досети. Завладя го силно безпокойство, той започна да се оглежда, като търсеше възможност да го прочете, без да привлича внимание. Не можеше нищо да измисли: ако се наведе в канала и отвори писмото, скрит от погледите на минувачите, лесно ще го видят часовите, които стояха на края на канала...

Очите му блеснаха от радост, когато забеляза, че наблизо нямаше никой. След минута, наведен над лопатата, четеше писмото, сложено на дъното на канала. Имаше само няколко реда.

„Мили, скоро след получаването на писмото очаквайте затворената кола. Щом екипажът, в който ще бъдат две дами, се изравни с вас, помъчете се заедно с окованите с вас другари да го задържите, свалете дамите и заемете техните места. Имайте пълно доверие в коларя. Този акт не е безопасен, но той е нищо в сравнение с опасността, която ви заплашва. Вашите врагове ви готвят гибел. Помъчете се да изпълните това, което ви пиша, за да запазите живота си за родината и за вашата

Исабела“

По това, което извърши Ривас с писмото, след като го прочете, можеше да се мисли, че той бе много сърдит на изпращача му. Вместо да се отнесе с него внимателно и го пази като светиня, той го затъпка в калта и продължи работата с лопатата, като дори забрави за неговото съществуване. Всичко това бе направено нарочно. Ако писмото попаднеше в чужди ръце, изпращачът му би пострадал не по-малко от самия Ривас.

След няколко секунди писмото бе превърнато в безформена маса.

През това време като че никой не обърна внимание на Руперто. Флоранс, макар и да наблюдаваше своя другар, за да го предпази от вниманието на другите, нарочно устрой скарване с джуджето. Кавгата веднага бе прекратена, щом Керней видя, че тя повече е ненужна. Публиката се разотиде и всички се успокоиха, освен Ривас и Керней, които се мъчеха да изглеждат спокойни, но всъщност бяха силно развълнувани. Намерили удобен момент, те се приближиха един до друг и веднага се разделиха, щом уговориха предстоящото бягство.

Крис Рок веднага бе посветен в тайната. Керней би предпочел завинаги да остане в затвора, отколкото да напусне своя другар. Той не

можеше да забрави станалото в Ел Саладо, когато Крис Рок предложи своя живот, за да го спаси.

Но Крис Рок нямаше защо да се плаши, тъй като Ривас също желаете и тексасецът да участвува в бягството. Той не само че не би им пречил, но би помогнал за осъществяването на техния план.

Само джуджето нищо не знаеше. Керней и Ривас знаеха, че той е способен на всякаква подлост, затова решиха да скрият от него проектираното бягство. И приятелите не можеха да откъснат погледа си от улицата, като очакваха с развълнувано сърце появата на закритата кола.

Настъпи часът за разходка на висшето общество, екипажи и пешеходци пълнеха улицата, близка на Paseo Nuevo. Утрешната процесия не пречеше на обикновеното движение на светските дами и не един екипаж мина край арестуваните, но го нямаше онзи, който те трескаво чакаха... Мина половин час, след това още 10 минути... нищо! Безпокойството на чакащите се засили. Керней започна да си мисли дали не се е случило някакво нещастие.

И тексасецът започна да мисли, че смелият план няма да се изпълни. Само Ривас още се надяваше, той твърдо вярваше в жената, която трябваше да ги спаси. Закъснението навярно имаше своите причини, може би още не бе дошло време. Обаче всички съмнения изчезнаха, щом се появи очакваният екипаж.

– Ето... там... виждате ли, приятели? Затворена кола... Коларят е със синя посребрена ливрея... – пошепна Ривас.

Той и приятелите му заприличаха на три лъва, готвещи се да се хвърлят върху жертвите си.

XVI

Никъде публиката не е така приучена към изненадите, както в столицата на Мексико. В продължение на половин век преди нашия разказ, хората тук са преживели редица революции, затова те са по-малко разположени към любопитство, отколкото европейците, и трябва да се случи нещо необикновено, за да привлече тяхното внимание.

Появата на великолепната кола и коларя с разкошна ливрея беше нещо съвсем обикновено, необикновена можеше да се смята само-красотата на седящите в нея дами. И двете бяха млади, може би роднини, но не и сестри, защото красотата им беше пълен контраст. Разбира се, че красотата им не можеше да не бъде забелязана от възхитените погледи на публиката, което съвсем не бе приятно на двете дами.

Екипажът вървеше към Аламедската врата. Изведнъж конете почнаха да пръхтят, да буйстват и отскочиха встрани, при което колелетата на екипажа попаднаха в изхвърлената край канала кал.

Може ли да се прости на коларя такава неловкост, която можеше да го хвърли от капрата? Калта бе толкова мека, че един умел удар с камшика лесно би заставил конете да изтеглят екипажа. Възмутената публика започна да го обсипва с ругатни.

– Какво магаре! – викаше един.

– Простак! – пригласяха други. – За него не коне да кара, а свине да пасе.

Отвсякъде се сипеха най-обидни ругатни върху коларя, който бе не друг, а слугата на Луиса Хосе, който взеше своята господарка и нейната приятелка, графиня Алмонте. Без да обръща внимание на ругатните, той продължаваше да дърпа поводите, като едва задържаше конете. Изплашените дами станаха от местата си, силно развълнувани, едната затвори прозореца, другата отвори вратата и двете викнаха за помощ.

Няколко минувачи се притекоха, но всички застанаха от едната страна, защото от другата бе каналът, но и тук се намериха двама спасители – не минувачи, а затворници Макар да бяха покрити с кал, все пак това не им попречи да се хвърлят на помощ на изплашените сеньорити. И престъпниците не са лишени от човеколюбие.

Тълпата, трогната от това неочаквано великодушие, бе готова да изкаже своето одобрение, когато изведнъж последва буря от негодувание. Затворниците отвориха вратата, младите жени, изплашени от

техния ужасен вид, се дръпнаха назад, а затворниците, възмутени от това, че услугата им не бе приета, грубо изтласкаха дамите и заеха техните места в екипажа. В същото време великанът Крис Рок скочи на капрата, като държеше под мишница джуджето. Взел поводите от ръцете на Хосе, който остана на капрата, той пусна конете в галоп. Намиращите се в екипажа затворници побързаха да затворят вратата.

А публиката стоеше поразена от невиданото досега в Мексико зрелище.

XVII

Всички обстоятелства благоприятстваха бягството на престъпниците, буйността на конете, отсъствието на Доминго, недостатъчният надзор на полупияните войници и най-сетне, самото място на произшествието Часови имаше само до Аламедските врати Преминали последния часово́й, бегълците можеха да се опасяват само от изстрелите на преследвачите, но те успяха да избягат и от това. Ясно бе, че съдбата бе решила да ги вземе тоя ден под свое покровителство.

Часовоят, който стоеше накрая на улицата, бе първият, с когото заговаряха връщащите се от кръчмата Сан Корм, затова на него се падна да бъде най-много угощаван. Когато колата мина край него, той не можа да познае нито нея, нито седящите вътре хора, като я изгледа тъпо с помътнените си очи. Когато някой му обясни случката, той вдигна с треперещи ръце пушката, но бе вече късно и за щастие на минувачите гърмеж не последва. Никой не помисли да гони колата, пък и защо? Трябваша коне, а и колата се беше вече изгубила. Всички стояха неми, с трагикомичен вид от учудване, гняв и страх. Най-сетне, оставили постовете си, часовете се събраха накуп и започнаха да се съвещават, което им отне не малко време, докато най-после решиха да известят за станалото на конната стража.

Случаят бе удобен за бягство и на други затворници, които не биха закъснели да го използват, ако не бяха тежките вериги, които затрудняваха движението, при това не всички могат да имат услугите на буйстващи коне и неловки колари!

Забавно бе да се гледа как минувачите успокояват бедните дами, които така грубо бяха лишени от екипаж, всички им изказваха своите съчувствия и симпатии. „Бедните млади дами!“ – се чуваше от всички страни.

И наистина тяхното положение съвсем не бе от приятните, обаче те го понесоха с удивителна твърдост, особено графинята, макар и млада, тя прояви небивала твърдост и хладнокръвие. Нито един мъж не би надминал нейния героизъм. Когато говореше за мошениците, които и отнеха екипажа, очите ѝ пускаха искри, достойни за играта на Рашел или Сидон.

Трябваше да бъдеш твърде прозорлив, за да разбереш, че тя се преструва. Никой не можеше да предполага, че тъкмо когато ги

изхвърляха от колата, една от жертвите успя да прошепне на „негодника“:

– Под седалото всичко е приготвено за вас. Бог да ви пази!

Още по-трудно бе да се повярва, че другата жена, така разтревожена наглед, успя също да прошепне няколко думи на втория разбойник, участник в похищението на колата.

Всичко това не пречеше на дамите да се забавляват. Само мисълта, че любимите им хора може още да са в опасност, възпираше тяхната веселост. От страх да не се издадат, те побързаха да се върнат вкъщи.

Няколко познати млади хора предложиха да ги придружат и те се съгласиха с удоволствие.

Тълпата не се разотиваше; искаше да види мястото, където се е разиграл инцидентът. Тя се интересуваше и от друго – да гледа ругаещите и засрамени войници. Затворниците пък, напротив, тържествуваха, и макар самите те да не успяха да се възползват от случая, успехът на техните другари не можеше да не ги радва.

Мнозинството се готвеше да се разотиде, когато изведнъж, разбутвайки тълпата, дотича като разярен бик надзорателят Доминго. Застанал при канала, той размахваше камшик върху останалите *fordzados*, като ругаеше часовете, които не са изпълнили службата си. Той стоварваше върху тях угризението на съвестта си, тъй като узна за станалото в кръчмата, където доста дълго бе стоял. Изведнъж избягаха тия четирима затворници, за които бе заповядано особено строго да се наблюдава! Той си мислеше със страх какво ще каже началникът на затвора, когато научи.

Крачеше лудо напред-назад, като изливаше злобата си върху другите затворници, които предпочитаха да мълчат, страхувайки се от последните, затова пък външната публика никак не се плашеше, мнозина го познаваха и го мразеха, критичното положение на надзорника бе тържество за другите. Смеййки се силно, те викаха: „Да живее сеньор Доминго, кралят на затворниците.“ Доминго все повече и повече се дразнеше, тичаше до полуда, лицето му остана тъмночервено. Като се нахвърли с плесници върху един от смеещите се, той се спъна и падна с глава надолу в канала. За миг съвсем се изгуби от погледа на тълпата, чиито насмешки се подновиха с още по-голяма сила. Когато отново се появи, лицето му бе вече не червено, а черно. Това изкъпване в нечистата течност му действаше като студен душ. Той само мислеше как по-скоро да офейка и най-вече – да се измие.

За негово щастие пристигна един ескадрон кавалерия, летящ в

галоп, с извадени саби. Тълпата, изплашена от конниците, които размахваха сабите си, почна да бяга. Когато се промъкваша край войската, хората забравиха за „краля на затворниците“ и побързаха да се скрият.

XVIII

През това време, докато двете жени слушаха съчувствията на околните, екипажът, от който бяха изхвърлени, продължаваше да лети към Акордада. Никой от пътуващите в него не се стремеше да доближи затвора, всички прекрасно знаеха, че там има доста стража и че ги очаква град от куршуми.

Колкото и лошо да стреляха мексиканците, те не можеха да не улучат някого. Ривас, познаващ местността, като видя, че минават край един стар манастир, се показва през прозореца и каза на коларя:

– Завийте към улица „El Nino Perdido“. Вие знаете пътя, покажете му.

„Му“ – значеше Крис Рок, който държеше юздите, понеже той не знаеше испански език, то Ривас не можеше да заговори направо с него.

След тази заповед конете тръгнаха по посочената на тексасеца улица. Не можеше да се разбере, че коларят е помогнал за тяхното бягство, не можеше да се опасяват, че джуджето е забелязало нещо от своето скривалище.

Тясната улица, по която сега се движеха, заградена от манастирска стена, бе съвършено пуста. Ривас това и търсеше, той отново извика:

– Задръжте конете да вървят умерено.

В това време Ривас, Керней и Крис Рок набързо се преоблякоха. Улицата стигаше до един много оживен квартал, конете пак забързаха и никой не можеше да заподозре тези хора в мошеническа постъпка с екипажа в Кале де Платерос. Само Хосе остана със старото облекло: с посребрена синя ливрея и шапка с кокарда, великанът, който седеше редом с тях, съвсем се промени, като скри своите мръсни дрехи под едно дълго наметало, което изцяло го скриваше. На джуджето беше заповядано да не се мърда.

Също така се промениха Керней и Ривас, те бяха облечени като господа: единия със синьо наметало с кадифена яка, а другият с червено, украсено със злато. Нищо не можеше да привлече вниманието на минувачите. Можеше да се мисли, че някой богат сеньор, който е участвувал в процесията, се връща с приятели в именията си, великанът, седящ на капрата, беше навярно техният слуга, на когото коларят временно е отстъпил юздите.

Всичко изглеждаше твърде правдиво, даже твърде бързото каране

можеше да се обясни с неловкост та на коларя, слънцето клонеше на залез и не е чудно, че нашите пътници бързаха да напуснат големия път, който не бе безопасен за този бляскав екипаж.

Досега всичко беше благополучно. Опасност можеше да има само в Ел Ниньо. Трябваше от по-рано да се подготвят, за да превъзмогнат и нея. Ривас започна да обяснява на Керней какво затруднение ги очакваше.

– Край поста на пътя има врата, тя се охранява от осем души войници с един сержант. Ако вратата бъде отворена, по-добре ще е тихичко да се приближим, а сетне да пуснем конете с всички сили. Ако пък бъде затворена, ще използваме хитрост. Оставете на мене, ако н хитростта не помогне, ще употребим сила. Ще направим всичко, само не и връщане в Акордада, където ме чака сигурна смърт, а навярно и вас дон Флоранс!

– О, да, и аз така миеш. На всяка цена трябва да преминам вратата.

– Вземете тези пистолети. Вие, тексасците, стреляте много по-добре от нас. Ние предпочитаме студеното оръжие, при все че аз ще се опитам да използвам другите два револвера.

Пистолетите, за които става дума, бяха намерени в каретата под седлото, където освен тях имаше и три кинжала, от които единият тънък, изящен, бе истинска дамска украса.

– Пистолетите са пълни – добави Ривас. Впрочем тази бележка беше излишна, защото ирландецът по-рано бе започнал обстойна проверка на оръжието.

Пистолетите бяха стар образец, с дълги дула, те принадлежаха на бащата на графинята и на дон Игнасио Валверде, които навярно неведнъж са се ползвали от тях при разрешаване на въпросите на честта.

Прегледът не продължи дълго, всичко се оказа изправно.

– Аз ви гарантирам, че с тях мога да убия двама – каза Керней.

– И аз също – отвърна Ривас, – само ако не ме ранят пръв. Оставете и ножовете. Коларят ще изключим, той не трябва да участва в борбата. Навярно и вашият приятел великан ще успее да се справи с тях?

– Как не, той е бил с Боуви в Алама и Фаринга в Голиад. Вие смело можете да му дадете нож, той ще съумее да го използва, щом потрябва!

Керней предаде на Крис Рок един от кинжалите, но не през прозореца, а през една дупка, пробита в колата.

– Крис Рок – каза Керней на великана, – предстои ни да минем през врата, която се пази от цяла дузина войници. Ако тя бъде отворена, спокойно ще минете... Ако е затворена, дръпнете поводите и чакайте моята заповед.

– Слушам капитане.

– Его ви един нож и ако чуете гърмежи, това значи, че е време да действате с него.

– Позволете ми да го видя – каза Крис, като взе оръжието. След внимателно оглеждане той каза: – Ножът не е лош, което, надявам се, ще го докажа, щом се яви нужда... Ах, как мога да се избавя от този ужасен изрод, който се гуши между коленете ми...

Ривас го прекъсна, тъй като приближаваха опасното място.

XIX

Строго погледнато Мексико не можеше да се нарече укрепен град, обаче той е защитен от една страна, която закрива всички предградия и градски къщи. Постройките на сегашния град са така сгъстени и натрупани, както е било и в древния Тенотилан, на мястото на който е построен, макар и незасяган от водите на езерата Тезуско и Чемилко.

Стената е направена от каменни блокове и глина. На някои места има редути, където се поставят топове но време на революция. Тази стена служи не толкова за военни, колкото за митнически цели, тя е била издигната по силата на законите на вътрешна търговия, най-главният от които е „алкабала“. Това мито се предава на пазещия вратата караул, „алкабала“ се плаща не при излизане, а при влизане в града, за всички стоки, внасяни от селата на пазара.

Данъкът се взема за всички търговски стоки, продукти от фермите и градините, полетата и горите – всичко е обложено с мито. Мургавият туземец, превит от тежестта на дървата, донесени от 30 – 40 км, и той плаща мито при влизане, в града. Нямайки често пъти пари, той оставя в залог шапката си и така отива на пазара, а получава шапката си на излизане. Не е възможно да се мине безпрепятствено през тази врата нито при влизане, нито при излизане от града.

Освен митническият чиновник, който събира митото, при вратата има караул и пръснати часовои. Работата на тези хора е разнообразна – и политическа, и икономическа, и военна.

Такава врата има в края на всяка от петте улици, излизащи от града. Някои от тях се наричат „гарита дел Ниньо Пердидо“, т.е. врата на изгубеното дете, те имат второстепенно значение от промишлено гледище, тъй като се свързват не с крупни центрове, а само със селата Микское, Койоасан и Сан Анхел и с някои богати къщи на знатни семейства. И затова луксозните екипажи тук не са рядкост.

От вратата почва красива алея, дълга 2 км, с два реда високи дървета, благодатната сянка на които привлича не малко публика. Към края алеята свива надясно по посока към Сан Анхел, това място представлява истински капан. Много хора са се убедили в това, като са изпитали ударите на салтеадорите. Само благодарение на своя превъзходен кон човек би могъл да се спаси.

Часовите при вратата не намериха за нужно да спрат екипажа,

върещаш се навярно от сутрешното тържество. Напротив, те се отнесоха към него с голяма почит. Като караул в двореца, те често са виждали в такива екипажи да пътуват високопоставени лица, а сега по ливреята на коларя изведнъж се досетиха, че пътуващите са навярно от семейството на някой министър.

Дежурният подофицер, жадуващ за повишение и в желанието си да се отличи пред членовете на министерството, заповяда на войниците да се приготвят за отдаване на чест и когато колата наближи, войниците заедно със сержанта взеха оръжията си за почест.

Отговориха им с военен поздрав. И така, там, където бегълците чакаха опасност, посрещнаха ги не само мирно, но и с военни почести.

Когато екипажът отмина и часовете се върнаха по местата си, подофицерът изведнъж се усъмни и разтревожи. Не отдаде ли той военни почести на лица, които нямат право на това? Нямахше съмнение че колата принадлежеше на дон Игнасио Валверде. Конете, ливреята също бяха негови, това е всичко, което сержантът бе видял, обаче седящите в екипажа хора му бяха съвсем непознати, както и Хосе, който, макар и запасен колар, никога не бе возил своите господари в двореца или на такива места, където би могъл да го види сержантът.

Седящият на капрата великан той виждаше за първи път, както и един от екипажа, другият пък възбуди в него някакви далечни спомени.

– По дяволите! – извика той след отдалечаващата се кола. – Това е моя бивш началник капитан Руперто Ривас! Наскоро бях чул, че той станал салтеадор и бил арестуван! Карамба! Какво значи това?

Екипажът, спокойно отминал сто метра от вратата, изведнъж се понесе в галоп и сержантът ясно видя, че великанът сипеше с камшика удари върху конете. Защо? Как могат пътуващите в колата да допуснат подобно нещо.

Никой от тях не изглеждаше пиян, всички имаха малко възбуден вид, което се обясняваше със силните впечатления от тържеството. Защо при такъв великолепен министерски екипаж конете трябва да галопират? Това е повече от чудно!

В това време, докато сержантът размисляше, той чу топовни гърмежи. Един се чу от крепостта, а друг от чанултепекското военно училище. Но това не беше всичко. Изведнъж се понесе камбанен звън Отначало звъняха камбаните на катедралата, а после в Акордада, в манастира Сан Франциско и други църкви. Това е вече тревога!

Бум! – отново топовен гърмеж от крепостта. Бум! – отвръщаше веднага гръм от Чапултепек. Това бяха условни сигнали, които си разменят

двата форта.

– Какво значи това? Пронунсиаменто⁴, какво ли?

Този въпрос занимаваше не само сержанта, но и всички войници, сержанта даже по-малко от другите, тъй като той беше свидетел па няколко революции и много въстания.

– Няма да се учудя, ако работата е дошла до въстание – каза той спокойно.

– Кой може сега да вдига въстание? – забеляза един от войниците, развълнуван пред възможността за бунт.

Споменаха няколко имена на военни, без да се установят на никое. Та можеше ли сега да се очаква пронунсиаменто, когато толкова време не бе имало нито смут, нито военен заговор, които винаги предшестват революциите? Не, тук има нещо съвсем друго, ако започнеха пушечни гърмежи, тогава би било ясно...

Всички внимателно се слушваха; мнозина биха били доволни от тези залпове не защото ненавиждаха диктатора – напротив, всички симпатизираха на Дървения крак, както те наричаха Санта Ана, – но едно въстание би им дало възможност да участват в общия грабеж, съблазнителна перспектива за всички.

Сержантът още продължаваше да мисли за преминалата кола, убеден, че тя е замесена във всичко, което ставаше сега. Тази увереност се потвърждаваше от странната поява на неговия бивш капитан, който, по всичко изглеждаше, че бърза за някъде. Къде и с каква цел? Може би той се стремеше към село Сан Аугустин, където квартируваха няколко полка, не са ли се присъединили те към революционната партия? Ривас навярно е побързал, за да ги отведе в града.

Сержантът започна да се вълнува. Блуждаейки с поглед, той никак не можа да реши този труден въпрос към коя партия да се присъедини? Към либералната или клерикалната? Той еднакво усърдно служеше и на едната, и на другата и все пак по-далеч от сержант не отиде! Остана толкова време верен на Санта Ана и нищо не бе придобил – какво рискуваше, ако му измени? Може би така по-скоро ще достигне желаните офицерски пагон.

Зает със своите честолюбиви мисли, отново чу топовни гърмежи. Обаче пушечни гърмежи още не се чуваха.

Нито сержантът, нито часовете можеха да разберат нещо, като че това бе лош предвестник на някаква буря, така мислеха войниците, все

4. Въстание, метеж (исп) – бел ред.

още чакащи да чуят усилена престрелка, както става при подобни случаи.

Тяхното очакване не се оправда. Само камбаните още звъняха, сякаш целият град бе обхванат от пожар.

Караулът започваше вече да губи търпение. Не се надяваха нито за въстание, нито за грабеж, когато изведнъж се чу звукът на рог.

– Най-сетне започва – извика един от войниците, – трябва и ние да сме готови!

Всички се хвърлиха към пушките си, продължавайки да се вслушват. Но вместо пушечни гърмежи, чуваше се звукът на рог – сигнал за настъпване. Макар че войниците бяха пехотинци, те познаваха значението на тоя сигнал. След минута се появи един ескадрон хусари, които летяха със светкавична бързина.

– Alto⁵ – извика гръмко един офицер и целият ескадрон спря като вцепенен.

– Сержант – попита полковникът началника на караула, – не видяхте ли екипаж, впрегнат със сиви коне, и пет души пътници?

– В него имаше само четирима, сеньор полковник.

– Четирима? Какво значи това? А коларят е бил със синя ливрея със сребърни копчета?

– Да, полковник.

– Това е същият екипаж. Отдавна ли мина той?

– Преди няколко минути, още не се е пръснал прахът, който вдигна.

– Напред! – извика полковникът, като прекъсна по-нататъшния разпит.

Отново се чу сигнал и хусарите се впуснаха в галоп, оставяйки сержанта и неговата команда в учудване. Един от тях продума с разочарован глас.

– Не, това не е въстание.

5. Стой! (исп) – бел. ред.

XX

– Каква предвидливост! Колко решителност! – възхищаваше се Ривас, докато колата летеше все по-бързо и по-бързо. – Удивително! – добави той. – Справедливостта изисква да призная, че жените са поразително ловки! Ние, мъжете, сме нищо пред тях. Ах, моята храбра Исабела, тя е достойна да бъде жена на военен. Но не бива да забравяме, че половината от заслугата се пада и на сеньорита Валверде, а това засяга вас, дон Флоранс...

Керней не се съмняваше в това, но бе твърде угрижен, за да поддържа разговора. С пилата, която намери под седлото, той почна да разязва веригата си.

Владееш дърводелските инструменти не по-лошо от оръжието, младият ирландец започна да пили още щом минаха вратата. Работата не беше лека, защото всяка халка беше дебела колкото един пръст. Нямахше от кого да се боят, по пътя нямаше никого, само на полето работеха неколцина селяни, изцяло погълнати от своята работа, тъй че не обръщаха внимание на минувачите. Екипажът не можа да ги учуди. Те си помислиха, че това са младежи, които искат да се освежат след нощен гуляй. Дори да знаеха каква е работата, пак нямаше защо да се плашат от тях. Заговори и въстания не ги занимаваха... Ако някоя революция ги сполети, те не биха се погрижили да узнаят дори причините за това.

Екипажът летеше с пълна скорост, защото това беше единственото спасение за Ривас и неговите спътници. Трябваше колкото е възможно по-скоро да се отдалечат от града...

– Забелязахте ли – каза Ривас на Керней – сержанта, който ни отдаде чест?

– Да, той имаше такъв вид, като че отдаваше чест на самия диктатор.

– Той позна коларя по ливреята.

– Вие мислите, че ни е пуснал съзнателно?

– Не зная дали има такава добра памет като мене, но аз веднага познах капрала, който някога служи в отряда, който аз командвах, той, струва ми се, беше в това време разположен към своя капитан, но е толкова вятърничав, че не трябва да му се доверява човек. Не веднъж си е сменял убежденията.

– А, най-последно... Те се пробудиха! – извика Ривас, като чу

топовните гърмежи и биенето на камбаните.

– Дявол да го вземе! – добави той. – Идва кавалерия. Работата е сериозна. Но с такива коне като нашите, надявам се, ще достигнем целта, ако само...

– Какво само? – попита Керней, като видя, че лицето на Ривас изведнъж стана тревожно.

– Слушайте – каза мексиканецът, като сочеше димът зад могилата, върху която имаше батарея.

Един след друг се чува гърмежи.

– Работата става лоша – каза Ривас с тревожен глас, – там навярно има кавалерия. Ако се насочи по следите ни, сигурно ще ни стигне. Коларю, карай с всички сили.

Конете, подгонени от камшика, като вихър се понесоха, оставяйки след себе си облак прах. Пътят водеше към Сан Анхел и Ривас мислеше да отmine това село. Знаейки, че там няма войска, той реши да mine встрани, за да избегне кавалерията. Изведнъж забеляза странно движение около форта, лицето на мексиканеца стана още по-мрачно:

– Господи – извика той, – стана точно това, от което се опасявах. Погледнете, сеньор!

Керней действително видя грамадна маса хора, които бягаха през вратата на крепостта и се спускаха надолу по стръмнината. Те нямаха нито коне нито оръжие, но Ривас прекрасно знаеше, че долу ще намерят. Това бяха улани, които минаваха за отлични ездачи и нищо не им струваше да догонят колата с бегълците.

Ривас, макар и развълнуван, не изгуби надежда, той имаше свой план...

– Оставете пилата – каза той на Керней, – сега не е време за това... Необходимо е колкото може по-скоро да напуснем екипажа.

Когато стигнаха до Койоакана, където пътят се разклоняваше, той заповяда да се отбият, като все още шибаше конете. Изминали още два километра, Ривас заповяда да спрат и заедно с Керней слезе от екипажа.

– Хвърлете поводите, Крис – каза Керней на тексасеца, – разпрегнете конете и тръгвайте след нас.

Крис бързо скочи от седлото, като повлече със себе си и джуджето.

– Отрежете всичко освен юздите – викна Керней. Тексасецът с нож в ръка, започна работа, Керней му помагаше, а Ривас държеше конете и развързваше поводите. Скоро конете бяха разпрегнати, оставиха им само хамутите и юздите.

– Оставете хамутите – каза Ривас. – Ние ще седнем по двама на

кон, но преди всичко ще се погрижим за него.

„Него“ означаваше Хосе, който продължаваше да седи на капрата изумен.

– Свалете го от капрата, Крис, и го вържете с поводите за колелото – извика Керней.

Тексасецът за миг изпълни заповедта и коларят бе, здраво привързан за колелото, както Иксион за скалата.

Това не бе всичко, Крис трябваше да извърши още една жестокост, той натика в устата на несретника ръчката на собствения му камшик.

Лишен по този начин от възможността да се движи и вика, коларят видя как четиримата затворници, седнали по двама на кон, бързо се отдалечиха. Само джуджето се реши да изкаже своето съчувствие на коларя, като на прощаване му извика насмешливо:

– Адиос, сеньор коларю... Желая ви приятно пътуване! Ха-ха-ха!

Скоро селяните, които работеха на полето видяха странна картина, два необикновени коня, бягащи силно, всеки с по двама ездачи на гърба – на единия от тях конниците бяха с червена и синя мантия, на другия седеше един великан, зад гърба на когото се виждаше някакво същество, което по-скоро приличаше на маймуна. Останките от поводите и хамутите се блъскаха по страните на конете, при движението на които се чуваше дрънкането на вериги.

Скоро конниците се скриха в близката гора.

– Близко сме до целта – каза Ривас. – Ако не бяха веригите, които затрудняват движението, бих казал, че сме спасени. Дявол да го вземе, къде е пилата, дали не я забравихме?

– Ето я – отвърна Керней, като разтваряше наметалото.

– Вие сте по-предвидлив от мене. Аз, да си призная, съвсем я бях забравил, а колко ни е необходима! За съжаление, сега не можем да я използваме, защото не трябва да губим нито минута. Освен уланите от Чапултепек след нас са и хусарите от града. Когато разпрягахме конете, чух тръба, пък и по камбанния звън може да се отгатне, че ни преследват отвсякъде. Ако успеем само да се изплъзнем, аз ще ви заведа на едно място, където спокойно можем да се скрием от кавалерията.

Керней мислеше, че Ривас има предвид някакво скривалище, известно само нему. Къде ще е то? Над тях се виждаха само гористи планини, които наистина могат да ги укрият. Но как ще се доберат до тях оковани и преследвани от кавалерията? Като каза това на своя другар, той чу отговор:

– Търпение, амиго, аз скоро ще ви покажа мястото, за което

говорих. Истински лабиринт, който би учудил и самия Дедал. Впрочем, сами съдете, ето го Ривас посочи една сива скала, прорязана с безкрайни стъпала чак до самата гора. Тази скала, не твърде висока, бе цялата покрита с кактуси и пълзящи растения.

– Педрегал! – викна той радостно. – Ах, колко се радвам, че я виждам! Неведнъж тя ми е спасявала живота, дано и сега ни спаси. Само да побързаме. Напред!

Скоро се намериха пред скалата, която им прегради пътя.

– Сега – каза Ривас – да слезем от конете, повече не са ни нужни.

И четиримата бързаха, Крис Рок още държеше конете, очакващ заповед.

– Ако ги оставим тук – каза мексиканецът, – те могат да ни издадат... След час няма да има от какво да се боим, ще се стъмни, но сега...

Той се замисли. Тексасецът, като го наблюдаваше, каза на Керней:

– Струва ми се, че той иска да се отърве от конете.

– И аз така мисля.

– Оставете на мен тази работа. Дръжете единия, капитане! Свалете юздата.

Тексасецът извади ножа и промуши ухото на животното. Със силен вик конят се изправи, откъсна се и изчезна в гората, и вторият кон, подложен на същите мъки, изчезна от очите на бегълците.

– Bravo – извика Ривас, – сега ще продължим пътя си, като работим и с крака, и с ръце. Да вървим!

И като хвърли напред поводите, се закатери по тях, мъкнейки след себе си и другарите си. Никъде никакво храстче – трябваше да се хващат за стъпалата, които бяха покрити с кактуси и други бодящи растения. Така продължаваха да вървят напред. Тексасецът ги следваше и когато Керней стигна върха, Крис Рок дърпаше веригата и теглеше след себе си джуджето. След минути те се изгубиха в гъстаката. В последния миг чува тропота на кавалерия, която мина покрай скалата.

XXI

Околността на Мексико е еднакво интересна както в естетично, така и в геологично отношение. Нито един кът на земното кълбо не съдържа толкова данни за изучаване свойствата и историята на планинските породи. Там имате пълна възможност да проследите промените, на които е подхвърлена земната кора под влиянието на плутоничните и вулканични сили. За геолога най-голям интерес представлява Педрегалската висока равнина, разположена на югозапад от столицата и стигаща планината Адхуско, висока 4000 метра над морското равнище.

Това е остатък от лава, изхвърлена на повърхността на Адхуско. Изстивайки, тази материя е взела разни форми и е плъзнала на няколко квадратни километра, поради което цялата местност е станала непроходима. Екипажът, разбира се, не можеше да премине. Мексиканският кон и мулето, свикнали с планината, както козата, минават с голяма трудност, за пешеходеца тук е пълно с опасности: случва му се безспирно ту да пълзи по скалите, ту да се спуска в дълбоки опасни пукнатини.

Почвата е покрита с кактуси и бодливи растения, срещат се места и с богата растителност, но те представляват един вид малки оазиси, където скромният индианец св занимава със земеделие, пък и хора с немирни нрави също се приютяват, за да не попаднат в затвора. Всъщност тези бегълци не всякога са престъпници, а често добри патриоти, изгонени от родината си.

Четиримата, които се настаниха тук, бяха именно такива.

Местността бе добре позната на мексиканеца.

– Не се учудвайте, че така добре познавам Педрегал – каза той на Керней, – това е почти моя родина. Още като дете съм пълзял по тези скали, търсех гнезда и поставях примки. По тази пътека ще стигнем мястото, където няма да бъдем настигнати, поне тази нощ.

Те се движеха, макар и с голям труд, като се държаха за скалите и се промъкваха между кактусите, острите бодли на които се впираха в телата им като игли. Въжето, което влачеха след себе си, още повече ги затрудняваше.

За щастие целта, която гонеха, бе близка – една вдлъбнатина, в която можеха да стоят прави, без да бъдат забелязани от околните височини.

Когато стигнаха, Ривас каза на Флоранс:

– Сега можем да подновим спряната работа, заклевам ви се, че никой няма да ни пречи.

Като казваше това, той силно дръпна веригата. След няколко минути едното звено беше разрязано и тя се разпадна.

– Кабалеро – извика мексиканецът тържествено, – нека нашата дружба бъде по-здрава от тази верига и ни свърже навеки!

Керней, като истински син на Ирландия, побърза да отговори на тази любезност. Но това не бе всичко, предстоеше да се развържат Рок и Сорильо. Може би Крис от всички най-много желаше да се освободи от своя другар. Джуджето му внушаваше истинско отвращение не толкова със своята физическа изроденост, колкото с моралната.

– Капитане – каза той на Керней, – изпилете веригата по-близо до моя крак.

Първата верига бе разрязана по средата, тъй като Ривас намираще, че да се освободи от нея съвсем, трябваше време.

– На мене ми е повече необходимо свободното движение, отколкото на него, капитане – каза Крис Рок. – Нека цялата верига да влачи този изрод, дявол да го вземе!

Свирепият тон на тексасеца импонираще на звука на пилата.

Джуджето, седнало с подвити крака, мълчеше през цялото време, само очите му, прилични на тези на гърмящата змия, изразяваха страшна злоба. В същото време той явно потрепваше, защото долавяше, че се говори за него. Може би ще го заколят. Той само им пречеше, имаше защо да се страхува.

Щом веригата бе скъсана, Керней, Ривас и Крис Рок се отдалечиха. Джуджето разбра, че говорят за неговата участ.

– Не зная какво да правим с това животно – каза Ривас.

– Не трябва да го изоставяме! Ще ни издаде. Ако го вържем, ще започне да крещи, а ние ще сме все още твърде близко.

– Ето ги! Чувате ли?... Те бягат през горичката, която ние току-що напуснахме.

И наистина, звуците на рога потвърдиха думите на мексиканеца.

– Защо не го вържем и да му запушим устата? – попита Керней.

– Това можем да направим, ако войниците минат оттук, ще го приберат. А ако никой не мине?

– А, разбирам – каза ирландецът, – вие искате да кажете, че тогава той ще умре от глад?

– Да. Той може би е заслужил това, но ние не сме негови съдии и нямаме право да бъдем и негови палачи.

– Съвършено сте прав – побърза да отговори Керней.

– А вие на какво мнение сте, Крис Рок? Какво да правим с него?

– Да го убием би било по-малко жестоко, отколкото да го вържем, но нито едното, нито другото е необходимо. Аз предлагам да го водим с нас, ако ни затруднява, ще го взема на гърба си. Този товар е твърде неприятен, но не е особено тежък.

След взетото решение отново тръгнаха на път. Крис Рок поведе джуджето за веригата като някой звяр. Само при такива условия можеха да бъдат сигурни, че няма да ги издаде. Той може би щеше да вика и с това да привлече вниманието на някого, но Крис Рок с внушителен жест му даде да разбере какво го очаква и при най-малката непредпазливост.

XXII

– Това е твърде подозрително, за да не кажем нещо повече! Ако е съвпадение, то е просто поразително! Да изберам именно тази коча от многото други!... Никак не е случайно!

Така разсъждаваше диктаторът, когато му съобщи за станалото в Кайе де Платерос. Колкото и кратък да беше рапорът, все пак в него бяха споменати имената на бегълците, а също и това на собственика на колата, с която избягали. Кой са били дамите в нея, не бе трудно да се отгатне.

Първото съобщение бе направено от пратеника на Сантандер, който лично не можеше да се яви, защото бе зает с незабавното изпращане на хусари. Никога бегълци не са били преследвани с такъв устрем и никой не бе така огорчен от несполучливите мерки, както Сантандер. В това не му отстъпваше и Санта Ана. Ривас, опасен враг в боя, щастлив съперник в любовта, изгнаник, току-що окован във вериги, сега отново бе освободен. Наистина, рано е още да се мисли, че делото е изгубено. Препускащият ескадрон хусари, топовните гърмежи и звукът на камбаните все ще свършат някоя работа, не е толкова трудно да се уловят четирима затворници, вързани по двама и седнали в парадна карета. Като че всички обстоятелства бяха против тях, но Санта Ана знаеше от опит, че можеш да се спасиш от преследване и при лоши обстоятелства.

Той изпаднаше в ярост при мисълта за възможен неуспех и ту седеше, ту скачаше от мястото, всяка минута звънеше, питаше няма ли известие за бегълците, което поставяше в недоумение дежурния адютант, защото бе получил вече заповед веднага да му съобщава всичко ново. Учудваше се, че генералът се тревожи от бягството на някакви четирима затворници, като че работата се отнасяше за изгубено сражение.

Санта Ана едва се сдържаше. Гласно се заканваше ту на един, ту на друг и правеше различни предположения, от които най-тежко бе подозирането на известни лица в съучастие. От откъслечни негови думи можеше да се долови какво го тревожи.

– А, графиньо – казваше си той, – вие наистина сте умна, това е безспорно! Но ако аз открия вашето участие в това бягство, зле ще си изпатите... Титла, богатство, нищо няма да ви спаси от моя гняв. В затворническата килия, където ще имам удоволствието да ви посетя, няма да бъдете толкова горда и презрителна, както се държахте с мен в двореца.

Нека почакаме и ще видим!

- Дон Педро Ариас! – доложи адютантът за началника на затвора.
- Нека влезе.

Началникът на затвора влезе с намръщено лице. Диктаторът не го прие любезно.

– Какво значи това! – гръмко извика той. – Вие сте освободили вашите затворници, сега в Акордада навярно няма нито един човек!

– Ваше превъзходителство, аз съм принуден да призная, че четирима затворници...

– Да, двама от които подлежат на особено строг надзор!

– Да, признавам го...

– Вашите оправдания нищо не струват. Затова ще има разследване. Сега искам от вас подробно и правдиво излагане на станалото и да зная и най-малките подробности около бягството на затворниците.

Началникът на затвора, взел почтителна поза, очакваше въпросите.

– Преди всичко обяснете ми защо изпратихте тези четирима затворници да почистят улиците?

– По заповед на полковника, който изпълняваше желанието на ваше превъзходителство.

– Това е така, аз не ви виня, но вие бяхте длъжен да им поставите по-сигурна охрана.

– Аз изпратих с тях старшия надзирател Доминго, в когото имах пълно доверие. Неговата постъпка е едно изключение – той се е увлякъл в общото празнично настроение и си е позволил да се почерпи със свои приятели, които го задържали в кръчмата. Само с това можеше да се обясни неговата немарливост.

– Казаха ми, че в колата имало и две дами, знаете ли кои са?

– От справката, която направих, разбрах, че едната е графиня Алмонте, а другата – доня Луиса Валверде, екипажът е на нейния баша.

– Това знам. Казват, че екипажът изведнъж спрял при работещите затворници. Вярно ли е?

– Да, ваше превъзходителство.

– Знаете ли вие как е станало това?

– Да, ваше превъзходителство. Конете, подплашени, политат встрани и попадат върху купчина кал, коларят, който изглеждал неловък, не съумял да обуздае конете, четиримата затворници използват това, завладяват колата, двама сядат вътре, а другите двама – на капрата. Великанът тексасец грабва поводитите и камшика от коларя и пуска в галоп конете. По пътя за Сан Франсиско е имало един часовой, също като

Доминго не напълно трезвен. Той не успял да задържи екипажа. Караулът, поставен при вратата на Ел Ниньо Пердидо, ги е пропуснал без вик, началникът на караула се оправдава с това, че познал колата на един от министрите на ваше превъзходителство и не се осмелил да я спре.

Това изкусно ласкателство смекчи диктатора, който отвърна вече с по-спокоен тон:

– Тези обяснения оправдават лично вас. Но кажете ми според вас дамите в екипажа бяха ли съучастници в станалото, или това е случайност?

– Бихте ли позволили, ваше превъзходителство, малко да си помисля?

– Мислете колкото искате, аз трябва да чуя вашето правдиво мнение... Това за мен е много важно...

Началникът на затвора прекара през ума си всичко, което му бе разказано за държането на двете дами до изхвърлянето им от колата и след това. Знаейки за чувствата на една от младите жени към единия от бегълците, той се питаше защо именно тази кола бе избрана от затворниците?

Въпреки това всички събрани сведения го насочиха към мисълта, че младите жени нямат участие. Той отговори на диктатора, че не може да се справи с този въпрос. Бе студено отпратен. Завърнал се в Акордада, от началник на затвор, с хубава квартира и голяма заплата можеше да се превърне в затворник и да попадне в една от поверените му килии. Диктаторът с растящо нетърпение очакваше завръщането на хусарите или пък някакви известия за тях. Чак привечер можа да чуе новини от устата на Сантандер, който се яви в двореца, макар че бе късно.

– Е, какво, уловиха ли ги? – попита Санта Ана полковник Сантандер, чийто мундир, цял потънал в прах, бе изгубил обикновения си блясък.

Запитването бе направено с известно съмнение, тъй като по лицето на Сантандер се четеше отрицателният отговор.

– Не, ваше превъзходителство, трябва да си призная, че още са свободни.

Тогава Санта Ана си позволи да изкаже негодуванието си с такива изрази, които не подхождаха на особа, заемаща толкова висок пост. Обаче диктаторът ругаеше като истинска войник. Най-сетне, след като се поуспокои малко, каза:

– Обяснете ми всичко, как стана, какво видяхте и какво направихте?

Сантандер изложи и най-малките подробности при преследването, като започна от тръгването на хусарите и свърши със завръщането на експедицията. Полковникът обясни, че за щастие се намирал в Мас и имал възможност веднага да изпрати хусарите след бегълците. Щом научил за станалото в Кайе де Платерос, веднага дал заповед няколко полка да бъдат готови, ако стане нужда да се изпратят хора по всички посоки. Добави още, че бегълците са минали вратата при Ел Ниньо Пердидо, където дежурният сержант не счел за нужно и да ги спре.

– Заповядайте да го арестуват.

– Това вече е направено.

– По-нататък?

Сантандер съобщи, че сам той е участвал в преследването до Сан Анхел. Работещите в полето селяни му разказали, че видели една минаваща кола, същата скоро била намерена, но без конете, оставена сред пътя и с привързан за колелата колар.

Когато го освободили, той им казал, че четиримата бегълци, които го вързали, избягали по двама на кон по пътя за Сан Антонио. Сантандер се спуснал след тях и узнал, че те се скрили в близката горичка. Макар че търсели обстойно, не могли да ги намерят; само конете, без седла и ездачи, като бесни префучали край хусарите; те видели, че от ушите на нещастните животни струяла кръв. Навярно бегълците са ги ранили, за да се освободят от тях. Горичката изцяло бе претърсена, но без резултат.

– По дяволите! – извика Санта Ана. – Друго не можеше и да бъде. Ако вие познавахте тази местност, бихте се отказали от всякакво търсене. Уверен съм, че те са се скрили в Педрегал.

– Мислите ли?

– Уверен съм в това. Да ги търсим, е напразно губене на време, това е истински лабиринт. Какво направихте още?

– Няма какво повече да добавя към това, което ви изложих, ваше превъзходителство. Когато узнахме, че бегълците са се скрили в планината, вече се бе стъмнило.

– Как узнахте това?

– По техните следи, счупени клони и паднала от дърехите им кал. Понеже се стъмни, аз не намерих за уместно да продължим търсенето. Отложихме го за сутринта. В същото време взех всички мерки бегълците да не изчезнат. Затова изпратих навред улани и хусари, които ще пазят цялата нощ.

– Прекрасно. Вашият план е добър. По-хубаво и не можеше да се

измисли. Все пак се съмнявам дали ще можете да заловите бегълците в Педрегал. Един от тях е добре запознат с местността и макар да са поставени пикети, ще успее да намери сигурно скривалище. Ах, проклетите да са тези планини с техните гори и пещери! В тях гъмжи от моите врагове и разбойници! Но аз ще ги унищожа! Ще заповядам да ги разстрелят, докато не остане нито един в цялата страна! По дяволите! Искам да имам неограничена власт над Мексико. Искам да бъда неговият император!

Възбуден от жаждата за неограничена власт, за мъст, така сладка за деспота, както кръвта за тигъра, той скочи от стола и започна да се разхожда напред-назад, като страшно се вълнуваше и ръкомахаше.

– Да, сеньор полковник – продължи той с победоносен тон, – други грижи ми попречиха да унищожа всички тия затворници, но нашата победа над тексасците ще ми даде най-после възможност да се разправя с тях.! Каквото ще да става, бегълците трябва да се заловят. На вас, Карлос Сантандер,верявам командването на експедицията. Позволявам ви да вземете толкова хора, коне и пари, колкото ви трябва, и – добави той, като понижи глас и доближи Сантандер – ако успеете да ми доведете Ривас или да ми донесете неговата глава, аз ще ви благодаря не като на полковник, а като на генерал!

При тези думи лицето на Санта Ана доби наистина дяволско изражение, не му отстъпваше в това отношение и неговият слушател. Как при такива инстинкти и такива надежди да се съмняваме в успеха им?

XXIII

– Нощта ще бъде твърде тъмна – каза Ривас, като изгледа планината и небето.

– Това не е ли добре?

– От една страна – да, от друга не. Изпратената кавалерия ще блокира Педрегал, като постави постове навсякъде, където има изход. Ако светеше луна – каквато слава богу няма, – едва ли бихме се надявали да минем незабелязани, а това е важно за нас, затова тъмнината ще ни помогне.

Ривас направи знак на приятелите си да спрат, като сам предпазливо се изкачи на скалата, за да огледа околността.

– До утре трябва да стигнем планината – каза той. – За щастие не сме от тази категория мудни хора. Колкото и да е недостъпен Педрегал, след няколко часа целият ще бъде блокиран и претърсен. Ако не успеем да излезем през нощта, ние сме изгубени.

В тази област дрезгавината трае само няколко минути. Неуспял още да произнесе тези думи, настъпи пълен мрак. Бегълците продължаваха да се движат, следвайки мълчаливо мексиканеца.

Промъкваха се около половин час сред скали и бодливи кактуси. Ривас изведнъж се спря, като даде знак на другите да се вслушат, можеше само да се слуша, от мрака нищо не се виждаше.

Скоро те чуха гласове, на една скала блесна огън.

– Пост – прошепна Ривас. – Бъдете предпазливи!

– Каро вале... Еднакво сме... Вале! Навярно сега той ще спечели! – извика някой от седналите край огъня.

– Отлично! – прошепна отново Ривас. – Те играят карти и докато са увлечени в играта, няма да ни безпокоят. Зная мястото, където са, ние ще ги заобиколим по друг път. Кураж! Щастieto е на наша страна!

Той бе прав. Като заобиколи ловко войниците, Ривас благополучно напусна със своите спътници Педрегал. Войниците весело продължаваха играта. След двадесет минути бегълците изкачваха вече планината Адхуско. Сега те бяха в безопасност и нищо вече не ги плашеше. Решиха да си починат.

– Приятели – каза Ривас, – не трябва да бързаме. Вече няма от какво да се боим.

След като починаха, бегълците отново продължиха; далеч се чу

камбана – биеше полунощ. Ривас се наведе, откъсна лист и като го допъра до устните си, изпусна един странен звук... Леко изсвирване му отвърна. Докато се движеха, размяната на сигнали продължаваше. Най-после Ривас спря.

– Кой е? – чу се глас.

– Капитанът! – отвърна Ривас.

Той радостно извика, щом чу отговора, защото това му обещаваха пълна безопасност. Склонът на планината ставаше все по стръмен. Стигнаха върха, бегълците най-после видяха човека, който отговаряше на сигналите на Ривас. Керней и тексасецът бяха поразени от странния вид на този човек. Доколкото можеше да се види в тъмнината, той бе в монашеско расо и както изглежда, беше часовой.

Всички с учудване минаха край него, без да произнесат нито дума, освен Ривас, който му прошепна на ухото няколко думи. След това всички продължиха пътя, който, колкото се изкачваха по-високо, ставаше по-труден. Но целта бе вече близо Мястото, където спряха бегълците, за да прекарат нощта, представляваше площадка, до която се издигаше висока скала. Тя беше разделена с дървета с големи и широки листа – една особеност на мексиканската флора. До самата скала се виждаше постройка – Ето моето скромно жилище! – каза Ривас. – Моля, направете ми честта да влезете в него Трудно можеше да се види зданието в тъмнината, виждаха се само два прозореца, между които имаше врата, напомняща вход на пещера. Вътре светеше свещ. При тяхната поява от една външна скамейка стана човек, който радостно извика:

– Г-н капитанът е свободен! Какво щастие! Дон Руперто Ривас! Да бъде благословено небето!

– Благодаря ти, мой добри Грегорио, благодаря, но също трябва да благословиш и една прекрасна дама, даже две.

– Сеньор капитан, аз познавам едната и кълна се, че в цяло Мексико...

– Добре, добре... сега не е време да говорим за сеньоритата – живо забеляза Ривас. – Приятелите ми и аз умираме от глад.

– За нещастие аз имам много малко храна, но сега ще разбудя готвача.

– Не, не, нека спи. Ние ще се задоволим със студено месо, при това ние сме толкова уморени, колкото и гладни, и колкото по-рано си легнем, толкова по-добре. Вижте какво ще ни дадете за ядене и пиене. Избата може би е също празна?

– Не, сеньор, без вас не е отваряна нито една бутилка. Разбира се, аз

говоря за скъпото вино. Във ваше отсъствие пиha само обикновено канарско.

– О, в такъв случай работата не е лоша. Донесете ни бутилка мадейра, бутилка бургундско и старо „Педро Хименес“. А пурите ми съществуват ли още?

– Как не, сеньор, всички хавански пури скрих, а раздадох само простите.

– Вие сте най-примерният домакин, Грегорио, донесете ми по-скоро вино и цигари. Не сме пушили цяла вечност.

Разговорът се водеше в полумрака на един дълъг коридор, по който те минаха. В дъното през една отворена врата проникваше светлина Ривас с жест покани Керней и Рок да влязат в стаята. Той съвсем не се готвеше да гошава и джуджето със скъпи вина и цигари, затова, като го посочи на Грегорио, каза му тихо.

– Заведете го и го затворете някъде. Дайте му да яде и го наблюдавайте да не избяга.

– Слушам, сеньор, всичко ще бъде изпълнено. Казвайки това, икономът улови джуджето за ухото и го повлече по коридора.

Ривас отиде при приятелите си, влезли в посочената от него голяма стая, мебелировката на която се състоеше от дълга маса и столове, обвити с кожа. Тук имаше повече оръжие, отколкото мебели. Увисналите по стените пушки, саби и различни военни припаси придаваха на стаята вид на арсенал.

– Сега приятели – каза, като видя тревожните лица на своите гости, – няма от какво да се боите. Съжалявам само, че не мога да ви предложа по-добра вечеря, която все пак ще бъде много по-добра от оная, която ни даваха в Акордада. Боже! Що за храна бе това! Само тя бе достатъчно наказание!

– Ах – забеляза Керней – ако и вие изпитвахте същото, което и ние, когато ни плениха, вие бихте счели акордадската храна за истинска гощавка.

– С какво ви хранеха като пленници?

– Полусуров боб, почти студени *forillos*, а често пъти не ни даваха нищо по 24 часа – Мерзавци! – извика мексиканецът. – Тази жестокост не ме учудва. Санта Ана само така може да постъпва със своите врагове, били те негови съотечественици или чужденци. Никога нашата страна не е виждала по-жесток тиранин. Слава на Бога! Неговото царство е към своя край. Имам основание да се надявам в това.

Разговорът бе прекъснат от влизането на иконома, който сложи на

масата бутилки, чаши и кутия с цигари. Ривас започна да гощава другарите си. След минута икономът отново се появи, натоварен с такова количество студени ястия, което напълно можеше да задоволи бегълците; студено месо, дивеч, царевичен хляб и различни плодове – с една дума, цяла вечеря, макар всичко това да бе само останки от вечерята, която се дава на многочислените обитатели тук.

Претърпените несгоди ги бяха измозили твърде много, затова, след като се нахраниха, почувстваха необходимост от почивка и сън и с радост приеха поканата на Грегорио:

– Кабалерос, вашите стаи са готови!

XXIV

– Луиса, видяхте ли войниците?

– Къде?

– Там, на улица „Ел Ниньо Пердидо“? Те препускат в галоп.

– Боже! Да, сега ги виждам. Ах, Исабела, дано не настигнат колата.

О, Боже!

– Да, сега само Бог може да ни помогне! Все пак аз се надявам, че няма да ги настигнат, ако коларят е тръгнал в друга посока, хусарите не биха избрали този път. Щом не спряха колата при вратата, сега тя е много далеч. Успокойте се, мила моя, и повярвайте, че те ще съумеят да избягнат опасността. Този разговор се водеше под звука на камбаните и топовниге гърмежи. Младите жени разговаряха седнали в дома на дон Игнасио, където се качиха веднага след завръщането си.

От високото с бинокли в ръка те следяха всичко, което ставаше на пътя. Колата, завила край Кайбакан, изчезна от погледа им, сетне видяха само войници, препускащи след нея. Това бяха хусари начело със Сантандер. Скоро всичко потъна в облака прах, дигнат от конете.

Гърмежите и биенето на камбаните спряха, всичко затихна и градът се успокои. Само Луиса Валверде и нейната приятелка бяха неспокойни както за участта на бегълците, така и за своята. Те се замислиха за последиците от участието им в бягството на затворниците. Как ще свърши всичко това, ако ги заловят?

Как ще обяснят, че в колата е имало ножове, пистолети, пили и мъжки дрехи! Защо са били нужни те на младите жени, излезли на разходка? Те не се страхуваха от предателството на коларя, но се опасяваха, че ако всички тия неща бъдат намерени, съдбата им е решена...

Силно безпокойство обхвана младите жени, които нямаха с кого да се посъветват. Узнал за станалото, дон Игнасио силно се ядоса: екипаж, коне – всичко пропадна. Какво ли би казал той, ако узнаеше, че и пистолетите му липсват? Какво да правят? – недоумяваха приятелките. Да признаят ли всичко на дон Игнасио и да се оставят на неговата доброта?

А при това той още не знаеше имената на похитителите.

Луиса Валверде и Исабела Алмонте прекараха дълго заедно, без да знаят какво да правят. Само дон Игнасио можеше да ги спаси. Той можеше да каже, ако го разпитват, че тази вечер се е готвел да иде на вилата заедно с дъщеря си и графинята и присъствието на оръжието в

екипажа не би събудило никакво подозрение, защото всички, излизаци въвн от града, носеха такова. А топлите наметала са били взети за предпазване от вечерния студ. Само пилата можеше да издаде чувствата на момичетата към бегълците.

Няколкото часа, прекарани насаме, малко ги успокоиха. Най-сетне дойде известие. Хосе се върнал заедно с екипажа и конете. Това бе всичко, нямаше пито оръжие, нито пила. Това разказа Пепита, която притича при господарката си, за да ѝ съобщи новината. Младите момичета искаха веднага да видят Хосе, но в това време той отговаряше на запитванията на дон Игнасио, който гневно гледаше изрязаните хамути и изморе-ните коне!

Когато повикаха дон Игнасио в двореца, Хосе веднага отиде при младите госпожици. Те така го затрупаха с въпросите си, че гой едва успяваше да отговори. Постепенно се успокоиха, макар още да го прекъсваха почти всяка минута.

Той им разказа, че най-напред са се движили спокойно край стени-те на манастира Сан Франциско и в това време бегълците се преоблек-ли, изоставили колата на пътя и по двама на кон избягали. После конете били доведени от един войник, познат на Хосе. Хусарите напразно пре-търсвали гората, тъй като бегълците успели да стигнат Педрегал.

– Да бъде благословена Светата Дева! – извикаха радостно двете приятелки. – Какво щастие! – добави графинята. – Руперто Ривас тъй добре познава всички пътеки в Педрегал, както алеите в Аламед.

Луиса коленичи пред лика на св. Гуаделупа и отправи топла благо-дарствена молитва.

Хосе, свършил разказа си, продължаваше да стои, макар да не очак-ваше обещаното вънаграждение. Но графинята помнеше своето обещание.

– Вие сте смел и предан слуга – каза тя, – вземете това. Напълно го заслужавате.

При тези думи графинята свали верижката с часовника си и ги по-даде на Хосе.

– Вземете също и това – добави Луиса Валверде, като извади своя брилянтен пръстен и го подаде на Хосе.

– Няма да приема нито едното, нито другото, сеньорита, аз съм дос-татъчно вънаграден с това, че можах да ви услужа...

– Хосе, нима забравихте нашето условие? Аз настоявам да вземете подаръците.

– Добре, но когато сме напълно уверени в спасяването на

бегълците. Дотогава аз моля графинята да ме смята за свой длъжник.

– В такъв случай аз ще му платя – извика Пепита и като се хвърли на шията му, силно го разцелува. – Впрочем – добави тя – защо ли пък разцелувах човека? Той е изпълнил само своя дълг... Ха-ха-ха.

Смехът ѝ не смути Хосе, тази целувка, така дълго жадувана, му даваше надежда да стане най-последен щастлив съпруг на Пепита.

XXV

– Къде съм, дявол да го вземе?

Такъв бе въпросът, който си зададе Керней, пробудил се на другия ден след сполучливото бягство. Лежеше на походен креват, постлан с палмови листа вместо с одеяло, той бе покрит с наметалото, взето от колата на дон Игнасио. Стаята имаше не повече от три метра дължина и ширина. Вместо прозорец на стената зееше само един кръгъл отвор без стъкла и без капаци.

Като поразтърка очи, за да се увери, че не сънува, Керней седна на леглото си и заразглежда стаята. Вместо мебели имаше само един стол, на който лежаха чифт пистолети и неговата собствена шапка – повече нищо, ако не се смятат лежащите на пода обувки и бутилки със забодени в гърлата им угарки.

Снощи, изтощен от умора, той моментално заспа, без да огледа стаята.

– Що за странна стая! – каза той. – Тя прилича на каюта или затворническа килия!

Обаче образите на светии, кръстовете и всевъзможни фигурки го наведоха на друга мисъл.

– Това трябва да е някой стар манастир – каза си той, – чувал съм, че някога в Мексико са избирали най-недостъпните места за построяването им. Има ли тук монаси? – помисли си той, като си спомни, че вечерта срещна двама души в монашеско облекло. – Във всеки случай странно е, че един капитан може да бъде настоятел на манастир. Но ако членовете на тази обител се съгласят да ни приберат, аз ще им бъда повече от благодарен.

Той отново се изтегна на леглото си, като оглеждаше с очи стаята. На белите стени тук-там се виждаше плесен и дълги жълти следи, които сочеха, че има влага, с една дума, ако това и да бе манастир, то неговата слава отдавна бе минала.

Предаден на мислите си, Керней изведнъж видя, че някой стои при полуотворената врата на стаята. Той съзря човек, облечен с дълго расо, обут със сандали, голата му глава тук-там бе прошарена със снопчета коса, броеницата, разпятието и калимавката – всичко показваше, че той е монах.

– Аз дойдох да видя как моят син е прекарал нощта – каза монахът,

като видя, че Керней не спи. – Надявам се, че свежият планински въздух ще ви приспи.

– Да – отвърна ирландецът, – спях превъзходно, не помня да съм спал някога така добре. Но къде...

Той стана от леглото и започна да разглежда монаха. Като го позна, той така се изненада, че не можеше дори да говори. Керней не се лъжеше, това бе същият човек, с когото той бе прекарал толкова печални дни.

– Ах, това е дон Руперто Ривас! – извика Керней със съвсем друг тон.

– Аз съм, сине мой – отвърна монахът със същия смирен вид.

Смеейки се силно, Керней извика:

– Ето в кое никога не бих подозрял монаха.

– О, дон Флоранс, в Мексико често се случва да имаме по няколко тетиви за лък и не един покрив, под който да се укриваме. Вчера аз бях затворник като вас, а днес ме виждате настоятел на манастир. Моля за извинение, забравям задълженията си на хазаин, вие сигурно сте много гладен, освен това никой не ви пречи да се погрижите за себе си. Грегорио – повика той иконома, – всичко ли приготвихте? Има ли прясна вода и чиста кърпа? Заведете госта и му предложете вашите услуги, ще ви моля да не се бавите за закуската, защото братята не обичат да чакат. До скоро виждане.

Той излезе, като остави Керней с иконома, който го заведе в стаята с умивалник, кърпа и други тоалетни прибори за измиване, всичко бе твърде просто, но на Керней се видя твърде разкошно, защото дълго бе лишен и от най-необходимото. Като облече дадения му от иконома костюм, той го последва в трапезарията.

Още в коридора чу гласове Ривас предупреди Керней, че ще види тук многочислено общество. И наистина, в трапезарията имаше 30 души, облечени в монашески раса.

Сред голямата стая имаше дълга маса, обиколена със скамейки и столове. Наоколо по разхвърляните бутилки можеше да се разбере, че обядът бе на привършване.

Млади индианци с обикновени дрехи, слагаха на масата блюда, които се дигаха и спускаха през една дупка, свързваща кухнята, откъдето идваше много апетитна миризма. Керней веднага схвана всичко. На масата седяха групи, най-голямата се бе събрала около великана Крис Рок, който, изглежда, имаше голям успех сред новите си познати: по техните оживени и засмени лица се виждаше, че са го накарали да се разбърби.

Керней бе напълно сигурен в своя стар приятел. В това време, дока-то се учудваше на тези весели лица, не особено подходящи за расото, в стаята влезе настоятелят, който представи Керней на братята.

– Братя – каза той, – това е дон Флоранс, който има нужда от гостоприемството на манастира.

Всички станаха и му протегнаха ръка. Но нямаше време за любезности. Новите блюда, поставени на масата, привлякоха вниманието па братята Настоятелят, седнал в средата, прие Керней при себе си Съсед на Крис Рок бе един монах, който, изглежда, беше от началниците на манастира. Приборите и покривките на масата не бяха особено тънки, обаче ястията не оставяха да се желае нищо по-хубаво.

Мексиканската кухня е най-добрата в целия свят, тя превъзхожда старата испанска, която е основа на днешната френска кухня, тези предимства тя дължи на много местни условия. Монасите обичаха добре да се хранят и ястията следваха едно след друго. Някои ястия Керней вкусваше за първи път в живота си.

Сега той разбра защо останките от обяда тъй добре ги нахраниха миналата вечер. Вината се отличаваша и по качество, и по количество.

Някои мнения, изказани от монасите, го поразиха. Но какво бе неговото учудване, когато към края на закуската Ривас, прав, с чаша в ръка, извика „*Patría y Libertad*“, подето от всички присъстващи.

Отечество и свобода! Възторгът, извикан от тези думи, тук изглеждаше много по-необикновен от самите думи.

След закуската братята изведнъж станаха и напуснаха трапезарията, някои се прибраха в своите килии, други насядаха по скамейките пред къщата и запушиха цигари. Настоятелят, зает с бърза работа, се сбогува с гостите и се оттегли. Керней и Крис Рок можеха най-после да си поприказват.

За да не чуят братята, те слязоха по алеята, която някога навярно е била посипана с пясък, а сега бе обрасла с мъх и трева. Дърветата със своите сплетени клони предпазваха от горещото слънце. Изминали стотина крачки, американците отново се намираха под открито небе. Тук те видяха, че стоят на края на пропаст, която служи за граница на площадката, върху която бе издигнат манастирът. Пред погледа им се откри най-красивият изглед, който можеше да се види.

Но красотата на природата не ги интересуваше. Хвърлили бегъл поглед върху чудната картина, те обърнаха гръб и седнаха един срещу друг; навярно това място служеше за разходка ча монасите, ако се съди по поставените скамейки.

– Е, стари приятелю Крис – започна Керней, – много преживяхме през тези 24 часа. Какво мислите за нашите нови познати?

– Капитане, вие ми поставяте една истинска загадка.

– Те действително ли са монаси?

– Не мога да ви кажа. Пък и защо питате мен? До моето идване с вас в Мексико аз никога не съм виждал монаси, В Сан Антонио, в Тексас може би имаше неколцина, но аз мога да съдя за тях само по мълвата и да си призная, мисля, че тук няма нито един монах.

– Не са ли това разбойници?

– Кой знае, Ривас е известен като водач на салтеадори, т.е. на разбойници. Но много се съмнявам в това. Какво е вашето мнение?

– Това би ме учудило силно – отвърна Керней, – той ми се вижда порядъчен човек. Бил е офицер и има чин капитан.

– Това е вярно, но не трябва да се забравя, че по цялото течение на Рио Гранде има много мексикански офицери, които са били разбойници, като започнем от поручици и свършим с генерали. Какъв е Санта Ана, ако не разбойник? Чинът офицер не е гаранция за честност, по време на революция офицерите в тази страна стават бандити и обратно.

– Ами ако това са разбойници, какво ще правим?

– Защо да приказваме, когато не можем да избираме? Ние сме във властта на нашите домакини и каквито и да са те, засега можем да намерим прием и покровителство само при тях, от каквото и се ползваме.

Керней мълчаливо обмисляше думите н? тексасеца, спомнящ си всичко, което бе чувал за Ривас, като и съпоставяше с това неговите постъпки. По този начин се надяваше да разреши загадката.

– Ако сме попаднали в свърталище на бандити – каза той най-после, – ще трябва да понесем всички рискове. Те ще искат да се вмъкнем в тяхната шайка, а това ще бъде неприятно.

– Наистина, капитане, какво може да бъде по-неприятно от това за един честен човек? Но ако бъдем принудени със сила, вече е съвсем друго. При това в Мексико не е това, което е в Тексас или в Съединените щати. Ако кражбата не е свързана с жестокост, то тя тук не е безчестие. Веднъж чух как един мексиканец уверяваше, че разбойникът не е по-лош от един държавник и законодател, който ограбва цяла страна. Във всеки случай – продължи той – аз нищо не смея да твърдя, смятам ги толкова за бандити, колкото и за монаси. Мога само да кажа, че те са най-симпатичните хора, които съм срещал някога и не мога да повярвам, че те ще ни принудят на престъпление. Нека се отнесем към тях с уважение, докато получим доказателства, че не го заслужават. Тогава

ще постъпим с тях, както са заслужили.

– Ако успеем – забеляза Керней. – Впрочем, по-добре да се погрижим за настоящето... Какво да правим?

– Да останем при нашите нови познати.

– Да, и аз не виждам друг изход. Нека се надяваме, че ще си излезем оттук с чиста съвест, защото нищо не доказва, че сме при крадци.

– Аз долових някои обстоятелства, което говори противното.

– Какво?

– В къщата няма нито една жена. Когато влязох днес в кухнята, не видях нито една фуста. Предполагам, че това повече прилича на монаси, отколкото на разбойници? Какво мислите вие, капитане?

– Наистина не зная, може би мексиканските разбойници в случая приличат на италианските, които не обичат да водят със себе си жени.

– Не е ли чудно – добави тексасецът, че монасите поставят навсякъде часовой? Аз ги видях вчера и днес с пушки, като се връщаха от постовете.

– Всичко това е много странно, но ние когато и да е ще разбулим тази загадка. Ами какво стана с джуджето? – добави той.

– Не зная, капитане, за него нищо не съм чул от онази минута, когато икономът го отведе, и бих желал повече да не го виждам. Такъв мерзавец!

– Навярно са го затворили някъде. Нека там си остане, а ние навярно скоро ще узнаем нещо за нашата участ, тъй като при нас идва игуменът – каза Крис Рок, като видя идващия към тях мним монах.

– Приятелю – каза игуменът, като се обърна към Керней, – позволете да ви предложи пури и да се извиня, че не помислих за това по-рано. Ето ви манилски и хавански, изберете си, моля.

След монаха вървеше икономът с голяма кутия пури, той ги сложи на една от скамейките и се оттегли.

– Благодаря ви, свети отче – засмян каза Керней, – вашите пури са наистина превъзходни.

– Радвам се, че ги оценявате по достойнство – отвърна монахът. – Те трябва да са хубави заради своята стойност. Но моля ви, за това не мислете, пушете колкото искате, на мен те нищо не ми струват. Това е контрибуция, дадена на манастира.

Тези думи бяха съпроводени с усмивка, навярно извикана от някакъв спомен, свързан с пурите.

„Значи, принудителна контрибуция“ – помисли ирландецът, на когото думите на Ривас направиха неприятно впечатление.

Тексасецът не се докосваше до пурите и когато му предложиха, той каза на Керней:

– Кажете му, капитане, че аз бих предпочел лула, ако има.

– Какво казва сеньор Крис? – попита мнимият абат.

– Че той би предпочел лула, ако това не ви затруднява.

– О, in rira, Грегорио!... Грегорио! – завика Ривас подир отдалечаващия се иконом.

– Не се безпокойте – каза Керней – Крис Рок, задоволете се с пура, не бива да бъдете твърде вискателен.

– Съжалявам, че казах това – отвърна тексасецът, – ще бъда напълно доволен и от пура, особено ако мога да я дъвча. Моят стомах отдавна моли за тютюнец.

– Вземете и дъвчето колкото обичате...

Възползван от поканата, тексасецът си избра една от най-дебелите пури и започна да я гризе като захар, което много учуди Ривас. Крис Рок дъвчеше и пушеше по ред. Скоро се появи и домакинът с лула.

И Ривас на свой ред запали пура и запуши като параходен комин. Пушещият монах винаги и всякъде прави странно впечатление, но тъй като в игумена на манастира в планината Адхуско никои не предполагаше да намери отшелник, то учудването бе излишно. Седнал до Керней и устремил поглед в ширналата се пред тях гледка, той каза на своя гост.

– Какво ще кажете за този изглед, дон Флоранс?

– Великолепно, чудесно! Струва ми се, че никога не съм виждал нещо по-величествено и по-разнообразно.

– Вземете бинокъл – каза монахът – и разгледайте пейзажа обстойно.

Той подаде на Керней бинокъла, който го нагоди за своите очи.

– Виждате ли Педрегал? Той е там, в полите на планината, ще го познаете по сивия цвят.

– Да – отвърна Керней, – аз виждам даже горичката, през която се провирахме.

– Сега погледнете надясно, виждате ли една къща сред полето?

– Да, но защо ме питате за това?

– Защото този дом представлява за мен особен интерес. Как мислите вие, чий е той? Впрочем аз би трябвало да ви кажа чий е той или чий би трябвало да бъде.

– Откъде мога да знам? – попита Керней, който намираще въпроса за много странен.

– Вие сте прав, но аз ще ви обясня. Макар и да имам безспорни

права на собственост върху него, той ми бе отнет и даден на нашия бивш домакин, началника на Акордадския затвор, като награда за неговата измяна на родината и делото.

– На какво дело? – попита ирландецът, като отмести бинокъла от очите си. Чутото повече го заинтересува от видяното.

„На родината и нашето дело“ – ето думи, които не могат да се очакват от един монах или разбойник. После разговорът потвърди, че той не бе нито едното, нито другото.

– Делото, за което сме готови да жертваме живота си аз и всички онези, които видяхте в трапезарията, а именно това, което прогласих в моя тост: „Patria y Libertad.“ – Аз бях щастлив да видя възторга от него.

– И учуден, нали, приятелю.

– Казвам откровено, да.

– Това не ме изненадва. Вашето желание да узнаете тайната на всичко видяно и чуто е напълно естествено. Сега е време всичко да ви обясня... Запалете цигара и ме изслушайте. Вие навярно видяхте, че монасите от манастира не принадлежат към никакъв строг орден и може би даже доловихте, че те съвсем не са монаси? Всички те са военни, без двама-трима, всички са офицери и хора от известни фамилии. Последната революция върна отново тиранията на Санта Ана в нашата родина и изгони всички тях, мнозина са изгнаници като мен и главите им са оценени.

– Вие значи не сте разбойници?

Тези думи бяха казани прибързано, неволно се изтръгнаха от устата на Керней.

– Разбойници, amigo mio? Кой ви е казал това?

– Простете, сеньор – извика сконфузен Керней, – тъй ви наричаха в затвора, макар и да не вярвах в това.

– Благодаря ви, сеньор – каза Ривас, – приемам вашите извинения, макар и излишни донякъде. Нашите врагове ни смятат за такива и съвсем не без причини.

Последните думи отново обезпокоиха Керней, обаче той нищо не каза.

– Карамба! Наистина – добави Ривас – нещичко поограбихме, инак не бих могъл да ви предложа нито хубава закуска, нито такива скъпи вина. Ако погледнете долу, ще видите Пуебло Сан Аугустин и зад неговите предградия голяма жълта къща – оттам са нашите запаси, вино, цигари и всичко друго. Принудителна контрибуция! Не мислете, че това е направено несправедливо. Платилият този данък е един от най-големите

ни врагове. Това бе и отмъщение, оправдано от обстоятелствата, вярвам, че вие ще се съгласите с мен, когато узнаете подробностите.

– Аз и сега всичко разбрах – отвърна спокойно Керней – и моля да ме извините.

– С удоволствие, пък и защо да се обиждам, че сте ни сметнали за разбойници, аз мисля, че мнозина, които посетихме, са на същото мнение.

– Можете ли да ми обясните защо носите монашески дрехи?

– Много просто, приятелю. То е безопасно и в същото време улеснява работата. В Мексико монашеското расо е най-добрият паспорт. То ни позволява да обикаляме селата, без да ни подозират, а властта мисли, че запустелият някога манастир отново е станал света обител. Ние, разбира се, никого не допускаме тук, затова поставяме и часовои. Така майсторски си играем ролята, че никой це ни подозира. Между нас има случайно двама монаси и те ни трябват твърде много до деня, когато ще заменим расото с военния мундир. И този ден приближава, ако се съди по това, което ми разказаха моите другари. Щатът Оаксака и цялата южна част на Акапулко са пълни с недоволни и въстанието ще избухне може би след месец. Алварес, който има голямо влияние в страната, ще бъде негов водач. Старият Пинто се надява, че ще бъдем с него, и не греша. Това е нашата минала, сегашна и бъдеща история. Сега ще ми позволите да ви запитам: желаете ли да се присъедините към нас?

Това предложение налагаше размисъл. Какво очакваше Керней, ако го приеме, и какво, ако откаже? Това бе един твърде деликатен въпрос. Мексиканецът, като видя трудното положение на своя събеседник, каза:

– Ако предложението ми е неуместно, отговорете направо, ще направя всичко възможно, за да ви улесня да напуснете безопасно страната ни. Бъдете спокоен, не ще ви върна отново в Акордада. Кажете ми откровено искате ли да бъдете наш човек?

– Да, искам – решително отвърна Керней.

Колеланията бяха излишни. В плен, с оценена глава, той можеше да се спаси само като се присъедини към Ривас и другарите му, каквито и да се те – революционери или крадци.

– Да, дон Руперто – добави той. – Ако ме намирате достоен, то с радост приемам предложението ви.

– А вашият приятел на какво мнение е?

– О, в него съм уверен, както в себе си.

Керней повика тексасеца, който, като не разбираше разговора, бе се оттеглил настрана.

– Това съвсем не са разбойници, Крис – каза му той на английски.

– Толкова по-добре, впрочем аз и не допусках, че са разбойници или монаси. А какви са капитане?

– Също като вас – патриоти, били се за своята родина и претърпели поражение. Ето защо се крият сега тук.

– Те са врагове на Санта Ана?

– Да, победени врагове, те замислят скоро въстание и молят за нашата подкрепа. Какво ще кажете вие?

– Какъв въпрос, капитане! Аз съм готов да отида с тях. И разбойници да са, пак ще ги последвам. Това е решено. Аз не бих се съгласил да стана монах, но веднъж хората отиват да се бият за свобода. Крис Рок не ще се отдели от тях. Вие можете да ги уверите в това.

– Той е съгласен – каза Керней на Ривас – и ние двамата сме щастливи да имаме началник като вас.

– Благодаря ви, сеньори! За нас пък е чест да има сред нас хора с такава изпитана храброст като вашата. Сега мога ли да ви помоля да облечете нашата дреха? Това е нужно за предпазване. Костюмите ви са готови, аз натоварих с това Грегорио, тъй като бях уверен във вас.

– Колко промени преживяхме, откакто излязохме от Ню Орлеънс! – извика Крис Рок. – Аз в облеклото на монах!... Ако не мога да бъда най-ревностният монах, то в краен случай ще бъда най-високият.

XXVI

Едно от най-красивите села в равнината на Мексико е несъмнено Сан Аугустин де ла Куевас или Тлалпам, както го наричали туземците ацтеки поради многото пещери наоколо. То се намира на двадесет километра от столицата по пътя за Акапулко.

Сан Аугустин се ползува с някои особени привилегии. Освен градски съдия има градски съвет и полицаи. Главните управляващи лица са от най-чист испански произход. Към тази група се отнасят и местните търговци, останалото население е съставено от чисти туземци, с бронзов цвят на лицето. В определена част от годината тук се появяват голямо число бели, обикновено през карнавала.

В това време улиците на Сан Аугустин са пълни с пешеходци и верига екипажи и конници се движат между селото и столицата.

През карнавалната седмица всички се отдават на хазартни игри. За играчите са поставени широки палатки. В играта, наречена Monte, вземат участие най-разнообразни партньори, на една и съща маса може да видите и офицери, и генерали, и подофицери. Сенатори, министри, понякога и самият държавен глава опитват щастието си наред с просяци и салтеадори. Даже жени от висшето общество с изтънчени маниери не пропускат да поставят съдбата си на зеленото сукно наред с босите селски момичета и контетата със съмнителна репутация.

Това увлечение трае няколко дни, след свършване на карнавалната седмица никой вече не заговаря за монте, палатките се развалят, играчите се прибират по домовете си и селцето отново потъва в невъзмутима тишина до следващия карнавал.

Сан Аугустин и в делник представлява твърде любопитно място поради своето положение и живописна гледка.

Освен местните жители тук се срещат и пришълци, които обичат да прекарват времето извън града, на вилите си – касас де кампо. Тук чифлиците са по-малко, отколкото в Сан Анхел и Такубаи, Тлалпам е по-далеч от града, но и в неговата околност се намират няколко богати вили, собственост на знатни люде.

Една от тях принадлежи на дон Валверде. Тук е любимото място на министъра, където той обича да прекарва свободното си време. След описаните произшествия той побърза да се оттегли във вилата заедно с дъщеря си и графиня Алмонте. Читателят обаче не знае колко терзания

изпитваха тримата, откакто се разделихме с тях. По делото на Кайе де Платерос бе назначено разследване, което по искането на Санта Ана се водеше тайно.

Благодарение на предаността на Хосе, който лъжеше с удивително изкуство, заинтересуваните лица не бяха заподозрени. И дон Игнасио помогна не малко с това, че се съгласи да изопачи някои неща.

Дъщерята обаче му разказа всичко. Двете момичета заставиха дон Игнасио да се реши на това поради опасността, която ги заплашваше, и симпатиите към този, за когото рискуваше неговата дъщеря.

И така, подозренията на Санта Ана и на полковника този път бяха отстранени. Най-щателно бяха претърсени Педрегал и селата, долините, най-близките планини, но без никакъв резултат.

Малко по малко жаждата за отмъщение у Санта Ана започна да отслабва, като отстъпи място на безпокойството от слуховите за готвеното въстание. Всички негови мисли бяха насочени към страшното „пронунсиаменто“. Всяка минута чуваше виковете: „Patria y Libertad“.

Скоро никой вече не мислеше за станалото в Кайе де Платерос. На другия ден след бягството на затворниците бе поместен пълен отчет за станалото във всички столични вестници; след една седмица обаче никой не мислеше за това освен някои хора. Ето как се менят, преминават и забравят събитията в Мексико.

XXVII

Керней и Крис Рок никак не се интересуваха каква става с джуджето. Тексасецът нямаше ни най-малко желание да вижда този изрод, той бе уверен, че са го затворили някъде в манастира.

Всъщност то бе не само затворено, но и оковано с голямата си верига, край на която бе свързан с желязна халка. Помещението, в което се намираще, напомняше Акордадската килия; навярно тук е прекарал не един монах, излежаваш наказанието си за някое уставно нарушение. Ще бъде излишно да говорим защо джуджето бе поставено в килия. Руперто добре знаеше, че ако му даде свободи, рискува да изгуби своята.

След няколко дни му бе позволено да излиза по два часа на чист въздух, после то измоли позволение от иконома да прекарва известно време в кухнята, където всички от прислугата го осмиваха. Понасяше всичко с такова търпение, каквото не подозираха у него даже в Акордада. Грегорио започна да гледа на него като на принадлежащ към служебния персонал на манастира; продължаваше нощем да му поставя оковите и да го заключва. Джуджето не преставаше да се оплаква всяка вечер, като повтаряше на иконома:

– Това е така неудобно, така тежко! Не мога да се обръщам на кревата. И защо ме държат окован? Нима мислите, че ще избягам? Тук ми е твърде добре, за да променя живота си, иначе рискувам да попадна отново в Акордада. О, не, сеньор, не се плашете! Бих желал само да ме избавите от ужасната верига. О, дон Грегорио, позволете ми само тази нощ да прекарам без верига, утре, ако обичате, отново ми я сложете, а аз нито дума няма да ви кажа, кълна ви се!

Така беше всяка вечер. Веднъж, когато джуджето като бивш обушар поправи обувките на иконома, той реши, като отплата, да го освободи за една нощ от веригата.

– Колко сте добър, дон Грегорио – каза джуджето, – колко хубаво ще спя сега! Преди това ще се помоля за вас. Лека нощ!

Макар нощта да бе лунна, в килията бе така тъмно, че икономът не видя злорадия израз на лицето му, иначе той веднага би му поставил веригата.

– Ако успее да се отскубна оттук – помисли си джуджето след излизането на иконома, – животът ми е спасен и състоянието осигурено. За мен се откриват всички блага на живота и вместо да бъда в затвора,

ще ме освободят и ще ми дадат кесия със злато. Ех, колко е хубаво, дявол да го вземе!

Той пристъпи към вратата и се вслуша; чу шум от оживен говор. Монасите вечеряха, без да мислят за него.

– Какво щастие, че ме оковах с великана, който ме доведе тук! И аз ще си устроя с тях една шега! Впрочем нека видя мога ли да изляза.

Като се оттегли от вратата, то отиде до прозореца, за да съобрази колко далеч е земята. Прозорецът нямаше стъкло и бе премрежен с желязна пръчка.

Ако не я извади, не ще може да премине; джуджето имаше пила, която успя да скрие, и се надяваше да пререже пръчките. Отначало искаше да опознае местността наоколо. Като подаде глава навън, то се убеди, че е над скала, откъдето лесно ще може да се спусне на земята. Но как да се добере до нея?

Джуджето бе обмислило всичко предварително. Без да губи време, извади изпод дюшека пилата и започна да работи, без да бърза и вдига шум. Все едно, докато не заспят монасите, той не може да избяга.

Ръждясалото желязо твърде скоро се поддаде. Като проряза от единия край пръта, джуджето напегна сили и го извади от рамката; макар и с малък ръст, то имаше удивителна физическа сила.

Като свърши, разкъса одеялото на дълги ивици, завърза ги заедно, за да се спусне по това импровизирано въже. Като се убеди, че то не ще издържи неговата тежест, за миг се замисли.

– Ах, забравих, че имам проклетата верига, която сега трябва да благословя. Тук не е високо. Някакви два-три метра. А този глупак ми остави и ключа от катинара.

При тези думи то започна да търси забравения от Грегорио ключ. Когато го намери, завърза веригата за края на железния прът и започна внимателно да я спуска надолу. Видя, че тя не стига до стъпалото само около половин метър. Седна на постелката, за да дочака по-удобно време за бягството.

– Защо чакам? – реши то. – Всички са в трапезарията и са изцяло заети с вечерята, по-удобен случай от този няма да имам. По дяволите! Напред!

Отиде до прозореца, провря се и се спусна по веригата като маймуна. На стъпалото, се огледа, поздрави се, че е избрало именно този час, тъй като трябваше да върви по пътя, където по-късно поставяха часови. Сега никой не ще му попречи.

Макар нито веднъж да не бе излизало от манастира, джуджето

прекрасно помнеше пътечката, по която дойдоха през нощта след бягството от Акордада. То помнеше и стръмния склон на планината и тесния проход, където бяха срещнали часовоя.

Какво да му отговори, като го срещне?

Мислейки за това, джуджето се движеше бавно, като се промъкваше внимателно в тъмнината, държейки се за клоните, но така тихо, че никой не можеше да го чуе, дори и часовоят, който, облечен като монах, стоеше край пропастта с лице към долината, върху която падаше сребрилата светлина на луната.

Може би и той като дон Руперто гледаше някой дом, свързан с детските му спомени, от който сега бе изгонен. Може би мечтаеше за деня, когато отново ще влезе в него. Но най-малко мислеше за близката опасност, която го заплашваше.

– Ах – каза си Сорильо, – колко е жалко, че нямам хубав нож.

В същия миг главата му роди адска мисъл, той се хвърли върху монаха и го блъсна долу. Викът на нещастния часовоя замря в пропастта, където тялото му изчезна.

– Навярно е умрял – каза си джуджето, – невъзможно е да паднеш от такава височина и да не си разбиеш главата.

И за да се убеди, предпазливо слезе в пропастта, където при лунната светлина видя жертвата си, която лежеше без признаци на живот.

Без дори да се смути, джуджето претърси човека, за да го обере. Пари не намери. Пушката бе счупена и само сребърната дръжка на ножа можеше да послужи за плячка на убиеца.

Като взе ценната вещ, бързо тръгна към града, за да направи по-скоро едно важно съобщение. Трябваше да мине през Сан Аугустин. Страхуващо се от преследване, боящо се от лунната светлина, джуджето стигна едно от предградията.

Видя алея, по която можеше да мине незабелязано, и веднага тръгна към нея. Вървеше надолу, близо до оградата. Изведнъж видя, че насреща му иде човек. Сорильо, чул уверения вървеж на идващия, помисли, че е полицай, и като улови с дългите си ръце клоните на едно дърво, стъпи на оградата и се притаи там. Човекът, без да го види, отмина Джуджето, разбрало, че е във от опасност, се готвеше отново да слезе на алеята, когато изведнъж чу нежни гласове, те се чуваха все по-близо и по-ясно и най-сетне се показаха и човешки фигури, озарени от светлината на луната... Като ги видя, джуджето едва не извика от учудване – Сантисима! Сеньоритите от екипажа! Джуджето наистина бе попаднало в парка на вилата на дон Игнасио, В топлата лунна нощ Луиса Валверде

и графиня Алмонте искаха да се разходят из парка. Те се движеха бавно, заети с една и съща мисъл, от която не можеха да ги откъснат нито ароматният въздух, нито песента на славеите.

– Чудно, че за тях вече нищо не се чува! Как мислите, Исабела, това добре ли е? – попита Луиса.

– Все пак не е толкова странно, колкото ви се струва. Всички пътища се пазят и ако ни пратеха вест за себе си, биха задържали пратеника и върху нас щяха да паднат подозрения. Руперто е много внимателен, за да рискува. Според мен, щом няма вести, значи всичко е добре. Ако Руперто и Флоранс бяха заловени, градът би узнал за това.

– Това е вярно, но все пак ми се иска да зная къде са сега.

– И аз искам! Не мисля, че са се укрили в стария манастир, за който ми писа Руперто. Това скривалище сега не е толкова безопасно. По-скоро те са в Акапулко и ако е така, ние можем да бъдем съвсем спокойни за тях.

– Защо, Исабела?

– На този въпрос сега не мога да ви отговоря, но скоро всичко ще узнаете и ще бъдете доволна, както и баща ви.

Дъщерята на дон Игнасио бе много учудена от думите на приятелката си, но познаваше характера ѝ и не я разпитва повече.

Графинята имаше предвид брожението на юг и готвещото се про-нунсиаменто, което трябваше да свали диктатора, но тя се въздържа да съобщи това на Луиса.

Двете се готвеха да си отиват, когато изведнъж се спряха и извикаха:

– Богородице!... Боже мой!...

– Какво е това? – попита Луиса трепереща. – Човек?

Причина за тревогата бе джуджето, скрито до стената.

– Не се плашете, сеньорити – каза то, – зная, че моята външност е отвратителна, но душата ми е чиста. Нима не си спомняте да сте ме виждали?

При тези думи то се повдигна, осветено от луната. Приятелките веднага познаха в него същото джудже, което тексасецът великан качи при себе си на капрата.

– Съжалявам, сеньорити, че не ме познавате – добави то, – а аз съм ваш приятел, или по-точно, приятел на вашите приятели.

– За кого говориш? – попита графинята.

– За двама млади хора, които имаха нещастieto да бъдат заедно с мен в Акордада. Благодарение на вашия екипаж успяхме да се спасим и

да избегнем преследванията на враговете.

– И четиримата? – бързо запитаха приятелките.

– Да, но тежките дни, които преживяхме, ни накараха едва ли не да съжаляваме, че не сме още в затвора.

– Защо? Казвай по-скоро, не се плаши от нас.

– Мога ли да се страхувам? Аз дойдох от името на вашите приятели и за тяхното спасяване.

– Говори по-скоро, какво е станало?

– Изпратиха ме да взема малко храна. Нямаме ни що и умираме от глад, вече цял месец живеем в планините и се храним само с плодове и корени. Не се решавахме да слезем долу, защото знаехме, че навсякъде има полиция и войска. Освен това дон Руперто, който познава моята храброст, реши да ме изпрати в Сан Аугустин за провизии. Щях да отида в селото, но като видях един полицай, се изплаших и скочих на оградата. Не знам по какъв начин ще купя продукти, ще трябва да събирам милостиня, а не всички хора се щедри! А може би вие ще ми дадете малко пари за покупки?

– Луиса, имате ли у себе си малко пари? Аз почти нямам.

– Колко е неприятно, и аз нямам.

– Вместо пари можете да ми дадете някоя вещ, аз ще я продам.

– Взemi – извика графинята, като му подаде часовника си, който бе обещала на Хосе, но той предпочете парите.

– Взemi и това – добави Луиса Валверде, като му даде и своя часовник.

– Колко сте добри, сеньорити – каза то, като мушна всичко в джоба си, – сега сме осигурени, макар не за дълго, тъй като ще продам вещите доста евтино.

Малките очички на джуджето жадно гледаха скъпоценностите – гривни, пръстени, верижки, които бляскаха при светлината на луната. Младите момичета, като се страхуваха, че техните възлюблени имаха нужда от най-необходимото, бързо се лишиха от своите наките и ги сложиха върху жадно протегнатите ръце на Сорильо.

– Много благодаря! – извика то, като набута всичко в джобовете си.

– Колко ще се зарадват дон Руперто и дон Флоранс, като узнаят кой ги е подкрепил в нужда. Довиждане, сеньорити, време е да си вървя.

И като скочи от оградата, то бързо се изгуби.

Неговото неочаквано изчезване озадачи младите момичета, които се надяваха да узнаят от него още нещо за приятелите си.

XXVIII

Като минава Сан Аугустин, големият път, който стига до Педрегал, на места пресича издигащи се скали от застинала лава. От другата му страна се шири богата с растителност низина, където всички стопани на вили изпращат добитъка си на паша...

В минутата, когато джуджето напусна своите благодетелки, на известно разстояние от селото вървеше човек с коларски дрехи. Това беше слугата на дон Игнасио Хосе. В ръцете си носеше два оглавника за два коня, които трябваше да отведе в конюшните.

Наближил Педрегал, където пасяха конете, коларят видя на скалата вълк, който дебнеше конете. Хосе се хвърли върху него, завъртя оглавника и уплашеното животно избяга.

В това време коларят попадна в сянката. Готвейки се да излезе на пътя, той съгледа джуджето и веднага позна един от бегълците през онзи бележит ден. Вместо да заговори с него, той се скри зад скалата. Сорильо, като доближи пасището, се спря учуден.

– О – извика той, като видя конете, които бяха осветени от луната, върви ми! Колко щастливи срещи!

В тази минута се чу конски тропот и на пътя се появи кавалерия, която летеше право към него. За миг джуджето се покачи на скалата и се скри там.

Като следеше ескадрона, то не забеляза коларя, който бе съвсем близо до него. Хосе позна един от офицерите, полковник Сантандер, който, макар и студено приет, все пак навестяваше понякога Луиса Валверде.

– Стой! – извикаха офицерите, като видяха пред себе си джуджето, което изплаши конете.

– И дяволът не може да бъде по-грозен от този изрод! – извика Сантандер, като заповяда да се движат бавно.

– Не, сеньор полковник – отговори Сорильо, – аз не съм дявол, а бедно същество, подиграно от природата, което не би трябвало да изчезне от паметта на ваше сиятелство.

– Не беше ли в Акордада заедно с тексасеца великан?

– Да, сеньор полковник.

– Къде бе досега?

– Ах, ваше сиятелство, затова бързах да дойда тук, за да ви разкажа

всичко. Какво щастие, че ви срещнах! Аз съм много изморен и отслабнал, нищо не съм ял, откакто напуснах планината.

– Ти си бил в планината?

– Да, сеньор полковник, бях там, където се криеха тези, които ме държаха насила. Ако желаете да узнаете всички подробности, по-добре ще е да поговорим без свидетели. Има неща, които никога външен не трябва да чуе.

Сантандер бе на същото мнение, обърна се към един офицер, предаде му командването на ескадрона и се оттегли настрана.

Джуджето подробно разказа на Сантандер всичко, което се бе случило с него от минутата на бягството. Като го изслуша, Сантандер се повдигна на стремената. Лицето му доби победоносен израз.

– Най-последно! – извика той. – Сега всички козове са в моите ръце и врагът не ще ми избяга.

Като помисли за момент, той извика офицера, от когото поиска двама войници.

Когато дойдоха, им заповяда да арестуват джуджето и добре да го пазят.

После, като се присъедини към ескадрона, се върна заедно с него в града.

XXIX

Хосе, чул целия разговор на Сантандер с джуджето, силно се разтревожи, защото тези разкрития бяха опасни и за него. Полковникът побърза за града, навярно за подкрепа, та заедно с джуджето да намерят стария манастир. Забравил в тази минута за себе си, Хосе искаше най-напред да разкаже всичко на сеньоритите. У него се появи силното желание да предупреди бегълците за предстоящата опасност. Той прекрасно знаеше пътя за стария манастир, където като дете бе носил въглища. Но как да премине край двамата хусари, които пазеха джуджето?

Скрит зад скалата, Хосе не можеше да бъде видян, но да остане в сегашното положение, бе невъзможно, още повече като чу разговора на двамата войници.

Сержантът беше много недоволен. Седнал на един камък, той грубо каза:

– Колко скучно е да седиш и да чакаш тук. Аз се надявах да прекарам нощта в Сан Аугустин и да си побъбря с момичето, което служи в онзи дом, който често посещава полковникът.

– Ти говориш за Пепита, слугинята на Луиса Валверде?

– Да, за нея, знам, че тя не е съвсем равнодушна към мен.

Чул тези думи, Хосе едва се сдържа да не се хвърли върху войника.

– Длъжен съм да те предупредя – възрази другият войник, – че Пепита е дала сърцето си на един от домашните слуги, струва ми се на коляря. Те даже са сгодени.

Хосе леко въздъхна.

– Това нищо не значи! – извика сержантът. – Един колар не може да ми бъде сериозен съперник.

И като се обърна към джуджето, той започна да излива яда си върху него.

– Пощадете ме! – викаше Сорильо. – Аз съвсем не съм арестант, а дойдох по свое желание, за да говоря с полковника. При това ни най-малко не мисля да бягам или пък да преча на вашето свиждане със слугинята. Ние сме на две крачки от къщата, където вашата приятелка навярно ви чака. Съветвам ви да не обръщате внимание на вашия приятел, който иска да ви разочарова по свои подбуди.

Тази шега разсмя войниците. Те запушиха, за да убият времето.

– Нямах ли карти у себе си? – попита сержантът.

– Те са винаги в мен, но достатъчно светло ли е за игра?
 – Ако лунната светлина е недостатъчна, ще си послужим със светлината на нашите цигари, аз съм играл така.

– А на какво да играем, аз нямам нито сантим.

– И аз също, ще играем на честна дума. Впрочем чакай!

Той се обърна към джуджето и го погледна въпросително. Сорильо, като видя това, неволно затрепера, като предчувстваше, че трябва да се раздели със скъпоценностите си.

– Може би – каза сержантът – у този човек има пари, той може би не ще ни откаже един малък заем. Какво ще кажеш ти?

– Нямам нищо против!

– Той наистина не изглежда богат – каза войникът, като погледна дрипите на джуджето.

– Ако имах пари – добави то, – бих ви ги дал всичките; ще ви разкажа какво се случи с мен и вие навярно ще ме съжалите. Отивах в Сан Аугустин, за да пренощувам там, когато изведнъж ме нападнаха двама бандити. Защиствах се с всички сили, но един от тях ми поиска кесията, като ме заплаши с нож и аз трябваше да отстъпя.

Като разказваше това измислено приключение, джуджето енергично махаше ръце, за да покаже как се е бил с разбойниците.

Хосе, стоящ в гънката на скалата, изведнъж усети, че върху него се посипва град от предмети, които падаха в краката му.

Сорильо нарочно махаше ръце, за да изхвърли предметите, които можеха да го издадат.

– Ти казваш, че са ти взели всичко?

– Да, кълна ви се!

– Може и да не се кълнеш, ние ще те претърсим.

Джуджето, като знаеше, че джобовете му вече са празни, не се противи. Сержантът, недоволен от обиска на джобовете, го опипа цяло и усетил нещо твърдо, изтегли от пояса нож със скъпа дръжка.

– Откъде имаш това скъпо оръжие? Това е подозрително.

– Получих го в наследство.

– Така, във всеки случай ние ще го разиграем на карти и ще видим на кого ще остане твоето наследство.

Седнали край пътя, хусарите започнаха да играят, джуджето, приседнало край тях, ги следеше с интерес, макар че мислите му бяха далеч. В това време Хосе намисли да мине незабелязан, когато изведнъж съгледа в краката си часовници, гривни, пръстени. Той събра всичко и внимателно се измъкна от скалата в момента, когато войниците и

джуджето бяха изцяло заети с играта.

Като минаваше от скала на скала, Хосе скоро се скри. Когато се реши да разгледа скъпоценностите, съвсем се смая.

– Какъв дявол е това! Възможно ли е! Това е часовникът на графинята, същият, който искаше да ми подари! Джуджето ги е ограбило!

Как е взело гривната, пръстена, верижката? Коларят силно се безпокоеше, защото знаеше че Сорильо е способен на всичко. Спомни си, че когато излизаше, младите момичета се разхождаха в парка. Дали джуджето не ги е нападнало и ограбило? Хосе бързо се спусна към дома, където срещна Пепита.

Още не успели да направят няколко крачки, двамата чуха не само разговора, но и смеха на сеньоритите. Как могат да бъдат весели, след като са ги ограбили? Учудването на слугата не бе по-голямо от това на госпожиците при появата му с техните скъпоценности в ръце.

Хосе побърза да им разкаже как са попаднали у него, като им съобщи за измяната на джуджето и неговите непочтени намерения. Изродът искал да заведе Сантандер и хусарите в манастира, за да уловят бегълците.

– Какво да правим Исабела? – извика Луиса. – Как да ги предупредим за опасността?

– Аз ще се погрижа за това, сеньорити – отвърна Хосе така уверено, че приятелките неволно се успокоиха.

Като им разказа, че пътят за манастира му е познат от детинство, той побърза да замине, без да изслуша техните възражения. Часовникът на кулата в Тлалпам още не бе ударил полунощ, когато Хосе вече изкачваше планината с поглед, устремен към Адхуско.

XXX

Сорильо стори добре, като напусна килията си по-рано, отколкото мислеше. В трапезарията царуваше голямо оживление. Петдесетте души, събрани там, бяха облечени не в раса, а във военни мундири, тук бе и останалата амуниция, предимно кавалерийска. Макар че в манастира нямаше коне, всички „монаси“ прекрасно знаеха къде ще ги намерят. За това още не бе дошло време.

Оставаше само да прекарат още по-весело последната нощ в манастира, масата бе отрупана с ястия и вина.

Към полунощ Ривас, ръководещ вечерята, стана да държи реч.

– Приятели! – започна той. – Вие знаете, че тази нощ ще напуснем манастира, но не всички знаем къде ще отидем и какво ще правим. Смятам за свой дълг да ви кажа това, днес получих писмо от моя стар приятел, генерал Алварес, който ми съобщава, че всички въстаници са готови и чакат само да дадем сигнал за въстание. Аз им отговорих със същия пратеник, че и ние сме готови да се отзовем на техния повик. Вие одобрявате ли моя отговор?

– Одобряваме! – в един глас извикаха всички.

– Аз също писах на генерала, че ние ще отидем там, където той ни прати. Неговият план е да се атакува Оаксака и да се насочим към столицата. Това е всичко, остава ни да отидем при конете.

Всички останаха да допият виното си, тъй като имаше доста време. Започнаха тостове, в които не малка роля играеха Керней и тексасецът. Виковете „Patria y Libert ad“ не спираха.

По време на този невъобразим шум някой се втурна в стаята с вик:

– Измяна!

– Измяна! – повтори като ехо всички, обърнати към иконома, тъй като това бе той.

– Какво искате да кажете, Грегорио?

– Тук има един човек, който всичко ще ви разкаже по-добре от мене.

– Кой е той?

– Човек, дошъл от Сан Аугустин.

– Как е минал край часовоя?

– Ах, капитане, питайте него. По заповед на Ривас Грегорио въведе пратеника в стаята.

– Коларят!... – учудиха се Керней и тексасецът. Това бе Хосе, цял запъхтян от бързото изкачване.

– Но как ви пропусна часовоят? Вие не знаете паролата?

– Паролата е излишна, защото часовоят лежеше мъртъв на дъното на пропастта.

– Кой ни е изменил? Кой го е убил?

– Джуджето Сорильо – отговори Хосе за всеобщо учудване.

Тогава от всички страни се понесе вик за отмъщение. Ривас и Керней отидоха с Хосе настрана, където коларят им разказа всичко. Найсетне той съобщи, че дон Игнасио с дъщеря си и графинята са във вилата край Сан Аугустин.

В това време голяма част от бившите монаси напуснаха трапезарията. Някои отидоха да огледат килията на джуджето, където падналата на пода пила и висящата от прозореца верига потвърдиха всичко. Те се върнаха в трапезарията едва след като техният другар бе извлечен от пропастта и погребан.

XXXI

По същото време, когато мексиканците погребваха нещастния си приятел, от Мексико излизаха два ескадрона хусари начело със Сантандер.

Стигнал до мястото, където остави джуджето и войниците, полковникът заповяда да го вземат със себе си на коня. След това кавалерията мина през Сан Аугустин.

Около един километър от Сан Аугустин пътят ставаше толкова труден, че хусарите се видяха принудени да слязат от конете. Джуджето, което вървеше напред, приличаше по-скоро на четириногло, отколкото на човек, тъй като пълзеше. Изведнъж то започна да трепери. Стигнало до пропастта, то видя, че убитият монах е изчезнал!

Явно бе, че монасите са го намерили и отнесли. Сега имаше от какво да се страхува. Сантандер, привидно храбър, започна да се колебае и искаше да спре джуджето и да прекрати настъплението. Но офицерът, който наблюдаваше Сорильо, така енергично го подгони, че полковникът не сметна за необходимо да даде команда за отстъпление.

При все това никакъв враг не ги заплашваше. Без да срещнат нито часовой, нито патрул, те безпрепятствено стигнаха при манастира. Войниците го заградиха. На заповедта да се предадат не последва отговор, не се получи отговор и след пушечния изстрел. Тази мъртва тишина ясно показваше, че в манастира няма никой... Тогава полковникът се реши да влезе вътре, придружен от дузина войници. В трапезарията личеше, че скоро е имало хора, бутилките по масата бяха така празни като самия манастир.

Разочарованието, което изпитаха войниците при вида на празните бутилки все пак не бе толкова силно, колкото разочарованието на полковника, отново изпуснал враговете си.

Сорильо обаче не се сметна за победен; като се наведе над ухото на полковника, той му пошепна няколко думи, от които лицето на Сантандер заблестя. Като извика майора, той му каза.

– На няколко километра ние ще намерим гнездото, което не ще се окаже празно.

След това, като бутна коня си, той се понесе напред и извика:

– В галоп!

Зората вече позлатяваше върховете на Кордилерите, когато

хусарите отново минаха през Сан Аугустин; хората, отиващи на черква, не можеха да разберат откъде се връщаше кавалерията толкова рано. Обитателките на вилата, край която хусарите трябваше отново да минат, с необикновена тревога поглеждаха войниците; нищо не се бе изменило, войниците бяха толкова, колкото и преди.

– Не бях ли права, когато ви казах, че не трябва да се безпокоите? – извика графинята. – Бях уверена, че ако бъдат предупредени навреме, ние няма защо да се плашим.

Сега те вече знаеха какво става с възлюбените им, тъй като изпратеният куриер се завърна с две писма – едното за Луиса, другото за графиня Алмонте. Писмото на Керней до неговата любима беше пълно със страстна обич и завършваше с думите, че ако умре, той ще умре с името Луиса на уста.

Писмото до Исабела бе от съвсем друг род, Руперто ѝ пишеше като годеник, уверен в нейните чувства, отнасящ се към нея като към най-близък човек. Той ѝ говореше за най-близкото въстание, за атакуването на Оаксака, за очаквания успех и като ѝ съобщаваше къде ще бъде на следващия ден, изразяваше тревогата си за нея и за Луиса.

Каква опасност ги заплашваше?

Дон Игнасио отдавна бе отишъл в града. Останали сами, приятелките силно се тревожеха, но не за дълго останаха самотни. Около осем часа дойде Сантандер, влязъл с кон в двора, придружен от един войник. Той се обърна към младите момичета.

– Сеньорити, вие сте учудени от моето безцеремонно явяване в такъв неудобен час. Самият аз много съжалявам, че съм заставен да постъпя така!

– Какво обичате, полковник? – запита хладнокръвно графинята.

– Задължен съм да арестувам вас и вашата приятелка. Това ми е много неприятно, но дългът преди всичко.

– Разбирам – извика графинята, – че трябва дави е трудно да изпълните подобен дълг, който е присъщ за полицаите.

Силно оскърбен от тези думи, Сантандер презрително отвърна:

– Благодаря ви, графиньо, за любезната забележка, но това няма да ми попречи да арестувам и сеньор Валверде.

Графинята даже не го удостои с отговор. Като го изгледа гордо, обърна му гръб и излезе. Със също такъв горд, но не по-малко презрителен вид след нея иззе и Луиса. На двете бе позволено да се върнат в своите стаи, докато полковникът в същото време вземаше съответните мерки; най-напред загради дома с войници и след десет минути къщата

на дон Игнасио приличаше на казарма с часовой на всяка врата.

В същия момент, когато момичетата бяха арестува ни, Хосе, свидетел на всичко това, бързо избяга в парка. Прескочи оградата и побърза да отиде на посоченото от графинята място.

Той изкачваше планината толкова бързо, че нито веднъж не се обърна да види, че джуджето го следи. То, като видя как коларят прескочи оградата, реши да го проследи, за да съобщи всичко на Сантандер, от когото очакваше да получи голяма награда.

Като измина няколко километра, изгуби от погледа си Хосе, макар че продължи да върви, и отдалеч видя огън, който силно осветяваше хора, коне и оръжие.

Без да се приближава до тях, успя да разпознае фигурата на великана тексасец и веднага се върна в Глалпам, за да съобщи за това на Сантандер.

Докато той се върне, ние ще видим какво става в дома на дон Игнасио. Двете затворнички, седнали в стаите, гледаха през прозореца поставения в двора часовой.

Пепита, която бе допусната при господарките си, им разказа за изчезването на Хосе, на когото всички залагаха големи надежди. Това известие малко ги успокои, но те се притесняваха, защото мръкваше, а тяхното положение не се изменяше. Най-сетне към полунощ Пепита отново дойде с печалната вест за арестуването на дон Игнасио от войниците на Сантандер.

Луиса, която се надяваше, че след завръщането на баща ѝ всичко ще се измени, изгуби и последната надежда за спасяване! Дон Игнасио, макар и министър, ще бъде изпратен в затвора!

Застанали пред полуотворената врата, приятелките видяха екипажа, с който си дойде дон Игнасио. Но защо конете са обърнати към града, а около екипажа стоят войници?

– Сеньорити! Колата е готова. Имам заповед незабавно да ви отведе – каза влезлият войник.

Луиса и графинята, като видяха, че трябва да се подчинят, излязоха на двора, придружени от войници. Сред офицерите около екипажа бе и полковник Сантандер, който бързо доближи младите момичета.

– Моля да ме извините – каза той с насмешливо любезен тон, че трябва да ви безпокоим така късно. Пътуването не ще трае дълго и вие не ще бъдете сами.

– Кабо, качете дамите в колата. Луиса Валверде видя баща си в екипажа, бледен и разстроен. Като се хвърли на шията му, тя извика:

– Татко! Вие тук... арестуван?

– Да, миличка, но седни и не трепери така. Ако хората ни изоставят, бог ще ни защити.

Когато и двете момичета влязоха, вратата шумно се затвори. Пепита, която не искаше да се раздели с господарките, си скочи на капрата и седна редом с войника, който за пръв път в живота си изпълняваше службата на колар.

Не успял още екипажа да потегли, конете изпръхтяха и се изправиха на задни крака. Те се изплашиха от джуджето, което, застанало на пътя, питаше за полковника.

– Тук съм! – извика Сантандер. – Казвай какво има?

– Врагове, сеньор полковник, врагове... Аз видях отдалеч техния бивак, сега те са близко, чувате ли?

И наистина недалеч се чуваше конски тропот и викове „Patria у Liberiad“ и „Смърт на тирана!“. След, минута въстаниците налетяха върху хусарите, а водачът им гръмко викаше: „Предайте се!“ Хусарите заградиха изплашения полковник, на когото сабята така трепереше в ръката, че бе готова да падне. В същия момент някой извика, размахвайки сабя:

– Карлос Сантандер, вашият час е ударил! – Това беше Керней. – Този път няма да избягате, но аз не искам да бъда убиец, защитавайте се!

– Как може! – извика Крис Рок. – Без броня той никога няма да се реши!

Тогава от колата се чу гласът на Луиса Валверде.

– Оставете го, дон Флоранс, той е недостоеен за вашата шпага.

– Добре казано – забеляза тексасецът. – Но макар да не е достоен и за куршума на моя револвер, все пак аз ще го гостя с него.

При тези думи се чу гръм и Сантандер падна мъртъв. Тексасецът обаче още не беше довършил своето отмъщение. Като видя джуджето, той го доближи, вдигна го с една ръка във въздуха и го тръшна на земята с такава сила, че черепът му се разби като кокосов орех.

– И на мен самия ми е противна подобна жестокост – каза тексасецът на Керней, – но мисля, че добре съм постъпил, за да избавя света от такова създание.

Керней бе зает със съвсем друго. Той държеше ръката на Луиса в своята, като нежно разговаряше с нея и още по-нежно я целуваше. Наблизо графинята и дон Руперто изглеждаха не по-малко щастливи.

Но не трябваше да се бавят... Хусарите се спуснаха към Сан Анхел

и Чапултепек за подкрепа. И наистина скоро в Тлалпам пристигна доста голям отряд. Но той не намери никого във вилата на дон Игнасио, господари, прислуга, екипаж – всичко бе изчезнало.

Заключение

След месец малък кораб плуваше край брега на Оаксана към река Текояма, вливаща се в Тихия океан до западната граница на този щат.

На височината при самото устие на реката стояха около двадесет души, сред които се виждаха три жени. Това бяха графиня Алмонте, Луиса Валверде и преданата Пепита.

Шестима от мъжете са познати на читателя: дон Игнасио, Крис Рок, Ривас, Хосе и „домакинът“ на мнимия манастир. Останалите бяха въстаници, които сега представляваха само останки от разбития отряд.

Как стана това? През последния, описан от нас ден, изглеждаше, че е настъпило тържеството на нашите борци за свобода. Така би било, ако не се извърши предателство, което попречи на въстанието. Диктаторът, известен за това, можа да изпрати достатъчно войска, която потуши метежа.

Само благодарение на една щастлива случайност министърът и неговите близки се намериха на брега на Тихия океан. Алварес, началникът на въстаниците, съумя да не възбуди подозрение по време на въстанието и обеща да изпрати на бегълците кораб, с който да напуснат страната. Това и чакаха борците, като напрегнато гледаха в далечината. Най-сетне Ривас извика:

– Корабът!

Колко щастливи бяха чакащите, когато корабът доближи брега. След три дни те бяха вече в Панамския залив. Пристигнаха в Чаигрес, те се прехвърлиха на друг кораб, който ги отведе далеч от тиранията на мексиканския диктатор.

Дон Игнасио се върна в Ню Орлеънс, той бе отново изгнаник, лишен от имот. Същото бе и с графиня Алмонте.

Обаче те все се надяваха, че скоро ще се измени и тяхното положение.

И не се излъгаха: бунтът бе доведен до своя край. Виковете „*Patría y Libertad*“ триумфираха и диктаторът бе принуден да избяга зад граница. Разбира се, че нашите познати не останаха безучастни към събитията. Когато борбата свърши, в голямата катедрала на Мексико под звуците на камбаните и органа пред олтара застанаха три двойки, чакащи благословия: дон Руперто Ривас с графиня Алмонте, Флоранс Керней с Луиса Валверде и Хосе с Пепита.

Всички бяха щастливи, а също и свидетелят на венчавките Крис Рок.

КРАЙ

© 1992 Ст. Флоров, превод от английски

Thomas Mayne Reid

Сканиране: Светослав Иванов, 2008
Разпознаване и редакция: ctegre, 2008

Публикация

Майн Рид. Мексико, Мексико. (включва „Самотно жилище“ и „Борци за свобода“)

Второ издание

Под общата редакция на Пелин Пелинов

Редактор Мария Арабаджиева

Художник Георги Гаделев

Технически редактор Димитър Матеев

Дадена за набор на 25 VI. 1992 г.

Подписана за печат на 12. VIII. 1992 г.

Печатни коли 13,50. Издателски коли 11,34.

Формат 84×108/32. Техническа поръчка № 21118.

Цена 14,96 лв.

Издание на СД-во „ДЕТЕЛИНА 6“

Печат: Военноиздателски комплекс „Св. Георги Победоносец“

ISBN 954-8043-05-X

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8738>]